

ลํำธาร รํมลำน ธรรม ๓

เกร็ดชีวิตและปฏิปทํของพระดีพระแท้

พระไพศาล วิสาโล
เรียบเรียง

ลำธาร ริมลาน ธรรม ๓

พระไพศาล วิสาโล
เรียบเรียง

เกร็ดชีวิตและปฏิบัติของพระดีพระแท้

น้อมมูทิตาสักการะ
ในมงคลวาระแห่งชาติ
ครบรอบ ๖๐ พรรษา

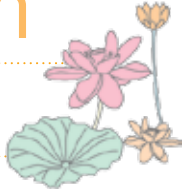
พระไพศาล วิสาโล

๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๐

ลำธาร ริมนาน ธรรม

เรียบเรียงโดย
พระไพศาล วิสาโล

www.visalo.org
Facebook : พระไพศาล วิสาโล
Facebook : Phra Paisal Visalo
Facebook : วัดป่าสุคะโต ธรรมชาติ ที่หัวใจ

ชมรมกัลยาณธรรม
หนังสือดีลำดับที่ ๓๕๔

พิมพ์ครั้งที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ จำนวนพิมพ์ ๓,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย ชมรมกัลยาณธรรม ๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๗๐๒-๗๓๓๓ และ ๐-๒๗๐๒-๙๖๒๔

ออกแบบปก-รูปเล่ม คนข้างหลัง ภาพประกอบปก ธีระวุฒิ พลารชุน
ภาพประกอบในเล่ม ฐมาพร วงศ์เอกชุตระกุล, บุญรอด แสงสินธุ์ พิสูจน์อักษร
ทีมงานกัลยาณธรรม อนุเคราะห์จัดพิมพ์โดย บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง
จำกัด (มหาชน) ๖๔/๑๖ ถนนชัยพฤกษ์ (บรมราชชนนี) เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐
โทร. ๐-๒๕๒๒-๙๐๐๐

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

Facebook : [kanlayanatam](https://www.facebook.com/kanlayanatam)

ขออุทิศน้ำพักน้ำแรงบูชาพระคุณ

พระธรรมเจดีย์ (สมคิด เขมจารี)

เจ้าคุณอาจารย์ผู้มีเมตตา

ต่อผู้เรี่ยบเรี่ยง

นับแต่แรกบวช

คำปรารภ

ลำธารริมลานธรรม เป็นหนังสือรวบรวมเกร็ดชีวิตและปฏิบัติทาของพระสุปฏิปันโน ที่ข้าพเจ้าได้ทยอยเรียบเรียงมาตั้งแต่ ๒๒ ปีที่แล้ว แรกเริ่มเดิมทีก็เพื่อตีพิมพ์ในวารสารอนุรักษ์ ที่ข้าพเจ้าเป็นสาราณียกร ต่อมาได้รวมพิมพ์เป็นเล่มเมื่อปี ๒๕๔๔ หลังจากที่ได้อ่านเวียนมาหลายปี ในปี ๒๕๕๓ ข้าพเจ้าก็กลับมาเขียนใหม่เป็นตอนๆ เผยแพร่เป็นธรรมทานทาง Facebook ทุกวันพระ ต่อเนื่องเป็นเวลา ๘ เดือน จนสามารถรวมพิมพ์เป็นเล่มได้อีก ลำธารริมลานธรรม เล่ม ๒ จึงเกิดขึ้น

ทั้ง ๒ เล่มนั้นมีเนื้อหารวมทั้งสิ้น ๖๗ ตอน ข้าพเจ้าตั้งใจว่า หากมีโอกาสก็จะเขียนให้ครบ ๑๐๐ ตอน โอกาสดังกล่าวได้มาถึงเมื่อปีที่แล้ว จึงได้ทยอยเขียนเพื่อเผยแพร่ทาง Facebook ทุกวันพระ ตลอดพรรษา และต่อเนื่องมา จนถึงต้นปีนี้ ครบ ๑๐๐ ตอน ดังที่ตั้งใจพร้อมรวมพิมพ์เป็นเล่มที่ ๓ อันเป็นเล่มสุดท้ายของชุด ลำธารริมลานธรรม

ดังได้กล่าวไว้ในคำปรารภก่อนหน้านี้ว่า ธรรมะมิได้มีอยู่ในคัมภีร์หนังสือ หรือคำสอนเท่านั้น หากยังมีอยู่ในชีวิตของผู้คน ดังนั้นนอกจากการสื่อด้วยถ้อยคำและตัวอักษรแล้ว ธรรมะยังสามารถถ่ายทอดผ่านวิถีชีวิตและการกระทำของบุคคลได้ด้วย การสื่อด้วยวิธีการอย่างหลังนั้นทำให้ธรรมะกลายเป็นสิ่งมีชีวิตชีวาที่แลเห็นได้และสัมผัสได้ง่าย อีกทั้งยังสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม

ข้าพเจ้าเองได้รับประโยชน์อย่างมากจากเกร็ดชีวิตและปฏิปทาของครูบาอาจารย์หลายท่าน ทั้งที่ได้เห็นด้วยตนเอง และจากคำบอกเล่าของผู้อื่น เรื่องราวของท่านเหล่านั้น นอกจากเป็นแรงบันดาลใจอันงดงามแล้ว ยังให้ข้อคิดในทางธรรม ซึ่งสามารถเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าผู้อื่น ไม่ว่านักบวชหรือคฤหัสถ์ น่าจะได้รับประโยชน์จากเรื่องราวดังกล่าวเช่นกัน จึงนำมาถ่ายทอดให้ได้อ่านกัน

เช่นเดียวกับ ๒ เล่มก่อน เนื้อหาเกือบทั้งหมดใน *สาธาริริมสาณธรรม* เล่มนี้ ข้าพเจ้าเรียบเรียงจากข้อเขียนของผู้อื่นที่เคยตีพิมพ์ในที่อื่นมาก่อนแล้ว ดังได้ระบุรายชื่อหนังสือเหล่านี้ไว้ท้ายเล่ม การพิมพ์ครั้งนี้ ดำเนินการโดยชมรมกัลยาณธรรมเช่นเคย คุณหมออัจฉรา กลิ่นสุวรรณและคณะไม่เพียงช่วยกันจัดทำภาพประกอบ ทำให้หนังสือหน้าอ่านขึ้น ยังจัดทำประวัติย่อของครูบาอาจารย์ทุกท่านที่เป็นต้นกำเนิดของเรื่องราวในหนังสือเล่มนี้อีกด้วย ช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นมา และเพิ่มพูนศรัทธาปสาทะในตัวท่านมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้โดยได้รับความอนุเคราะห์ในการพิมพ์โดยบริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้

หวังว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนในการเสริมสร้างสัมมาทัศนคติและสัมมาปฏิบัติแก่ผู้อ่าน เพื่อความผาสุกของชีวิตและสังคมสืบไป

พ.ค.๒๕๖๑ ๖/๖

๑ ธันวาคม ๒๕๕๙

คำนำ

ของชมรมกัลยาณธรรม

ชมรมกัลยาณธรรมได้รับโอกาสอันเป็นมงคลให้มีส่วนตามรอยงานธรรมของพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ต่อเนื่องตลอดมา และได้รับเสียงสาธุการจากทั่วทุกสารทิศ เพราะธรรมที่พระอาจารย์นำเสนอล้วนเป็นเรื่องที่มีคุณค่า ชวนอ่าน ชวนติดตาม ด้วยภาษาต่างๆ คำอธิบาย และตัวอย่างชัดเจน ท่านจึงเป็นพระในดวงใจของผู้มีศรัทธาในธรรมจำนวนมาก การได้ติดตามช่วยงานธรรมของท่านก็ยิ่งได้เห็นแบบอย่างของครูบาอาจารย์ที่มีได้คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนแล้ว มุ่งแต่จะเอื้อเพื่อเกื้อกูลสังคมและพระศาสนา ด้วยการทำหน้าที่ของแม่ทัพธรรมอย่างไม่เคยมีวันหยุดวันพัก ท่านจึงเป็นภูมิปัญญาแห่งสังคมและเป็นแสงสว่างกลางใจของผู้คนอย่างต่อเนื่อง

ในงานธรรมทั้งหมดของพระอาจารย์ไพศาล งานที่พวกเราภาคภูมิใจเป็นพิเศษคืองานเขียนชุด “ลำธารริมนานธรรม” ซึ่งชมรมกัลยาณธรรมได้รับโอกาสจัดทำทั้ง ๓ เล่ม จนครบชุดแล้ว เพราะการเดินตามรอยธรรมของพระอาจารย์ไพศาล ก็นับว่าพิเศษมาก

แต่ในงานชุดนี้พิเศษยิ่งไปกว่านั้น โดยพระอาจารย์ได้รวบรวมนำเกร็ดประวัติร่องรอยธรรมของพ่อแม่ครูบาอาจารย์ในแง่มุมที่งดงามและเป็นปฏิปทาอันทรงคุณค่าแห่งธรรมซึ่งดังกว่าเสียงเทศน์ เพราะทุกถ้อยคำคือชีวิตจริง ๆ ที่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ท่านทำให้ดู เป็นอยู่ให้เห็น เย็นให้รู้สึก จึงนับเป็นหนังสือที่ทรงคุณค่าซึ่งพระอาจารย์ได้รวบรวมข้อมูลด้วยความวิริยะอุตสาหะและบอกเล่าแง่ธรรมอย่างงดงาม สงบเย็น เหมือน “ลำธารนิลลานธรรม” โดยแท้

ในมงคลวาระ ๖๐ พรรษาแห่งชาตกาลของพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ซึ่งจะมาถึงในเดือนพฤษภาคม ๒๕๖๐ นี้ ชมรมกัลยาณธรรม ขอขอบพระคุณ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) และคุณเมตตา อุทกะพันธุ์ ที่ได้อนุเคราะห์ เป็นเจ้าภาพจัดพิมพ์หนังสือแห่งประวัติศาสตร์ทางธรรมนี้ เพื่อน้อมถวายเป็นพุทธบูชา น้อมถวายเป็นอารยิบูชาแด่พ่อแม่ครูบาอาจารย์ และร่วมมุทิตาสักการะในมงคลวาร ๖๐ พรรษาแห่งชาตกาล ของพระอาจารย์ไพศาล วิสาโล ที่จะมาถึงในเวลาอันใกล้ เหนืออื่นใด ขอ น้อมถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ พระธรรมราชา ในดวงใจของปวงชนชาวไทย ตลอดไป

กราบขอบพระคุณและอนุโมทนาบุญทุกท่าน
ทพญ. อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ
ประธานชมรมกัลยาณธรรม
๕ ธันวาคม ๒๕๕๙

สารบัญ

- ๑๐ เหนือโลกธรรม
- ๑๔ กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ
- ๒๒ เห็นธรรมเมื่อป่วย
- ๒๘ ได้สติเพราะถูกตำ
- ๓๒ อุบายคลายโกรธ
- ๓๘ ลัจจธรรมจากเมล็ดข้าว
- ๔๕ ความเข้มแข็งที่แท้จริง
- ๕๐ ภาวนาเพื่อละ
- ๕๗ อารมณ์ขันของสมเด็จพระเจ้า
- ๖๓ ตามหาพุทธโธ
- ๖๘ ช่างพระโพธิสัตว์
- ๗๓ บทเรียนจากหลวงพ่อบุชา
- ๗๘ ธรรมะไม่เกี่ยวกับพระหรือโยม
- ๘๓ ของดีที่แท้จริง
- ๘๘ วัยเด็กของหลวงพ่อบุชา
- ๙๔ เมื่อใจใฝ่หาหญิงสาว
- ๑๐๐ แม่ทัพใหญ่แห่งกองทัพธรรม

- ๑๐๙ อย่าลืมเนรน้อย
๑๑๔ รอดได้เพราะธรรม
๑๑๙ ทางใครทางมัน
๑๒๓ วิสัยแห่งปราชญ์
๑๓๒ ทุกข์เพราะใจ
๑๓๗ สมาธิแบบหมูขึ้นเขียง
๑๔๔ เห็นทั้งข้างนอกและข้างใน
๑๕๐ ลูกน้องของหลวงพ่อกง
๑๕๖ นาที่สำคัญของสองสังฆราช
๑๖๑ หลวงปู่ดีเนาะ
๑๖๘ แก้วกล้าเพราะเป็นศิษย์มีครู
๑๗๔ คำสอนของหลวงตา
๑๘๒ วันสุดท้ายของหลวงปู่ดุลย์
๑๘๘ บางเลี้ยวในวัยหนุ่ม
๑๙๔ ผ่ากราบของสมเด็จพระ
๑๙๙ ไม่เป็นอะไรกับอะไร
๒๐๕ ที่มาของเกร็ดชีวิต

เหนือโลกธรรม

สมเด็จพระสังฆราชเจ้าองค์สุดท้ายของกรุงรัตนโกสินทร์ คือ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ พระนามเดิมคือ ม.ร.ว. ชื่น นพวงศ์ ประสูติในต้นสมัยรัชกาลที่ ๕ และบรรพชาเป็นสามเณรตั้งแต่อายุ ๑๓ ปี หลังจากนั้นก็ทรงครองเพศบรรพชิตสืบมา จนได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชเมื่อทรงมีพระชนมายุ ๗๓ พรรษา เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกผนวช พ.ศ. ๒๔๙๙ พระองค์ได้ทรงเป็นพระราชอุปัธยาจารย์ (อุปัชฌาย์) ก่อนที่จะสิ้นพระชนม์ ๒ ปีถัดมา

แม้ว่าพระองค์ทรงมีชาติตระกูลอันสูง อีกทั้งทรงดำรงตำแหน่งประมุขสงฆ์ แต่พระองค์ทรงมีชีวิตอย่างเรียบง่าย สมถะ มีเมตตาและเป็นกันเองอย่างยิ่ง ไม่เฉพาะกับผู้คน แต่ยังรวมถึงสรรพสัตว์ด้วย

เป็นที่รู้กันดีว่าเมื่อได้เวลาฉัน พระองค์จะเสด็จไปประทับที่ห้องเล็ก
นั่งกับพื้น หันหลังพิงฝา ระหว่างที่ฉันก็จะหยิบข้าวสุกที่ละเมียด
จิ้มกับข้าว แล้วเอาติดไว้ที่ฝาเบื้องหลัง แล้วเอานิ้วเคาะที่ฝาเบาๆ
ครั้งสองครั้ง จิ้งจกก็จะวิ่งออกมากิน บางตัวก็รู้เวลา ออกมาคอย
และกินอาหารจากพระหัตถ์ของพระองค์เลยทีเดียว ว่ากันว่าพระองค์
ทรงรู้จักจิ้งจกทุกตัวในกุฏิ

พระองค์ยังทรงขึ้นชื่อในเรื่องความเป็นกันเอง ไม่ถือพระองค์
อีกทั้งไม่มีพิธีรีตอง คราวหนึ่งพระองค์เสด็จไปงานบุญที่วัดแห่งหนึ่ง
ในจังหวัดลพบุรี ชาวบ้านที่มาทำบุญไม่รู้จักพระองค์ ก็เรียกพระองค์
ว่าหลวงตา พระองค์ก็ตอบรับ สนทนากับชาวบ้านทั้งวันอย่างสนุก
และสบายใจ

บางครั้งพระองค์หายไปจากวัดบวรนิเวศ เป็นเวลานาน
พระผู้ใหญ่ในวัดตามหากันจนวุ่น ถามใครก็ไม่มีการรู้ว่าเสด็จออกจาก
วัดตอนไหน เพราะไม่มีรถหลวงประจำตำแหน่งสังฆราชารับ
ครั้งคราวๆ เทียงเศษ ผู้คนก็ใส่ใจเมื่อเห็นพระองค์เดินถือตาลปัตร
กลับมาเอง เพราะทรงรับนิมนต์ชาวบ้านไปสวดมนต์และฉันเพลตาม
ห้องแถวเล็กๆ บริเวณเสาชิงช้าหรือบางลำพู เรื่องแบบนี้เล่าขานการ
ประจำพระองค์ก็มักไม่รู้ เพราะใครที่ประสงค์จะมานิมนต์พระองค์
สามารถเข้าถึงพระองค์ได้โดยตรงและง่ายดาย ส่วนพระองค์ก็มักจด

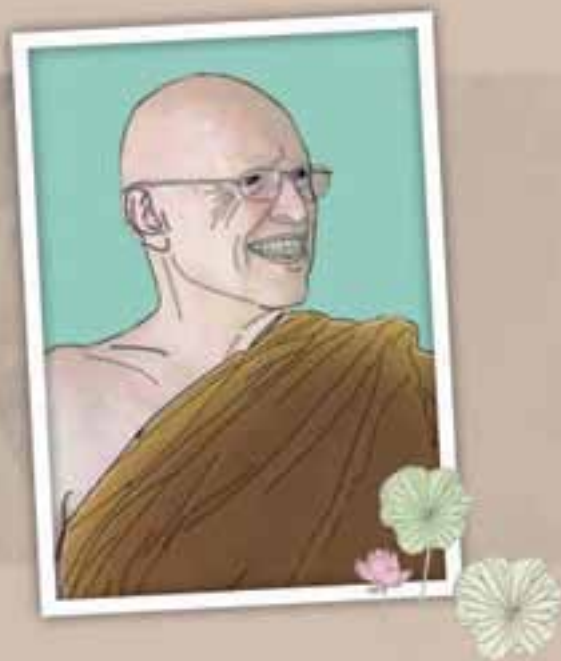
วันเวลาไว้ตามเศษกระดาษบ้าง ห่อใบชาบ้าง สุดแท้แต่ว่ามีอะไร
อยู่ใกล้มือ

มีเรื่องเล่าว่า วันที่มีประกาศสถาปนาพระองค์เป็นสมเด็จพระ-
สังฆราชในพระบรมมหาราชวัง ศิษย์วัดกลุ่มหนึ่งที่ตามพระราชอาคัน
ของตนเข้าไปในวัง ได้จับกลุ่มนั่งคุยกันอยู่ข้างนอก เด็กคนหนึ่งถาม
ขึ้นมาว่า “สังฆราชองค์ใหม่ชื่ออะไรอ๊ะ?” เด็กในกลุ่มไม่ทันจะตอบ
ก็มีเสียงหัวเราะ ดังมาจากข้างหลังว่า “ชื่อซิ่นอ๊ะ” เมื่อเด็กหันหลังไป
ยังต้นเสียง ก็พบว่าผู้ตอบคือพระองค์นั่นเอง

ตอนนั้นพระราชพิธีเพิ่งเสร็จ พระองค์จึงเสด็จออกมาตาม
ลูกศิษย์กลับวัด บังเอิญได้ยินคำถามของเด็ก พระองค์จึงตอบให้
เพราะนามเดิมของพระองค์คือ ม.ร.ว. ชื่น นพวงศ์

แม้ทรงมีชาติตระกูลและสมณศักดิ์อันสูงยิ่ง แต่สิ่งเหล่านี้แทบ
ไม่มีความหมายกับพระองค์เลย จะว่าพระองค์ไม่ไยดีเลยก็ว่าได้ เพราะ
ทรงตระหนักว่ามันเป็นแค่สมมติที่มีควรลุ่มหลง อีกทั้งเป็นโลกธรรม
ที่ไม่ยั่งยืน สำหรับพระองค์ การครองตนอย่างสมณะตามวิถีของ
สมณะ มุ่งลดละกิเลสตามคำสอนของพระพุทธองค์ เป็นสิ่งประเสริฐ
และสำคัญเหนืออื่นใด

กตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

หลวงพ่อสุมะโต เดิมชื่อ โรเบิร์ต แจ็กแมน เป็นพระฝรั่งรูปแรกที่เป็นศิษย์ของหลวงพ่อชา สุภทฺโท ภายหลังได้เป็นเจ้าอาวาสองค์แรกของวัดป่านานาชาติ ต่อมาได้เป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งวัดป่าจิตตวิเวกและวัดอมราวดีในประเทศอังกฤษ ตามมาด้วยวัดสาขาอีกมากมายในยุโรปและอเมริกา ทำให้สมาธิภาวนาและวัตรปฏิบัติแบบพระป่าเป็นที่รู้จักในโลกตะวันตก จนท่านได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชสุเมธาจารย์

ท่านเดินทางมายังเมืองไทยเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๙ เพราะมีความสนใจในพุทธศาสนาตั้งแต่ออยู่ที่ประเทศมาเลเซีย เมื่อได้บำเพ็ญกรรมฐานที่วัดมหาธาตุฯ ท่านพระจันทร์ ก็มีความสนใจ

อยากบวชพระ ท่านเริ่มต้นชีวิตบรพชิตด้วยการเป็นสามเณรโดยมีพระราชปรีชาญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดหนองคายเป็นอุปัชฌาย์ หลังจากที่ได้ทำกรรมฐานอย่างเข้มข้นตามลำพังในกุฏิเป็นเวลาหนึ่งปี ท่านตระหนักถึงความสำคัญของการมีครูบาอาจารย์เพื่อแนะนำการปฏิบัติให้ถูกทาง จึงเริ่มแสวงหาอาจารย์กรรมฐานที่พึ่งพาได้

ระหว่างอยู่ที่ประเทศลาวเพื่อต่อวิชาเข้าเมืองไทย ท่านได้พบพระไทยรูปหนึ่ง ชื่อพระสมหมาย มีกิริยาน่าเลื่อมใส พระสมหมายได้พรรณนาถึงอาจารย์ของท่านที่จังหวัดอุบลราชธานี สามเณรสุเมโธ ฟังแล้วก็เกิดความสนใจอยากไปศึกษาปฏิบัติกับท่าน อาจารย์รูปนั้นคือหลวงพ่อชา สุภทฺโท แห่งวัดหนองป่าพง เมื่อคิดว่าพบอาจารย์แล้ว ท่านได้ตัดสินใจบวชพระ โดยกลับไปอุปสมบทที่หนองคาย มีพระราชปรีชาญาณมุนีเป็นอุปัชฌาย์เช่นเคย

พระสมหมายเป็นทั้งผู้แนะนำและผู้พาพระสุเมโธไปกราบหลวงพ่อชาเป็นครั้งแรก ท่านจึงรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณพระสมหมาย แต่เมื่ออยู่ด้วยกันได้ไม่นาน ท่านก็เริ่มมีปัญหากับพระรูปนี้ ทั้งนี้เพราะพระสมหมายเป็นผู้ที่เคร่งครัดในพระวินัยมาก แต่ด้วยความยึดติดถือมั่นในพระวินัย ท่านจึงจู้จี้ขี้นและเพ่งโทษจับผิดผู้อื่นเป็นประจำ พระสุเมโธจึงรู้สึกหงุดหงิดรำคาญใจมาก

ในเวลาต่อมาพระสมหมายได้ลาสิกขาบท กลับไปเป็นฆราวาส ได้ไม่กี่ปี วิถีชีวิตก็เหวี่ยงไปในทางตรงข้าม จากพระที่เคร่งวินัย กลายเป็นคนขี้เหล้าเมายา พระสุเมโธจึงรู้สึกผิดหวังและรังเกียจทิดสมหมายมาก ไม่อยากให้ใครรู้ว่าทิดสมหมายเป็นผู้พาท่านมาวัดหนองป่าพง เมื่อเรื่องนี้ทราบถึงหลวงพ่อบุชา ท่านก็เดือนสติพระสุเมโธให้สำนึกถึงบุญคุณของทิดสมหมาย และปฏิบัติต่อเขาด้วยความเคารพ

“นี่สุเมโธ เวลาเห็นสมหมาย ต้องเรียก “อาจารย์” ทุกครั้ง ต้องเรียกว่า “อาจารย์สมหมาย” ต้องแสดงความกตัญญูทุกเวทีต่อสมหมาย เพราะสมหมายเป็นผู้ที่พาสุเมโธมาพบหลวงพ่อบุชา ถ้าไม่มีสมหมาย สุเมโธก็ไม่ได้มาที่วัดหนองป่าพง”

คำพูดของหลวงพ่อบุชาทำให้ท่านเปลี่ยนทัศนคติที่เคยมีกับทิดสมหมาย ความเกลียดชังหายไป มีแต่ความสำนึกในบุญคุณมาแทนที่ เวลาพบทิดสมหมาย ท่านจะเรียกว่า “อาจารย์สมหมาย” ทุกครั้ง เมื่อท่านไปตั้งวัดที่ประเทศอังกฤษ ทุกครั้งที่กลับมาเมืองไทย ท่านจะหาโอกาสไปเยี่ยมอาจารย์สมหมาย พร้อมของฝากเป็นประจำ

ส่วนทิดสมหมายนั้น ชีวิตมีแต่ตกต่ำย่าแย่งลง ปล่อยตัวปล่อยใจ จนติดเหล้าอย่างหนัก กลายเป็นโรคสุราเรื้อรัง ถึงขั้นสติฟั่นเฟือน กลายเป็นคนเร่ร่อน แต่ก็ได้รับการสงเคราะห์จากพระผู้ใหญ่ที่เคยรู้จักกัน สร้างกระท่อบให้อยู่หลังวัด อาศัยขำกัณฑ์บาตร และเก็บขยะ

ขายไปวันๆ แต่แล้ววันหนึ่งขณะที่เดินข้ามถนนเพื่อไปขอเศษอาหารในตลาด ได้ถูกรถเมล์พุ่งชนอย่างแรงจนเสียชีวิต

หลังจากเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว หลวงพ่อชาได้แนะนำให้พระสุเมโธ อุทิศส่วนกุศลจากการปฏิบัติให้แก่ทิตสมหมาย ท่านได้น้อมรับและ ยินดีปฏิบัติตามจวบจนทุกวันนี้

หลวงพ่สุเมโธเคยกล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “เพราะอาจารย์สมหมาย พาเรามาพบหลวงพ่อชา จึงทำให้มีพระสุเมโธในปัจจุบัน...อาจารย์ สมหมายจึงมีบุญคุณกับเรา มีคุณต่อพระพุทธศาสนา ส่วนอาจารย์ สมหมายจะสึกแล้วไปติดเหล้า นั้นเป็นเรื่องของท่าน แต่เป็นหน้าที่ ของพระสุเมโธที่ควรแสดงความกตัญญูตเวที”

เรื่องราวของทิตสมหมายนั้นเป็นคติสอนใจได้หลายอย่าง นอกจากให้ข้อคิดเกี่ยวกับการมองผู้มีพระคุณอย่างรู้จักแยกแยะแล้วยังสะท้อนถึงภูมิธรรมของหลวงพ่ชาอีกด้วย แม้ท่านเป็นผู้เคร่งครัดในวินัยและไฝ่ธรรมอย่างยิ่ง แต่เมื่อศิษย์ของท่านกลายเป็นขี้เหล้าเมา ยา ประพฤติตนไม่สมกับเป็นชาวพุทธหรือศิษย์หนองป่าพง ท่านก็ไม่ได้โกรธหรือรังเกียจแต่อย่างใด หากยังมีความเมตตา และแนะนำให้ศิษย์ผู้น้องสำนึกในบุญคุณของเขาและแสดงความกตัญญู เป็นการตอบแทน

ความดีนั้นหากยึดมั่นถือมั่นหรือ “ติดดี” เมื่อใด ก็อาจทำให้เกิดความโกรธเกลียดผู้ที่ไม่ดีเหมือนตน หรือไม่ดีอย่างที่ตนคาดหวังก็ได้ แต่หลวงพ่อบุญนั้น ท่านทำดีโดยไม่ติดดี จึงสามารถคงความดีและมีชีวิตที่ดีให้ แม้กระทั่งผู้ที่พลัดตกจากความดีหรือผิดศีล

ชีวิตที่ผูกพันของทิดสมหมายยังเป็นอนุสติเตือนใจว่า ผู้ที่เคร่งครัดในวินัย จนเห็นแต่ความผิดพลาดของผู้อื่นนั้น หากไม่ระมัดระวัง ก็อาจพลิกกลับเป็นตรงข้าม ตกต่ำแย่ยิ่งกว่าคนที่ไม่เคยบวชพระหรือศึกษาธรรมวินัยเลยก็ได้ จะว่าไปแล้วสองชั่วที่อยู่ตรงข้ามกันนั้น ไม่ได้ห่างกันเลย แต่อยู่ใกล้กันมาก หากประมาทเมื่อใด ก็อาจพลั้งพลาดสู่ความสุดโต่งอีกด้านหนึ่งจนถึงแก่ความหายนะ

พระราชสุเมธาจารย์ (สุเมโธภิกขุ หรือ พระอาจารย์สุเมโธ)

นามเดิม โรเบิร์ต แจ็คแมน

กำเนิด ๒๗ กรกฎาคม ๒๔๗๗

ชาติภูมิ เมืองซีแอตเติล รัฐวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา

อุปสมบท ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๑๐ ณ วัดศรีสะเกษ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
จังหวัดหนองคาย

ท่านเป็นศิษย์ชาวตะวันตกองค์แรกของหลวงพ่ocha สุภทโท ได้เป็น
เจ้าอาวาสองค์แรกของวัดป่านานาชาติ หลังจากที่ท่านได้ฝึกปฏิบัติตามแนว
ของหลวงพ่ochaเป็นเวลาถึง ๑๐ ปี ได้รับเชิญจากมูลนิธิสงฆ์แห่งประเทศไทย
อังกฤษ ให้มาเผยแผ่ธรรมที่ประเทศนั้น โดยเดินทางมากับหลวงพ่ocha เมื่อ
หลวงพ่ochaกลับประเทศไทย ท่านและศิษย์ชาวต่างชาติของหลวงพ่ochaอีก
๓ รูปได้เฝ้าอยู่ต่อ ภายหลังจากท่านได้ก่อตั้งวัดป่าจิตตวิเวก อันเป็นวัดป่าแห่งแรก
ในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ตามมาด้วยวัดอมราวดี ใน พ.ศ. ๒๕๒๗

ท่านดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดอมราวดีเป็นเวลา ๒๕ ปี จนเกษียณ
อายุเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๓ ปัจจุบันท่านพำนักที่ประเทศไทย

หลวงปู่ฝั้น อาจาโร

นามเดิม ฝั้น สุวรรณรงค์

กำเนิด ๒๐ สิงหาคม ๒๔๔๒

ชาติภูมิ บ้านม่วงไข่ ตำบลพรรณนา อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๖๒ ณ วัดสิทธิบังคม บ้านไฮ่ อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร

มรณภาพ ๔ มกราคม ๒๕๒๐ สิริอายุ ๗๗ ปี พรรษา ๕๒

หลังจากบวชได้ ๖ พรรษา ท่านเกิดศรัทธาเลื่อมใสในปฏิบัติของหลวงปู่ฝั้น ฐริทตฺโต จึงได้อุปถัมภ์เป็นพระธรรมยุตเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๘ ท่านศึกษาและปฏิบัติกับหลวงปู่ฝั้นอย่างจริงจังเป็นเวลา ๒ ปี จากนั้นได้รุดงค์จาริกไปตามที่ต่างๆ ด้วยพึงพอใจในความวิเวกของป่าลึก เป็นเวลานานหลายปี

นอกจากอุปนิสัยสุขุม เยือกเย็น ขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติแล้ว ท่านยังแตกฉานในการอ่านหนังสืออักษรตัวธรรม มีความรู้ในด้านสมณไพบรเป็นอย่างดี ท่านได้รับยกย่องว่าเป็นศิษย์องค์สำคัญแห่งกองทัพธรรมของหลวงปู่ฝั้น อีกทั้งยังเป็นที่เคารพนับถือของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ด้วย

เห็นธรรมเมื่อป่วย

พระภิกษุชาวอีสานรูปแรกที่ได้รับสมณศักดิ์ถึงขั้นสมเด็จพระราชาคณะคือ สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ติสฺโส) เมื่อครั้งยังเป็นพระหนุ่ม ท่านเป็นผู้ใฝ่ในการศึกษาพระปริยัติธรรม ได้เป็นเปรียญโท ภายหลังท่านได้เจริญในสมณศักดิ์เป็นลำดับ นอกจากได้เลื่อนเป็นพระราชาคณะชั้นเทพที่ พระโพธิวงศาจารย์แล้ว ยังได้เป็นเจ้าคณะมณฑลอุบลราชธานี งานหนึ่งที่ท่านแสดงความสามารถให้ปรากฏ คือการส่งเสริมการศึกษาของคณะสงฆ์ในภาคอีสานให้เจริญรุ่งเรือง

แม้ว่าท่านเห็นความสำคัญอย่างมากของการศึกษาพระปริยัติธรรม แต่ท่านไม่สู้มีศรัทธาในการทำกรรมฐาน อีกทั้งยังมีอคติต่อพระป่า เห็นว่าพระเหล่านั้นนอกจากไม่อยู่เป็นหลักแหล่งแล้ว ยังไม่สนใจการศึกษาปริยัติธรรม มีวัตรปฏิบัติที่มกมาย คราวหนึ่งท่านได้ทราบว่ามีพระป่าจำนวน ๕๐ รูป ซึ่งนำโดยพระอาจารย์สิงห์ ขนดยาคโม ศิษย์คนสำคัญของหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต มาธุดงค์ปักกลดในจังหวัดอุบลราชธานีซึ่งเป็นเขตปกครองของท่าน ท่านถึงกับสั่งการให้เจ้าคณะอำเภอขับไล่ออกจากพื้นที่ของท่าน

ความสามารถด้านการปกครองและการจัดการศึกษาคณะสงฆ์ได้ทำให้ท่านเจริญในสมณศักดิ์เป็นลำดับ จนได้เลื่อนเป็นสมเด็จพระมหาวีรวงศ์ อย่างไรก็ตามภารกิจที่มากขึ้นผลพบกับวัยที่ชราลงได้ทำให้ท่านมีปัญหาด้านสุขภาพ ช่วงหนึ่งท่านอาพาธหนัก ถึงกับฉันอาหารไม่ได้ ต้องถวายอาหารทางสายยาง เวลานั้นท่านเริ่มมีทัศนคติที่ดีกับพระป่าสายหลวงปู่มั่นแล้ว โดยเฉพาะเมื่อได้รู้จักกับพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ดังนั้นท่านจึงมีบัญชาให้พระอาจารย์ฝั้นมาจำพรรษาที่วัดบูรพาราม เพื่อจะได้อยู่ใกล้ท่าน ซึ่งเวลานั้นพำนักที่วัดสุปัฏนารามวรวิหาร จังหวัดอุบลราชธานี

วันหนึ่งท่านได้นิมนต์ให้พระอาจารย์สิงห์ และพระอาจารย์ทอง อโสภา เจ้าอาวาสวัดบูรพาราม แสดงธรรมให้ท่านฟัง เสร็จแล้วก็หัน

มาจากพระอาจารย์ฝั้น ขอให้อธิบายธรรมเป็นรูปสุดท้าย พระอาจารย์ ฝั้นจึงแนะนำให้ท่านทำจิตให้เป็นสมาธิ ไม่ต้องคิดถึงอดีตและอนาคต

เมื่อจิตสงบแล้ว พระอาจารย์ฝั้นก็แนะนำให้ทำวิปัสสนาต่อ โดย พิจารณาว่าร่างกายนี้ประกอบด้วยธาตุดิน น้ำ ไฟ ลม มารวมกัน

“เมื่อพิจารณาตามความเป็นจริงแล้ว จะเห็นได้ว่าธาตุทั้งสี่ต่าง เจ็บไม่เป็น ป่วยไม่เป็น แดดจะออก ผนจะตก ก็อยู่ในสภาพของมันเอง...การที่มีความเจ็บปวดป่วยไข้อยู่ นั่นเนื่องมาจากตัวผู้รู้ คือจิต เข้ายึดถือด้วยอุปาทานว่าเป็นตัวเป็นตน เป็นของเขาของเรา ...ตัวผู้รู้คือจิตเท่านั้นที่ไปยึดเอามาว่าเจ็บ ว่าปวด ว่าร้อน ว่าเย็น หรือหนาว”

แล้วพระอาจารย์ฝั้นก็ย้ำอีกว่า “ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สิ่งทั้งปวงเหล่านั้นไม่ได้เป็นอะไรเลย ดินก็คงเป็นดิน น้ำก็คงเป็นน้ำ ไม่มีส่วนรู้เห็นในความเจ็บปวดใดๆ ด้วย เมื่อทำจิตให้สงบและพิจารณา เห็นสภาพความเป็นจริงแล้ว จิตย่อมเบื่อหน่ายและวางจากอุปาทาน คือ เว้นการยึดมั่นถือมั่นในสิ่งเหล่านั้น เมื่อละได้เช่นนี้ ความเจ็บปวดต่างๆ ตลอดจนความตายย่อมไม่มีตัวตน”

“เพราะฉะนั้นหากทำจิตให้สงบ เป็นสมาธิแน่วแน่แล้ว โรคต่างๆ ก็จะทุเลาหายไปเอง” คือบทสรุปของพระอาจารย์ฝั้น

สมเด็จฯ ได้ฟังแล้ว ก็พูดขึ้นว่า “เออ เข้าทีดี” แล้วถาม พระอาจารย์ฝั้นว่า “ในพรรษานี้ฉันจะอยู่ได้ตลอดพรรษาหรือไม่” พระอาจารย์ฝั้นตอบว่า “ถ้าพระเดชพระคุณทำจิตให้สงบได้ตั้งที่ อธิบายถวายมาแล้ว ก็รับรองว่าอยู่ได้ตลอดพรรษาแน่นอน”

ในพรรษานั้น พระอาจารย์ฝั้นได้ไปแสดงธรรมและแนะนำ ธรรมเนียมแก่สมเด็จฯ ที่วัดสุปัฏนเป็นประจำเกือบทุกวัน ผลก็คือ สุขภาพของท่านดีขึ้นเป็นลำดับ จนหายวันหายคืน ไม่เพียงอยู่ได้ตลอด พรรษา หากยังดำรงธาตุขันธ์ต่อมานานนับสิบปี

เหตุการณ์ครั้งนั้น ทำให้ท่านรู้สึกชื่นชมพระกรรมฐานสาย หลวงปู่มั่น ว่าเป็นผู้ปฏิบัติดีจริง ทั้งยังทำได้ดังพูดจริงๆ อีกด้วย สมควรที่พระมหาเปรียญทั้งหลายจะถือเอาเป็นแบบอย่าง ท่านยัง กล่าวต่อหน้าพระอาจารย์ฝั้นด้วยว่า “ฉันเป็นพระอุปัชฌาย์ บวชพระ บวชเณรมาจนนับไม่ถ้วน แต่ไม่เคยมีกสนใจ ตจปัญจกัมมัฏฐาน (การพิจารณา ผม ขน หน่ง ฟัน เล็บ) เหล่านี้เลย เพิ่งจะมารู้ซึ่ง ในพรรษานี้เอง”

ท่านถึงกับสารภาพว่า ตัวท่านเองเปรียบเหมือนผู้บวชใหม่ เพิ่งจะมาเรียนรู้ ผม ขน หน่ง ฟัน เล็บ ความรู้ด้านมหาเปรียญ ที่ เล่าเรียนมามากนั้น ไม่ก่อประโยชน์และความหมายต่อชีวิตท่านเลย

ยศฐาสมณศักดิ์ก็แก้ทุกข์ของท่านไม่ได้ แล้วก็กล่าวยกย่องพระอาจารย์
ผู้เฒ่า ทำให้ท่านรู้จักกรรมฐานดีขึ้น

นับแต่นั้นท่านไม่เพียงหันมาปฏิบัติกรรมฐานโดยเฉพาะการ
พิจารณากายตามแนวสติปัฏฐานสี่ หากยังสนับสนุนพระป่าอย่าง
จริงจัง และมีศรัทธาปสาทะในหลวงปู่่มั่นยิ่งขึ้นกว่าเดิม

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์มรดกภาพ ๑๒ ปีหลังจากนั้น โดยได้
ดำรงตำแหน่งสังฆนายกองค์แรกของไทยในระหว่างนั้นด้วย สิริรวม
อายุ ๘๙ ปี

ไม่ต้องสงสัยเลยว่าหากไม่ได้กรรมฐานช่วยท่านคงไม่มีอายุยืน
ถึงเพียงนั้น

ได้สติเพราะถูกตำ

การบำเพ็ญสมาธิภาวนาหรือทำกรรมฐานนั้น หากปฏิบัติผิดหรือวางใจไม่ถูกต้อง ปัญหาก็เกิดขึ้นได้ แม้แต่การทำปัสสนากรรมฐาน เมื่อมีสภาวะบางอย่างปรากฏขึ้น หากผู้ปฏิบัติไม่เข้าใจหรือไม่รู้ทัน ก็อาจหลงผิดคิดว่าตนบรรลุสมรรถผลได้ นอกจากจะหยุดทำความเพียรแล้ว ยังอาจมีพฤติกรรมเหมือนคนบ้า ที่สร้างปัญหาแก่ผู้อื่นได้

ศิษย์ผู้หนึ่งของหลวงปู่ดุลย์ อตุโล ชื่อหลวงตาพวง ท่านมาบวชเมื่อแก่ จึงทำความเพียรทั้งวันทั้งคืน เพราะรู้ว่าเวลาเหลือน้อยแล้ว วันหนึ่งเกิดวิปัสสนูปกิเลสอย่างแรง สภาวะที่เกิดขึ้นนั้นตนไม่เคยพบมาก่อนจึงสำคัญผิดว่าตนบรรลุอรหัตตผลแล้ว อีกทั้งยังเห็นต่อไปด้วยว่าไม่มีใครรู้ธรรมได้เท่ากับตน จึงอยากไปโปรดสรรพสัตว์ให้เห็นธรรมอย่างตน คนแรกที่ตนนึกถึงก็คือ หลวงปู่ดุลย์ ผู้เป็นอาจารย์

ด้วยปีติอันแรงกล้า หลวงตาพวงเดินเท้าเปล่าจากเขาพนมรุ้งบุรีรัมย์ถึงจังหวัดสุรินทร์ ระยะทางกว่า ๘๐ กิโลเมตรโดยไม่หยุด ครั้นถึงวัดบูรพารามประมาณเที่ยงคืน หลวงตาพวงก็ไม่รอช้า มุ่งหน้าไปยังกุฏิหลวงปู่ดูลย์ แล้วตะโกนว่า “หลวงตาดูลย์ ออกมาเดี๋ยวนี้ พระอรหันต์มาแล้ว”

ครั้นหลวงปู่ดูลย์ออกมา แทนที่หลวงตาพวงจะกราบหลวงปู่ อย่างที่เคยปฏิบัติ กลับต่อว่าหลวงปู่ว่า “อ้าว ไม่เห็นกราบ ท่านผู้สำเร็จมาแล้ว ไม่เห็นกราบ” หลวงปู่รู้ดีว่าเกิดอะไรขึ้น จึงนิ่งเงียบ ปลอ่ยให้หลวงตาพวงพูดไปเรื่อย ๆ ผ่านไปเป็นชั่วโมง หลวงตาพวงก็ยังไม่หยุด หลวงปู่จึงซักถามข้อธรรมที่หลวงตาพวงกล่าวอ้างว่ารู้ แต่หลวงตาพวงก็ตอบผิดๆ ถูกๆ หลวงปู่จึงให้เณรพาหลวงตาพวงไปพักที่โบสถ์ แต่หลวงตาพวงก็ยังไม่หยุด ออกไปปลุกพระเณรที่ตนคุ้นเคยให้ลุกมาฟังเทศน์ตลอดคืน

หลวงปู่พยายามช่วยหลวงตาพวงด้วยวิธีการต่างๆ แต่ผ่านไป ๓ วันก็ยังไม่ดีขึ้น สุดท้ายหลวงปู่จึงใช้ “ไม้แข็ง” นั่นคือ พุดให้โกรธ ต่ำอย่างแรงว่า “เออ สัตว์นรก สัตว์นรก ไปเดี๋ยวนี้ ออกจากกุฏิเดี๋ยวนี้”

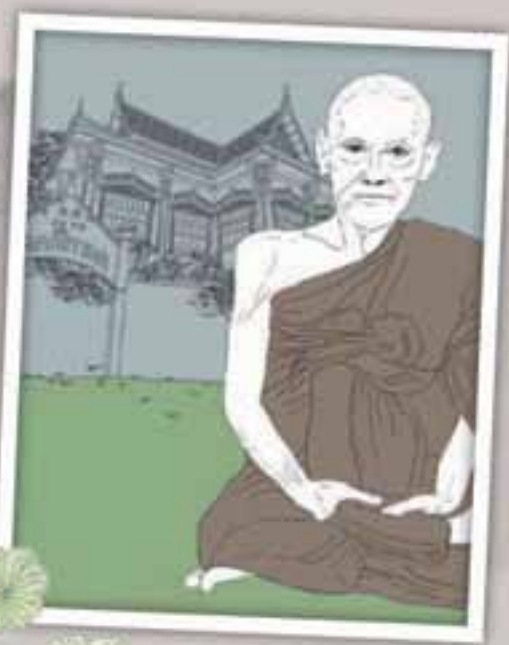

คราวนี้ได้ผล หลวงตาพวงโกรธมาก ลูกพรวดแล้วเก็บบริหาร
ของตนออกจากวัดทันที พร้อมกับพูดว่า “เออ กูจะไปเดี๋ยวนี้อ หลวงตา
ดูเลยไม่ใช่แม่กู” ว่าแล้วก็หยิบเอาไม้ดุ้นยาวขึ้นแบกปาดด้วยสำคัญว่า
เป็นกลต มุ่งหน้าไปยังอีกวัดหนึ่ง ซึ่งอยู่ไม่ไกล

ระหว่างที่หลวงตาพวงเดินไปยังวัดนั้น จิตที่ยึดติดอยู่กับอารมณ์
ปรุงแต่งได้ถูกกระแทกด้วยพลังแห่งความโกรธอย่างรุนแรง ผลก็คือ
จิตหลุดออกจากอารมณ์ดังกล่าว ทำให้ได้สติ เมื่อถึงวัดก็รู้ตัวว่าเกิด
อะไรขึ้น เกิดความสำนึกผิด ไม่นานก็กลับไปขอขมาหลวงปู่ดูเลย

หลวงปู่ดูเลยเป็นผู้ที่มีวาจาสุภาพ ไม่เคยใช้คำแรงๆ เช่นนี้กับ
ใครมาก่อน แต่ท่านรู้ว่า ความโกรธนั้นสามารถช่วยหลวงตาพวง
ให้หลุดจากความหลงตัวลืมนตนได้ ความโกรธนั้นมีโทษมากก็จริง แต่
หากรู้จักใช้ มันก็สามารถก่อประโยชน์ได้ อย่งไรก็ตามใครที่คิดจะทำ
เช่นนั้นก็ต้องแน่ใจก่อนว่า กำลัง “ใช้มัน” ไม่ใช่ “ถูกมันใช้” สำหรับ
หลวงปู่ดูเลย ความโกรธทำอะไรท่านไม่ได้แล้ว ท่านจึงสามารถใช้
มันให้เกิดประโยชน์ได้

อุบายคลายโกรธ

หลวงพ่อดำ พรหมบุรี เป็นพระที่มีบุคลิกโดดเด่นที่สุดในสมัยรัชกาลที่ ๔ แม้ได้รับสมณศักดิ์เป็นถึงสมเด็จพระพุฒาจารย์ แต่ท่านกลับใช้ชีวิตอย่างสมถะ ไม่มีพิธีรีตองราวกับเป็นพระธรรมดา ความรู้ทางพระธรรมวินัยของท่านจัดว่าแตกฉาน แต่ท่านกลับไม่เคร่งครัดในแบบแผน ขนบธรรมเนียมหลายอย่างที่คุณคนยึดติดถือมั่น ท่านไม่สนใจเอาเลย ปฏิบัติตนอย่างอ่อนคลาย เป็นกันเอง และเปี่ยมด้วยเมตตา

เป็นที่รำลึกกันว่า ใครมานิมนต์ท่าน ไม่ว่าจะยากดีมีจน ท่านไม่เคยปฏิเสธ แต่จะไปเทศน์เมื่อใด ท่านไม่เคยกำหนดเวลา บางคราวเจ้าของบ้านหลับแล้ว ท่านไปถึงก็นั่งเทศน์ที่ประตูบ้าน เทศน์ตรง

หัวบันไดบ้านก็เคย คราวหนึ่งท่านไปเทศน์ต่างจังหวัด ถึงที่หมายตอน ยามสาม (ประมาณตี ๓-๖ โมงเช้า) ผู้คนนอนหลับกันหมดแล้ว ท่าน สั่งให้คนแจวเรือตีกลองดังตุมๆ แล้วก็เทศน์ชุกอยู่แต่ผู้เดียว ชาวบ้าน ต้องลุกมาฟังท่านจนสว่าง

ท่านเคยนั่งเรือไปทอดกฐินที่อ่างทอง ระหว่างทางได้แวะจำวัด บนโบสถ์แห่งหนึ่ง กลางดึกขณะที่คนเรือนอนหลับ ขโมยได้ล้วงเอา เครื่องกฐินไปหมด เมื่อท่านรู้ แทนที่จะโมโห กลับดีใจ ขณะที่นั่งเรือ กลับ ชาวบ้านถามท่านว่าทอดกฐินเสร็จแล้วหรือ ท่านตอบว่า “ทอด แล้วจ้า แบ่งบุญให้ด้วย” กลางทางท่านซื้อหม้อบรรทุกเต็มลำ ใคร ถามท่านว่าซื้อไปทำไมมากมาย ท่านตอบว่า “ไปแจกชาวบางกอก จ้า” กว่าจะถึงวัดระฆัง ท่านก็แจกหม้อจนหมด ปรากฏว่าวันนั้น หวยออก ม. หันหุนเซิด คนที่คอยดูหวยจากท่าน ถูกกันมากมาย

คราวหนึ่งท่านกำลังจำวัดในกุฏิที่วัดระฆัง ขโมยได้เจาะพื้นกุฏิ เพื่อล้วงเอาข้าวของที่วางเกลื่อน แต่ล้วงไม่ถึง ท่านเห็นแล้วก็สงสาร ช่วยเอาไม้เขี้ยวของเหล่านั่นให้ใกล้มือขโมย ได้ของไปแล้วก็ยังไม่พอใจ ขโมยยังจะเอาเรือใต้ถุนกุฏิไปด้วย ระหว่างที่เข็นเรืออยู่ ท่านก็เปิด หน้าต่างแล้วบอกขโมยว่า “เข็นเบาๆ หน่อยจ้า ถ้าดังไปพระท่านได้ยิน เข้า ท่านจะตีเอาเจ็บเปล่าจ้า” ท่านยังแนะนำขโมยด้วยว่า “เข็นเรือบน ที่แห้ง เขาต้องเอาหมอนรองข้างท้ายให้โด่งก่อนจ้า ถึงจะกลิ้งสะดวก

ดี เรือก็ไม่ช้าไม่รั่วจ้ำ” ขโมยได้ยินเช่นนั้น ก็รู้สึกเกรงใจท่าน ไม่เห็นต่อ
แล้วค่อยๆ ย่องออกไปพร้อมกับของที่ล้วงมาได้

หลวงพ่อดีมีวิธีสอนธรรมแปลกๆ ท่านเคยไปเทศน์คู่กับพระ
พิมลธรรม (เถิก) แห่งวัดพระเชตุพน ขณะอยู่บนธรรมมาสน์ เจ้าคุณ
พิมลธรรมได้ตั้งประเด็นขึ้นว่า “โทโสเป็นกิเลสสำคัญ พาเอาเจ้าของ
ต้องเสียทรัพย์ เสียชื่อเสียงเงินทอง เสียน้องเสียพี่ เสียที่เสียทาง เสีย
เหลี่ยมเสียแตรัม ก็เพราะลุแก่อำนาจโทโส ให้โทษให้ทุกข์แก่เจ้าของมาก
นัก” จากนั้นก็ถามหลวงพ่อดี ซึ่งมีสมณศักดิ์สูงกว่าท่านว่า “โทโส
(เมื่อ) จะเกิดขึ้น เกิดตรงที่ไหนก่อนนะขอรับ ขอให้แก้ให้ชาว”

ระหว่างนั้นหลวงพ่อดีแกลังทำเป็นหลับ ไม่ได้ยินคำถาม
ซ้ายังกรนเสียดด้วย เจ้าคุณพิมลธรรมจึงถามซ้ำ ๒ - ๓ ครั้ง ท่านก็
นั่งเฉย เจ้าคุณพิมลธรรมจึงโมโห ตวาดเสียงดังว่า “ถามแล้วไม่ฟัง
นั่งหลับใน” ว่าเช่นนี้ถึง ๒ ครั้ง หลวงพ่อดีแกลังตื่นแล้วด่าออกไป
ว่า “อ้ายเปรต อ้ายกาก อ้ายห่า อ้ายเถิก กวนคนหลับ”

ท่านเจ้าคุณพิมลธรรมได้ยินเช่นนี้ก็โกรธจัด คว่ากระโถนปามา
ยังหลวงพ่อดี แต่พลาดไปโดนเสาศาลา แดกดังเปรี้ยง ผู้คนแตก
ตื่นตกใจ แต่หลวงพ่อดีนั่งสงบ แล้วกล่าวกับญาติโยมว่า โทโสให้อัง
เกิดขึ้นเมื่ออัญญารามณ์ คือ รูปที่ไม่น่าดู เสียงที่ไม่น่าฟัง กลิ่นที่ไม่น่า

ดม รสที่ไม่เมา กิน สัมผัสที่ไม่สบาย และความคิดที่ไม่ถูกใจ มากกระทบ
กับตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

“เมื่อสำรวมไม่ทันจึงดันออกข้างนอกให้คนอื่นรู้ว่าเขาโกรธ
ดังเช่นเจ้าคุณพิมลธรรมเป็นตัวอย่าง ถ้าเขาบอกว่าพระเดชพระคุณ
แล้วท่านยิ้ม พอเขาด่าก็โกรธ”

อย่างไรก็ตามท่านได้ชี้ว่า แม้โทโสเกิดขึ้น “โทโสก็ไม่มีอำนาจ
กดขี่เจ้าของได้เลย เว้นแต่เจ้าของโง่เขลาสติ เช่น พระพิมลธรรม (เถิก)
นี่ โทโสจึงกดขี่ได้” หลวงพ่อโตสรุปด้วยการบอกญาติโยมให้ดูท่าน
เจ้าคุณพิมลธรรมเป็นตัวอย่าง “ตัวท่านเป็นเพศพระ ครั้นท่านขาด
สังวร ท่านก็กลายเป็นโพระ กระโดนเลยแตกโพละ เพราะโทโสของ
ท่าน...จงจำไว้ทุกคนเทอญ”

นอกจากมีความสามารถในการชี้ให้คนเห็นถึงสาเหตุและโทษ
ของความโกรธแล้ว หลวงพ่อโตยังมีอุปนิสัยในการเตือนสติให้คลาย
ความโกรธด้วย ไม่เว้นแม้กระทั่งความโกรธของพระเจ้าแผ่นดิน

ปลายสมัยรัชกาลที่ ๔ พระองค์ได้นิมนต์พระมาสวดอธิษฐาน
ในงานบำเพ็ญพระราชกุศลถวายแด่สมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว
วังหน้า ซึ่งเพิ่งเสด็จสวรรคต เมื่อพระองค์เสด็จมาถึงพระที่นั่งซึ่ง
จัดงาน พระทั้ง ๘ รูปก็ตกใจ ด้วยเกรงพระบรมราชานุภาพ พากัน

วิ่งหนีไปแอบในม่านที่กั้นพระโกศ พระองค์จึงกริ้วมาก ตรัสว่า “ดูซิ ดูซิ ดูถูกข้า มาเห็นข้าเป็นเสือ เป็นยักษ์ เอาไว้ไม่ได้ ต้องให้มันลี้กให้หมด” ว่าเป็นที่ทรงมีพระราชหัตถเลขาไปยังหลวงโต เพื่อให้ทำการลี้กพระเหล่านั้น

หลวงพ่อโตอ่านแล้ว ก็จุดธูป ๓ ดอก จี้ที่กระดาดบริเวณที่ว่างจากลายพระหัตถ์ แล้วส่งคืน โดยไม่พูดอะไร และไม่ได้ทำตามรับสั่ง ครั้นพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทอดพระเนตรเห็นธูป ๓ ธูปในกระดาด ก็ทรงทราบความหมาย รับสั่งว่า “อ้อ ท่านให้เราดับปราคะ โทสะ โมหะ อันเป็นไฟ ๓ กอง งดที งดที เอาเถอะๆ ถวายท่าน” จากนั้นทรงมีรับสั่งให้ไปนำตัวพระทั้ง ๘ รูปมานั่งประจำที่ แล้วทรงแนะนำสั่งสอนให้ท่านรู้ระเบียบจรรยาในการรับเสด็จหน้าพระที่นั่ง

เป็นอันว่าเรื่องนี้จบลงด้วยดีเพราะปรีชาญาณของหลวงพ่อโต

สัจธรรมจากแม่สีขาว

บรรดาลูกศิษย์หลวงปู่มั่น ภูริทัตโต ที่มีชื่อเสียง เป็นที่เคารพ
สักการะของผู้คนทั่วประเทศ แทบทั้งหมดเข้าสู่ร่มกาสาวพัสตร์ตั้งแต
ยังหนุ่ม ไม่เคยผ่านชีวิตครอบครัว ยกเว้นก็แต่หลวงปู่ขาว อนาลโย
แห่งวัดถ้ำกลองเพล จังหวัดอุดรธานี ท่านออกบวชเมื่ออายุ ๓๑ ปี
หลังจากมีคู่ครองนาน ๑๑ ปี

สาเหตุที่ท่านออกบวชก็เนื่องจากได้พบว่าภรรยามีชายอื่น เรื่อง
ของเรื่องก็คือเดิมท่านมีอาชีพเป็นพ่อค้าขายวัวควาย คราวหนึ่งได้
ต้อนวัวควายไปขายในที่ไกล แล้วหายไปนานไม่กลับบ้าน ภรรยาเห็นว่า
ท่านตายจากไปแล้ว จึงมีสามีใหม่ เมื่อท่านกลับมาและพบความจริงก็
โกรธแค้นมาก ตั้งใจจะฆ่าทั้งสองคนให้ตายคามือ ถึงกับเงื้อมีดดาบ

เตรียมสังฆารแล้ว แต่ห้ามใจไว้ได้ เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ท่านสลดสังเวชใจ เปื่อหน่ายชีวิตทางโลก จึงสละเพศฆราวาสในที่สุด

ช่วง ๖ พรรษาแรก ท่านตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระธรรมวินัยอย่างจริงจัง แต่ก็รู้สึกขัดใจที่ครูบาอาจารย์และเพื่อนภิกษุสามเณรประพฤดิย่อหย่อน อีกทั้งยังเพลิดเพลिनในลาภสักการะ ท่านจึงตัดสินใจออกธุดงค์เพื่อบำเพ็ญกรรมฐาน แม้ว่าจะจะมีเสียงคัดค้านทั้งจากพระเณรและฆราวาส บ้างก็ว่าการบำเพ็ญภาวนาทำให้คนเป็นบ้า ถ้าอยากเป็นคนดีเหมือนชาวบ้านเขา ก็ไม่ควรออกไปบำเพ็ญภาวนา บ้างก็ว่าพระธุดงค์ที่ดำเนินตามคำสอนของพระพุทธองค์ทุกวันนี่ไม่มีแล้ว อย่าไปทำให้เสียเวลาและเหนื่อยเปล่าเลย สู้อยู่อย่างนี้ก็สบายดีอยู่แล้ว แม้กระนั้นท่านก็ยังยืนยันเจตนาเดิม

ระหว่างที่ออกธุดงค์ ท่านได้ยินกิตติศัพท์ของหลวงปู่มั่น ฐุริทตโต จึงได้ออกติดตามค้นหาจนได้พบพระอาจารย์ใหญ่ที่อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และได้อยู่ปฏิบัติกับท่านสมความตั้งใจ ท่านได้ทำความเพียรอย่างจริงจัง ขณะเดียวกันก็ถูกเคี่ยวกรำจากหลวงปู่มั่นอย่างหนัก จนการปฏิบัติเจริญก้าวหน้า คราวหนึ่งหลวงปู่มั่นได้ทักท่านว่า “ท่านขาวนี่ภาวนาอย่างไร คึนนี้จิตจึงสว่างไสวมาก ผิดกับที่เคยเป็นมาทุกๆ คึน นับแต่มาอยู่กับผม ต้องอย่างนี้ซิ จึงสมกับผู้มีมาแสวงธรรม”

บางช่วงท่านได้แยกจากครูบาอาจารย์และหมู่คณะออกธุดงค์บำเพ็ญเพียรในป่า ซึ่งสมัยนั้นยังรกทึบเต็มไปด้วยอันตราย หลายครั้งท่านต้องเผชิญสัตว์ป่าที่ดุร้าย รวมทั้งช้างป่าที่ไม่เป็นมิตรกับคน แต่ด้วยเมตตาและสติที่ตั้งมั่น ท่านจึงผ่านพ้นเหตุการณ์เหล่านี้ด้วยดี บางครั้งท่านถึงกับชวนช้างรับศีล ซึ่งช้างก็ดูเหมือนจะรับรู้คำสอนของท่านและเชื่อฟังท่านโดยคุณธิ มีเรื่องเล่ามากมายเกี่ยวกับประสบการณ์ของท่านในป่าลึกที่กล่าวขานในหมู่ศิษย์กระทั่งทุกวันนี้

นอกจากสัตว์ร้ายแล้ว โรคภัยไข้เจ็บมักเกิดกับพระธุดงค์ในป่าลึกเสมอ แต่ทุกครั้งที่ป่วยไข้ หลวงปู่ขาวนิยมใช้ธรรมโอสถเป็นสำคัญ ท่านเคยระงับไข้ด้วยสมาธิภาวนาหลายครั้ง ไข้แต่เท่านั้นท่านยังอาศัยความเจ็บไข้เป็นประโยชน์ในการภาวนาด้วย คราวหนึ่งท่านเป็นไข้มาลาเรียเกือบตลอดพรรษา แต่ท่านไม่ยอมแพ้ต่อความเจ็บป่วยเลย กลับระดมความเพียรเต็มที่ ท่านเล่าถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า

“ไข้ก็หนัก ความเพียรก็เอาการ ไม่มีใครย่อหย่อนอ่อนข้อต่อใคร การไข้ก็ไข้ตลอดพรรษา การพิจารณาทุกขเวทนากับกายอันเป็นเรือนร่างของทุกข์ก็ไม่ลดละท้อถ้อย ไข้หนัก ทุกข์มากเท่าไร ยิ่งราวกับไส่เชื้อเพลิงป้อนสติปัญญาให้แสดงลวดลายอย่างเต็มฝีมือ” พอออกพรรษา ไข้ก็ค่อยๆ หายไปเอง

ประสบการณ์อันซ้ำของในการรับมือกับความเจ็บป่วย ทำให้ท่านได้ข้อสรุปว่า

“อันความอยากหายจากทุกขเวทนานั้น อย่าอยาก ยิ่งอยากให้หายเท่าไรก็ยิ่งเพิ่มสมุทัยตัวผลิตทุกข์มากยิ่งขึ้นเท่านั้น แต่ให้อยากรู้ อยากเห็นความจริงของทุกขเวทนาที่แสดงอยู่กับกายกับใจเท่านั้น นั่นคือความอยากอันเป็นมรรคทางเหยียบย่างกิเลส ซึ่งจะทำให้เกิดผล คือการเห็นแจ้งตามความจริงของกาย เวทนา จิต ที่กำลังพิจารณา อยู่ในขณะนั้น ความอยากรู้จริงเห็นจริงนี้มีมากเท่าไร ความเพียรพยายามทุกด้านยังมีกำลังมากเท่านั้น”

ประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๓ ตอนนั้นหลวงปู่ขาวมีอายุ ๕๒ ปีแล้ว ระหว่างพำนักที่บ้านโหล่งขอด อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ เป็นวันหนึ่งท่านได้ออกไปสรงน้ำ เหลือบมองเห็นรวงข้าวในไร่ชาวเขากำลัง สุกเหลืองอร่าม เกิดมีคำถามขึ้นมาในใจว่า “ข้าวมันงอกขึ้นมาเพราะ มีอะไรเป็นเชื้อพาให้เกิด ใจที่พาให้เกิดตายอยู่ไม่หยุด ก็น่าจะมีอะไร เป็นเชื้ออยู่ภายในเช่นเดียวกันกับเมล็ดข้าว” ท่านคิดต่อว่า เชื้อนั้น ถ้าไม่ถูกทำลายที่ใจให้สิ้นไป ก็จะต้องพาให้เกิดและตายไม่หยุด ท่าน พิจารณาต่อก็พบว่า “อะไรเป็นเชื้อของใจเล่า ถ้าไม่ใช่กิเลส อวิชชา ตัณหา อุปาทาน”

จากนั้นท่านก็พิจารณาทบทวนไปมาโดยมีจุดเน้นที่ตัวอวิชา เป็นการพิจารณาทั้งอนุโลมและปฏิโลม จากเหตุสุผล และย้อนจาก ผลไปหาเหตุ ตั้งแต่ห้วงคำจันดิก ท่านก็ยังไม่ลดละการพิจารณา จนใกล้ฟ้าสว่างจึงเห็นแจ้งในธรรมชาติหรือความจริงแห่งอวิชา วินาที นั้นเอง อวิชาก็หลุดไปจากใจจนไม่เหลือ

ชาวสุยกยอมมีอาจงอกได้อีกต่อไปฉันใด เมื่อพิจารณาจิตจน อวิชาดับ กลายเป็นจิตสุก การก่อเกิดในภพต่างๆ ก็จบสิ้นฉันนั้น หลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน เล่าถึงประสบการณ์ของหลวงปู่ขาว ตอนนี่ว่า “ขณะที่จิตผ่านดงหน่าป่ากิเลสวัฏฏ์ไปได้แล้ว เกิดความ อัศจรรย์อยู่คนเดียว ตอนสว่างพระอาทิตย์ก็เริ่มสว่างบนฟ้า ใจก็เริ่ม สว่างจากอวิชา ขึ้นสู่ธรรมอัศจรรย์ ถึงวิมุตติหลุดพ้นในเวลาเดียวกัน กับพระอาทิตย์อุทัย ช่างเป็นฤกษ์งามยามวิเศษจริงๆ “

“นั่งอยู่ก็สบาย แม้ตายก็มีความสุข ปราศจากเครื่องร้อยรัด โดยประการทั้งปวง” คือคำอุทานในใจของหลวงปู่ขณะนั้น

เมื่อกิจส่วนตนจบสิ้นแล้ว หลวงปู่ก็เหลือแต่กิจส่วนรวม ท่าน ได้เทศนาสั่งสอนพระเณรและญาติโยมอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ขณะ เดียวก็ยังคงใช้ชีวิตเยี่ยงพระธุดงค์กรรมฐาน จนกระทั่งพบถ้ำกลอง เพลินเทือกเขาภูพาน ท่านเห็นว่าเป็นสถานที่วิเวกถูกอภัยาศัย จึงได้ ปักหลักที่นั่นเรื่อยมาจนวาระสุดท้ายของท่าน

หลวงปู่ขาวละสังขารเมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๒๖ หลังจาก
อัมพาตเป็นเวลา ๙ ปี และมีอาพาธต่อเนื่องในช่วง ๒ ปีหลัง คือน
สุดท้ายของหลวงปู่ขาว ท่านจำวัดเป็นปกติ เข้ามีดเมื่อล้างหน้า
เรียบร้อยแล้ว ท่านฉันอาหารเล็กน้อย จากนั้นพระเถรพยุ่งท่านเดินไป
ถึงเตียงเพื่อนอนพัก หลวงปู่ลงนั่งแล้วก็นอนลง แล้วก็หยุดหายใจ
เป็นการทิ้งสังขารที่ “ง่าย สบาย” ดังคำของหมออวย เกตุสิงห์
แพทย์ประจำตัวของท่าน

สิริอายุของหลวงปู่ขาว อนาลโย รวม ๙๕ ปี

ความเข้มแข็งที่แท้จริง

ถ้ำยายปริก เกาะสีซัง เป็นสถานที่วิเวก เหมาะแก่การภาวนา หลวงพ่อประสิทธิ์ ถาวโร จึงมาจำพรรษาอยู่เนืองๆ ภายหลังท่านได้ บุกเบิกและพัฒนาจนกลายเป็นวัดสมบูรณ มีพระและแม่ชีมาปฏิบัติ ธรรมเป็นจำนวนมาก

ช่วงหนึ่งมีการก่อสร้างกำแพงหินด้านหน้าวัด เมื่อหินศิลาแลง มาถึง หลวงพ่อได้สั่งให้กองไว้ด้านนอกวัดเพื่อนำมาก่อกำแพงในวันรุ่งขึ้น บังเอิญกองหินเหล่านั้นวางหล่อมล้ำเข้าไปในที่ของชาวบ้าน คนหนึ่ง ซึ่งเป็นไม้เปือไม้เมากับวัดมานาน เหตุเพราะต้องการยึดครอง ที่ดินของวัด อันที่จริงกองหินนั้นล้ำเข้าไปในที่ของเขาเพียง ๑-๒ นิ้ว เท่านั้น แต่เมื่อเจ้าของที่รู้เข้าก็ไม่พอใจ เดินมาที่วัดพร้อมตะโกนขึ้นว่า

“เฮ้ย ใครหน้าไหนวะ มันบังอาจเอาหินเอาดินมากองในมือของ
กู ออกมาเจอกันหน่อยซิ”

หลวงพ่อบุญลือกำลังนั่งพักผ่อนอยู่ที่กุฏิหน้าประตูวัดพอดี
จึงเดินไปหาชายผู้นั้น แล้วพูดว่า “เออแนะโยม จะเอาอะไรกับพระกับ
เจ้านักหนา หลวงพ่อขวางไว้แค่สักคืนหนึ่งเท่านั้นแหละ พรุ่งนี้ก็จะ
ขนออกแล้ว ค่อยพูดค่อยจากันก็ได้”

ชายผู้นั้นไม่ฟัง ตวาดกลับว่า “ไม่รู้ละ ประเดี๋ยวพวกมึงไปขน
ออกจากที่กูให้หมดเลยนะ” พูดพลางชี้หน้าหลวงพ่อบุญลือพร้อมกับขู่ว่า
ถ้าไม่ขนออกไป จะไปแจ้งทั้งนายอำเภอและตำรวจ “เอาพวกมึงเข้า
คุกให้หมด ข้อหาบุกรุกที่ของกู โธ่เอ๊ย พวกมึงนะ ก็เป็นแค่อั้วพระ
เฮงชวย”

ทั้งๆ ที่ถูกสบประมาทด้วยถ้อยคำหยาบคาย หลวงพ่อบุญลือ
ยังคงนิ่งสงบ ไม่มีอาการโกรธหรือหงุดหงิดแต่อย่างใด ท่านกลับไปนั่ง
หน้ากุฏิและดื่มน้ำปานะอย่างสบาย ราวกับไม่มีอะไรเกิดขึ้น

วันรุ่งขึ้นนายอำเภอและตำรวจมาที่วัด แต่หลังจากตรวจดูกอง
หินหน้าวัดแล้ว ก็เห็นว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย หินล้าเขาไปในมือของชาย
ผู้นั้นแค่ขี้วสองขี้ว ไม่น่าอะอะว้ยวายจนเป็นเรื่องเลย ลักพักก็ลา
หลวงพ่อกลับ

หลังจากวันนั้น มีศิษย์คนหนึ่งซึ่งอยู่ในเหตุการณ์ตลอด เล่าให้หลวงพ่อบรรณิธิฟังว่า เขาเสียใจมากที่เห็นหลวงพ่อดูดำ รู้สึกตกใจและว้าวุ่นเป็นที่สุด

หลวงพ่อบอกว่าอย่างคนอารมณ์ดีแล้วพูดว่า “ปัดโธเอ๊ย เอ็งก็ไปคิดมากทำไม จำไว้นะ คำพูดนะมันก็แค่ลมปาก พูดไปก็ดับไป เป็นลมเป็นแล้งไปทุกคราวคำ ถือสาอะไรกับมัน แล้วลืมนคนก็ไม่มีการดูกลัคน้อย จริงจังกับมันแล้วได้อะไรขึ้นมา”

ช่วงที่ท่านมาบุกเบิกสร้างวัดถ้ำยายปริกนั้น ถูกชาวบ้านบางกลุ่มรังควานเป็นประจำ เพราะอยากได้ที่ดินของวัด เวลาท่านออกไปไหนก็จ้างคนหรือสั่งให้ลูกหลานมายืนด่าท่าน มีคราวหนึ่งจ้างคนมาผลักท่านจนตกถนน บาดรหลุดมือ แต่ท่านก็ไม่ตอบโต้ ทั้งไม่ด่าว่าหรือแจ้งตำรวจ ถือเสียว่า “กรรมเก่ามันตามมาทัน ใช้กรรมให้มันไป โหสิให้มัน และอวยพรให้มันเจริญ”

เคยมีลูกศิษย์ถามท่านว่าเหตุใดท่านจึงไม่ไปจากที่นั่น ท่านตอบว่า “ก็ว่าจะไปหลายครั้งแล้ว ใช่ว่าจะอยากอยู่ แต่พระระลึกว่า ถ้าเราไปที่อื่นแล้วเราถูกเขาด่าอีกล่ะ มีต้องร่อนเร่ไปเรื่อยหรือ จึงนึกถึงพระพุทธองค์ตรัสว่า เกิดที่ไหนให้มันดับตรงนั้น ปัญหามันมีเกิดมันก็ต้องมีดับ เมื่อเรามีสติ สมาธิ ความเพียร และปัญญา ปัญหา

ทุกอย่างไม่ว่าทางโลกทางธรรมก็แก้ได้ หรือไม่ว่าบรรเทาเบาบางลง
ไปได้ทั้งนั้น”

กาลเวลาพิสูจน์ว่าคำของท่านเป็นความจริง ในที่สุดการรังควาน
ก็ยุติ ผู้ที่กลั่นแกล้งท่านแพ้ยตนเอง ต่างรับกรรมกันไปถ้วนหน้า

แรงมาก็แรงไป ไม่ใช่วิสัยของสมณะ หลวงพ่อประสิทธิ์เป็น
แบบอย่างของศากยบุตรผู้มั่นคงในพุทธภชาจิตที่ว่า “พึงเอาชนะความ
โกรธด้วยความไม่โกรธ พึงเอาชนะความร้าย ด้วยความดี” ใช่แต่
เท่านั้นท่านยังสอนให้เราเห็นว่า ความเข้มแข็งที่แท้จริงมิได้อยู่ที่การ
แสดงอำนาจ แต่อยู่ที่ความมั่นคงในใจ กล่าวคือ ไม่ว่าเจออะไร ใจก็
ยังนิ่งสงบ ถูกกระทำเพียงใด ใจก็ไม่ทุกข์

ภavanaเพื่อละ

หลวงพ่อเฟื่อง โชติโก (หรือ “ท่านพ่อเฟื่อง”) เป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดของพระอาจารย์ลี ธมฺมธโร ผู้ก่อตั้งวัดอโศการาม ท่านเป็นชาวจันทบุรี เมื่อบวชได้ ๒ พรรษา ก็ได้พบพระอาจารย์ลี (ซึ่งลูกศิษย์นิยมเรียกว่า “ท่านพ่อลี”) เกิดความเลื่อมใสศรัทธาจึงติดตามพระอาจารย์ลีออกธุดงค์ตามแนวเขตป่าจันทบุรีและตราด มีช่วงหนึ่งท่านได้แยกไปธุดงค์ทางภาคเหนือ นอกจากได้พบหลวงปู่มั่นแล้ว ยังได้ไปศึกษาและปฏิบัติกับศิษย์คนสำคัญของหลวงปู่มั่นหลายท่าน อาทิ หลวงปู่สิม และหลวงปู่อ่อนสา

ช่วงที่ได้อยู่กับหลวงปู่มั่นที่อำเภอพร้าวนั้น ท่านได้เรียนรู้พระธรรมวินัยมากมาย อีกทั้งยังได้เห็นปฏิบัติของหลวงปู่มั่นและอุบายการสอนของท่านด้วย ซึ่งมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับลูกศิษย์แต่ละคน อาทิเช่น หากมีพระรูปใดป่วยแล้วขอยา หลวงปู่มั่นจะตำหนิว่า “นี่เอาอะไรเป็นสโรณะที่พึ่ง เอาพระพุทธรูปเจ้าเป็นที่พึ่ง หรือเอายาเป็นที่พึ่ง ถือศาสนาพุทธหรือถือศาสนายากันแน่” แต่หากพระรูปไหนป่วยแล้วไม่ยอมฉันทยา ท่านก็เตือนอีกว่า “ยามิ ทำไมไม่ยอมฉันทัน ทำไมทำตัวเป็นคนเลี้ยงยาก”

ภายหลังท่านได้กลับมาปฏิบัติอยู่กับพระอาจารย์สี ที่วัดคลอง-กุง จังหวัดจันทบุรี เมื่อพระอาจารย์สีมรณภาพ ท่านได้ไปจำพรรษาที่วัดมกุฏกษัตริยาราม และสอนกรรมฐานให้แก่พระเถระที่นั่น แม้ภายหลังท่านไปเป็นเจ้าอาวาสวัดธรรมสถิต อำเภอเมือง จังหวัดระยอง แต่ท่านก็ยังไปสอนกรรมฐานที่วัดมกุฏกษัตริยารามอยู่เป็นประจำ ต่อมาได้รับนิมนต์ไปสอนกรรมฐานในต่างประเทศ โดยเฉพาะที่ฮ่องกง จนไปมรณภาพที่นั่นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๙ สิริอายุ ๗๑ ปี

หลวงพ่อเฟื่องเป็นผู้ที่พูดน้อย เว้นแต่มีเหตุที่ควรพูดยาว ท่านก็จะขยายความ ทั้งนี้เพราะท่านถือตามคติพระอาจารย์สีว่า “ถ้าจะสอนธรรมะให้เขาฟัง แต่เขาไม่ตั้งใจฟัง หรือไม่พร้อมที่จะรับ ธรรมะที่พูดไปนั้น ถึงจะดี วิเศษวิโสแค่ไหน ก็ยังนับว่าเป็นคำเพ้อเจ้ออยู่

เพราะไม่ได้ประโยชน์อะไร”

แม้ท่านจะประหัดคำพูด แต่ถ้อยคำของท่านก็มีความลุ่มลึกตรงถึงใจของญาติโยม ลูกศิษย์ของท่านผู้หนึ่งเล่าถึงประสบการณ์ครั้งแรกที่ได้พบท่าน ท่านถามว่า “เคยทำบุญที่ไหนบ้าง” เขาตอบว่า เคยไปช่วยสร้างพระพุทธรูปที่วัดนั้น ช่วยสร้างเมรุที่วัดนี้ ช่วยทำที่นั้งที่โน่นอีกหลายแห่ง พุดจบ ท่านก็ถามต่อว่า “ทำไมไม่ทำที่ใจล่ะ”

ลูกศิษย์อีกคนหนึ่งทำอย่างที่ท่านแนะนำ คือทำสมาธิภาวนา แต่ทำมาหลายปีก็รู้สึกว่ายูกับที่ จึงปนให้ท่านว่า ผีภวานามาหลายปีแล้ว แต่ไม่เห็นได้อะไรขึ้นมาเลย ท่านตอบทันทีว่า “เขาภวานาเพื่อให้ละ ไม่ใช่ภาวนาเพื่อให้เอา”

อีกคนหนึ่งนั่งภาวนาหลังจากทำงานที่วัด รู้สึกเพลียมากแต่ก็ฝืนใจภาวนาเพราะเกรงใจท่าน นั่งไปได้ไม่นานรู้สึกหัวใจเหลืออยู่นิดเดียว กลัวใจจะขาด ท่านเดินผ่านมาพอดีจึงพูดขึ้นว่า “ตายเตยไม่ต้องกลัว คนเราก็ตายอยู่แล้วทุกลมหายใจเข้า-ออก” ลูกศิษย์ได้ฟังก็เกิดกำลังใจที่จะนั่งต่อสู้อความเพลีย อีกคราวหนึ่งท่านได้กล่าวเตือนสติลูกศิษย์ว่า “การภาวนาก็คือการฝึกตาย เพื่อเราจะได้ตายเป็น” ท่านยังกล่าวอีกว่า “ไม่ต้องกลัวหรือการตาย ให้กลัวการเกิดดีกว่า”

กับพระภิกษุเช่นกัน หลวงพ่อพูดตรงและมีความหมายลึกซึ้ง มีพระรูปหนึ่งอยู่กับท่านมาหลายปี วันหนึ่งเข้าไปหาท่านเพื่อขอพรวันเกิด ท่านให้พรสั้นๆ ว่า “ให้ตายเร็วๆ” พระรูปนั้นฟังแล้วก็ใจหายต่อเมื่อพิจารณาถ้อยคำดังกล่าวอยู่หลายวัน จึงเข้าใจว่าท่านไม่ได้แฉ่งแต่ให้พรจริงๆ เป็นพรที่ประเสริฐด้วย นั่นคือการตายจากกิเลส หรือมีปัญญาแจ่มแจ้ง จน “ตัวกู” ดับ

“ถึงความเห็นของเราจะถูก แต่ถ้าเรายึดเข้าไปมันก็ผิด” เป็นคำสอนของท่านอีกข้อหนึ่ง ที่มีความหมายลึกซึ้ง และเตือนใจให้เราตระหนักถึงโทษของความยึดมั่นถือมั่นในความคิดที่ดี หรือยึดติดในความคิดของตน เพราะความจริงแล้วไม่มีอะไรที่เราสามารถยึดติดถือมั่นได้แม้แต่อย่างเดียว ใช่แต่เท่านั้น การยึดมั่นในความคิดยังทำให้เกิดทุกข์และอาจนำไปสู่การกระทำที่ผิดก็ได้

อย่างไรก็ตามในเรื่องพระวินัย ท่านเห็นเป็นสิ่งที่ควรใส่ใจ อยู่เสมอ “อย่าเห็นว่าข้อวินัยเล็กๆ น้อยๆ เป็นเรื่องไม่สำคัญ ท่านอาจารย์นั้นเคยบอกว่า ไม่ทั้งท่อนไม่เคยเข้าตาใครหรอก แต่ขี้ผงเล็กๆ นั้นแหละ เข้าตาง่าย ทำให้ตาบอดได้”

ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับพระวินัยที่น่าสนใจ คราวหนึ่งพระต่างชาติที่มาบวชกับท่านได้กลับไปเยี่ยมบ้าน โยมแม่เลี้ยงเป็นชาว

คริสต์ เมื่อเห็นพระลูกชายก็อยากกอด เพราะไม่ได้พบกันมานานหลายปี แต่พระลูกชายไม่ยอมให้กอด เธอจึงโกรธมาก หาว่าพุทธศาสนาสอนให้รังเกียจผู้หญิง เมื่อเรื่องนี้ถึงหูท่าน ท่านก็อธิบายว่า

“ที่พระพุทธเจ้าไม่ให้พระจับต้องผู้หญิงนั้น ไม่ใช่เพราะผู้หญิงไม่ดี แต่เป็นเพราะพระไม่ดีต่างหาก เพราะพระยังมีกิเลส จึงจับต้องกันไม่ได้”

คำอธิบายตรงไปตรงมาแบบนี้บ่อยคนจะได้ฟังจากปากของพระทั่วไป เหตุผลสำคัญคงเป็นเพราะไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายของพระวินัยว่าเป็นเครื่องฝึกฝนตนและขัดเกลาจิตใจสำหรับบุคคลที่ยังมีกิเลส ส่วนท่านที่พ้นกิเลสแล้วยังรักษาพระวินัยก็เพื่อเป็นแบบอย่างแก่บุคคลทั้งหลายที่ยังต้องฝึกฝนตน

พระครูญาณวิศิษฐ์ (ท่านพ่อเฟื่อง โชติโก)

กำเนิด ๔ พฤษภาคม ๒๔๕๘

ชาติภูมิ บ้านน้ำจู้ อำเภอลำลูก จังหวัดจันทบุรี

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๗๘ เมื่ออายุ ๒๐ ปี ที่วัดโบสถ์บางกะจะ

สมณศักดิ์ พระครูญาณวิศิษฐ์

มรณภาพ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๒๙ ณ สำนักกรรมฐานรังสี ฮ่องกง

สิริอายุได้ ๗๑ ปี พรรษา ๔๙

ท่านเป็นเด็กกำพร้า เมื่ออายุได้ ๑๑ ขวบ ญาติพาไปฝากให้อยู่กับ
เจ้าอาวาส ธรรมะที่พระเทศน์ให้ฟังเป็นประจำนั้นซึมซาบเข้าไปในหัวใจ ท่าน
พิจารณาเห็นว่า ตนต้องพึ่งตนเอง พ่อแม่ก็ไม่มี ทรัพย์สมบัติก็ไม่มี วิชา
ความรู้ก็ไม่มี ท่านจึงเกิดศรัทธาที่จะบวชแสวงบุญ

พอเข้าพรรษาที่ ๒ ได้ฟังธรรมะและเห็นปฏิปทาของท่านอาจารย์สี
ธมฺมธโร วัดโคกการาม ก็เกิดศรัทธา ถูตติเข้าคณะธรรมยุต รุดงค์ตาม
แนวป่าเขตจันทบุรี ตราด ปราจีนบุรี ท่านพ่อมาจำพรรษาที่วัดธรรมสถิต
เป็นปีแรก พ.ศ. ๒๕๑๔ ยอมรับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดธรรมสถิต พ.ศ.
๒๕๑๘ พระเทพโมลี (พระธรรมธัชมนี) เจ้าอาวาสวัดมกุฏกษัตริยาราม นิมนตร์
ท่านพ่อให้จำพรรษาที่วัดมกุฏฯ เพื่ออบรมกรรมฐานให้พระนวกะ ท่านพ่อ
ทำหน้าที่ตลอดชีวิต โดยจำพรรษาที่วัดธรรมสถิต แล้วสัปดาห์ไป-มา
ระหว่างวัดธรรมสถิต และวัดมกุฏฯ พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระครู
ชั้นเอก ที่ พระครูญาณวิศิษฐ์

อารมณฺ์ขันของสมเด็จฯ

ในสมัยรัชกาลที่ ๗ มีสมเด็จพระราชาคณะ ๒ องค์ที่นอกจากเกิดปีเดียวกันแล้ว ยังได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระราชาคณะในปีเดียวกัน อีกทั้งได้รับเลือกเป็นประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ปัญหาการคณะสงฆ์แทนสมเด็จพระสังฆราชเจ้าในปีเดียวกันอีกด้วย แต่อุปนิสัยของทั้ง ๒ องค์กลับแตกต่างกันอย่างมาก จนมีคนตั้งฉายาคล้องจองกันว่า “พูดเล่นไม่มี พูดดีไม่เป็น”

องค์แรกนั้นคือสมเด็จพระพุทธิโชษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร) แห่งวัดเทพศิรินทร์ เป็นคนพูดจาเรียบร้อยและนุ่มนวล ไม่ชอบพูดเล่น อีกองค์นั้นคือ สมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว. ชื่น สุนทรโวหาร) แห่งวัดบวรนิเวศ ซึ่งภายหลังได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ทรงมีอุปนิสัยพูดจาโผงผาง ตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อม และมีอารมณ์ขัน แต่สิ่งที่เหมือนกันคือ เป็นผู้ใฝ่ธรรม มีเมตตา อยู่อย่างสมถะ และไม่ติดในยศฐาบรรดาศักดิ์

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้หนึ่งที่รู้จักสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ตั้งแต่เล็ก เล่าว่าคราวหนึ่งนำแกงที่บิดาชอบไปถวายสมเด็จพระท่านรับพระเคนแล้วก็ยังเฉยอยู่ จึงทูลว่า

“ต้องขอแรงเป็นพิเศษ ฉันทแกงสักช้อนหนึ่งเถิด จะได้กรวดน้ำไปให้พ่อได้กิน เพราะพ่อชอบกินแกงอย่างนี้”

“อ้อ” สมเด็จพระเจ้าตอบ “เอ็งเห็นพระเป็นตู้ไปรษณีย์หรือ?”

“ใช่ ฉันทให้หน่อยเถอะน้า จะได้สบายใจ”

ได้ยินเช่นนั้น ท่านก็ยอมฉันทให้

อีกคราวหนึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ นำดวงโสนไปถวายท่าน เนื่องจากเป็นอาหารโปรดของมารดาท่าน ดวงโสนนั้นยาวขนาดนิ้วก้อย เกิดในต้นโสน มองเผินๆ เหมือนหนอนตัวโตๆ เมื่อท่านรับพระเคนแล้ว ก็มองดูดวงโสนในชาม ครั้นเห็นแล้วก็หัดมือ ถามว่า

“นั่นอะไร?”

“ดวงโสน”

“ไม่กินวะ ใครจะไปกินหนอน”

“เอาหน่อยน้า แม่ชอบกิน” ม.ร.ว. คึกฤทธิ์รับเจ้า

“วันนี้ ไปรษณีย์ปิดไว้” สมเด็จพระเจ้าว่า “กินกินไม่เป็น เห็นเข้าก็คลี่นไส้ ใครจะไปกินลง”

“แล้วจะทำยังไงดีล่ะ”

“เอ็งกินเข้าไปเองก็แล้วกัน”

“มันก็ไม่ถึงแม่หะซี” ม.ร.ว. คึกฤทธิ์แย้ง

“นั่นแหละ ดีกว่าอะไรทั้งหมด” สมเด็จพระเจ้า “พ่อแม่ฉันรักลูก ยิ่งกว่าอะไรทั้งนั้น พ่อแม่ยอมอดเพื่อให้ลูกได้กิน ถ้าแม่เอ็งรู้ว่าเอ็งได้กินสิ่งที่เขาชอบ เขาก็คงดีใจมาก ทำให้พ่อแม่ได้ยินดี มีความสุขใจนั้น เป็นบุญหนักหนาอยู่แล้ว”

ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ เล่าว่า “ผมเอาฝาขามปิดดวงโสน แล้วถอนออกมาวางไว้ห่าง ก้มลงกราบสมเด็จพระเจ้า น้ำตากลบลูกตา ตั้งแต่เกิดมาเป็นตัว ไม่เคยได้กินดวงโสนอะไรอร่อยเท่าวันนั้น”

อีกคราวหนึ่ง ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ได้ยืมสมเด็จพระเจ้า คุยกับหม่อมเจ้าพระองค์หนึ่ง หม่อมเจ้านั้นรับสั่งว่า “งานวันเกิด...เอ๊ย! วันประสูติสมเด็จพระเจ้า นั้นจะมีอะไรกันบ้าง?”

“วันเกิดก็ดีแล้ว” สมเด็จพระเจ้า “ประสูติแปลว่าไหลออกมาอะไรๆ มันก็ไหลออกมาได้ แต่เกิดมันเป็นคนละเรื่อง เรียกว่าวันเกิด ดีกว่า เกิดมาแล้วก็มีแต่ทุกข์ เขาฉลอง...วันเกิดกันทำไมก็ไม่รู้ ไปรับสั่งถามคนอื่นเขาดูเถิด อาตมาไม่รู้”

นอกจากไม่ติดในพิธีรีตองแล้ว สมเด็จพระเจ้า ยังเป็นคนที่ไม่เสแสร้ง รู้สึกอย่างไรก็พูด โดยไม่สนใจเรื่องภาพลักษณ์ คราวหนึ่งท่านอาพาธ ถึงขั้นผ่าตัดอง ด้ดล่ำไล้ ระหว่างที่พักรักษา ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ได้ไปเยี่ยมท่าน ทูลถามว่าเป็นอย่างไรบ้าง ท่านตอบว่า “รู้อยู่แล้วว่าเกิด แก่ เจ็บ ตาย เป็นทุกข์ รู้อยู่แล้วว่าสังขารทั้งหลายไม่เที่ยง ไม่ใช่ตัวตน และ เป็นทุกข์ แต่ทั้งรู้อย่างนั้นมันก็ยังเจ็บจริงโวย”

ประมาณ พ.ศ. ๒๔๙๐ ท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งตอนนั้นเป็นภิกษุ หนุมวัย ๔๑ ได้แสดงปาฐกถาเรื่อง “ภูเขาแห่งวิถิปุทธธรรม” ที่พุทธ สมาคม กรุงเทพฯ มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรงตามมา จนท่าน ถูกกล่าวหาว่ารับแผนของคอมมิวนิสต์มาทำลายศาสนา เมื่อเรื่องราว ทำท่าจะบานปลาย พระศาสนโสภณ วัดราชาธิวาส ได้ช่วยเหลือด้วยการนำท่านพุทธทาสมาเข้าเฝ้าสมเด็จพระเจ้า ซึ่งตอนนั้นได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระสังฆราชเจ้าแล้ว หลังจากที่ท่านพุทธทาสอธิบายกราบทูล จนกระจ่างแล้ว ก็ทรงมีมติว่า ท่านพุทธทาสไม่มีความผิดแต่อย่างใด

ก่อนที่ท่านพุทธทาสจะทูลลา สมเด็จพระเจ้า ได้รับสั่งว่า “กั้นอยาก ไปอยู่กับแกที่สวนโมกข์เสียแล้ว ที่นี้มันยุ่งจริงๆ”

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า
กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ (จีน สุจิตโต)
สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์
วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ

สมเด็จพระสังฆราชเจ้ากรมหลวงวชิรญาณวงศ์เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ประทับอยู่ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๘ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

ทรงมีพระนามเดิมว่า หม่อมราชวงศ์ชื่น นพวงศ์ เป็นโอรสในหม่อมเจ้าถนอม นพวงศ์ และหม่อมเอม ประสูติ เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๔๑๕ ได้ถวายตัวเป็นมหาดเล็กใน สมเด็จพระบรมโอรสาธิราช เจ้าฟ้ามหาวชิรุณหิศ สยามมกุฎราชกุมาร มีหน้าที่ตามเสด็จรักษาพระองค์ ทรงอุปสมบทเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๕ ณ วัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร มีพระนามฉายาว่า “สุจิตโต”

ทรงมีส่วนร่วมกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จัดพิมพ์แบบเรียนต่างๆ พระราชทานแก่พระภิกษุสงฆ์ และทรงเป็นแม่กองสอบไล่พระปริยัติธรรมหลายครั้ง และพระองค์ได้เป็นพระราชอุปัชฌาจารย์เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จออกผนวชในปี พ.ศ. ๒๔๙๙ และในงานฉลองพุทธศตวรรษในประเทศไทย รัฐบาลประเทศพม่าได้ถวายสมณศักดิ์สูงสุดของพม่าคือ อภิศมหารัฐคุรุ แต่พระองค์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐

ทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ๑๔ พรรษา ล้นพระชนม์เมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๐๑ พระชนมายุ ๘๖ พรรษา

ตามหาพุทธโธ

เมืองไทยเมื่อ ๗๐-๘๐ ปีก่อนเต็มไปด้วยป่ารกชัฏ นอกจากเป็นที่อาศัยของสิ่งสาราสัตว์นานาชนิดแล้ว ยังมีชุมชนเล็กชุมชนน้อย ชุกซ่อนกระจัดกระจาย ไกลสุดหล้า แทบจะตัดขาดจากสังคมเมือง แต่ก็ไม่ไกลเกินกว่าพระธุดงค์จะเข้าถึง

คราวหนึ่งหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต กับศิษย์คือพระอาจารย์เทสก์ เทสรังสี ได้ธุดงค์บดออยแห่งหนึ่งในเชียงใหม่ ท่านเห็นว่าเป็นภูมิประเทศที่สงบสัจ อีกทั้งไม่ไกลจากหมู่บ้านชาวเขา พอที่จะบิณฑบาตได้ไม่ยากนัก จึงแวะพักที่นั่น

ชาวเขาเหล่านี้ไม่ค่อยเห็นพระสงฆ์ เมื่อเห็นพระอุ้มบาตรเข้ามาในหมู่บ้าน ก็ไม่เข้าใจว่ามาทำอะไร ครั้นท่านตอบว่ามาบิณฑบาตข้าว เขาก็ถามว่าข้าวสุกหรือข้าวสาร ท่านตอบว่าข้าวสุก เขาก็พากันหาข้าวสุกมาใส่บาตร ทั้งสองท่านจึงฉันแต่ข้าวเปล่าๆ อยู่นาน

อย่างไรก็ตามชาวบ้านหลายคนมีความหวาดระแวงท่าน ลือกันว่าท่านทั้งสองเป็นเสือเย็น แปลงตัวมาเพื่อจับชาวบ้านกินเป็นอาหาร จึงมีการประชุมชาวบ้าน และมีข้อตกลงกันว่าห้ามไม่ให้เด็กและผู้หญิงเข้าไปในบริเวณที่ท่านพักแรม แม้ผู้ชายหากจะเข้าไปก็ควรมีเพื่อนไปด้วย พร้อมอาวุธ หากไปคนเดียวและไปตัวเปล่า อาจถูกเสือเย็น ๒ ตัวกินได้ ขณะเดียวกันหัวหน้าชาวเขาก็ส่งคนไปแอบดูพฤติกรรมของท่านทั้งวัน

หลวงปู่มั่นทราบเรื่องนี้ดีตลอด แต่ก็ไม่มีความวิตกกังวลแต่อย่างใด ยังคงบำเพ็ญความเพียรตลอดทั้งวัน ส่วนชาวเขาหลังจากเฝ้าดูพฤติกรรมของท่านอยู่หลายวัน ไม่เห็นท่านทำตนเป็นภัยแต่อย่างใด ก็คลายความหวาดกลัว แต่มีความแปลกใจมาแทนที่เพราะเห็นท่านหลับตางี้ๆ และเดินจงกรมครั้งละนานๆ วันหนึ่งจึงพากันเข้ามาหาท่านเพื่อสอบถาม ผู้เป็นหัวหน้าสงสัยว่า ตูเจ้ากำลังหาอะไร เพราะเห็นเดินกลับไปกลับมาทั้งวัน หลวงปู่มั่นตอบว่า “เราเดินหาพุทโธ” เขาถามต่อว่า พุทโธเป็นอย่างไร พวกเราจะช่วยตู่เจ้าหา

ได้ไหม ท่านตอบว่า “พุทธโธเป็นดวงแก้วอันประเสริฐ ...ถ้าสุจะช่วย
เราหาก็ยังดีมาก”

ชายผู้นั้นสนใจพุทธโธ จึงถามต่อว่า พุทธโธเป็นดวงแก้วใหญ่ไหม
ท่านตอบว่า ไม่ใหญ่ไม่เล็ก พอดีกับเราและพวกสุ เขาถามต่อว่า มอง
เห็นนรกสวรรค์ได้ไหม ท่านตอบว่า มองเห็นสิ ถ้าไม่เห็นจะว่าประเสริฐ
ได้อย่างไร หลังจากสอบถามคุณสมบัติของพุทธโธอยู่พักใหญ่ เขาก็
ถามว่าจะหาพุทธโธเจอได้อย่างไร ท่านตอบว่า เวลาเดินก็ให้นึกในใจว่า
พุทธโธๆ เท่านั้น เขาสงสัยต่อไปอีกว่า ต้องเดินหาพุทธโธนานเท่าไรจึง
จะพบ ท่านตอบว่า ให้เดิน ๑๕ ถึง ๒๐ นาที

ชาวเขาเหล่านี้เมื่อกลับบ้าน ก็เล่าให้เพื่อนๆ ฟังเรื่องพุทธโธ
ปรากฏว่าชาวเขาสนใจกันมาก พวกเขามาหาพุทธโธกันทั้งหมู่บ้าน

หัวหน้าชาวเขาเมื่อทำตามที่ท่านแนะนำ ไม่นานก็พบความสุข
สงบในจิตใจ อีกทั้งยังฝันว่าท่านนำความสว่างมาให้เขา จึงมาเล่า
ให้ท่านฟัง ท่านจึงแนะนำวิธีการเพิ่มเติม ไม่นานเขาก็พบว่าตัวเอง
มีความสามารถพิเศษ คือรู้ใจผู้อื่นได้ว่าเศร้าหมองและผ่องใส เมื่อ
เรื่องนี้กระจายไปทั่วหมู่บ้าน คนทั้งหมู่บ้านก็พากันภาวนาพุทธโธ
ทั้งผู้ใหญ่และเด็ก นับแต่นั้นความหวาดระแวงสงสัยในตัวท่านก็
หมดไป มีแต่ความเลื่อมใสศรัทธาในตัวท่าน พวกเขามาโทษท่าน
ที่เคยนึกระแวงในตัวท่านกับศิษย์

ที่แรกท่านและศิษย์ตั้งใจจะพำนักบนดอยนั้นชั่วคราว สุดท้ายก็อยู่ต่อนานปีกว่า รวมทั้งจำพรรษาที่นั่นด้วย ส่วนชาวเขาก็ภาวนาพุทธโธอย่างจริงจังจนเห็นผลหลายคน จึงหันมาถือพระรัตนตรัยเป็นสรณะ

หลวงปู่มั่นสามารถน้อมใจชาวเขาให้มาสนใจพุทธศาสนาได้ด้วยการสร้างศรัทธาเป็นเบื้องแรก มิใช่ศรัทธาที่เกิดจากคำสอนที่ชวนให้คล้อยตาม แต่เป็นศรัทธาที่เกิดจากการปฏิบัติจนเห็นผลด้วยตนเอง ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งก็คือ ทั้งๆ ที่หัวหน้าชาวเขาไม่รู้วาทนกำลังทำสมาธิภาวนา คิดแต่ว่ากำลังตามหาพุทธโธให้หลวงปู่มั่น แต่เมื่อวางใจได้ถูกต้อง ก็เห็นผลคือความสงบเย็นในจิตใจ นั่นเป็นเพราะอานิสงส์ของสมาธิภาวนาหรือกรรมฐานนั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับศรัทธา ถึงแม้ไม่รู้พุทธศาสนา หรือไม่รู้จักรการปฏิบัติธรรมเลย แต่หากปฏิบัติถูกต้องย่อมได้รับผลแห่งการปฏิบัตินั้น ทั้งๆ ที่ไม่ได้มีความคาดหวังในผลดังกล่าวเลยด้วยซ้ำ ตรงกันข้ามหากปฏิบัติผิด วางใจไม่ถูก แม้อ่านตำรามามาก ทรงจำได้เยอะ และคาดหวังสูงก็ไม่เกิดผลแต่อย่างใด

ช่างพระโพธิสัตว์

หนึ่งในบรรดาเกจิอาจารย์แห่งอยุธยา ที่มีสานุศิษย์ทั่วประเทศ เมื่อ ๘๐ ปีที่แล้วคือ หลวงพ่อปาน โสนนุโท ท่านเกิดและบวชที่ หมู่บ้านบางนมโค แต่ออกไปแสวงหาความรู้จากครูบาอาจารย์ตาม ที่ต่างๆ ตั้งแต่หนุ่ม นอกจากวิปัสสนากรรมฐานแล้ว ท่านยังมีความ รู้เรื่องสมุนไพรและวิชาแพทย์แผนโบราณ ช่วยสงเคราะห์ญาติโยม มากมายทั้งทางโลกและทางธรรม แต่ท่านไม่ค่อยอยู่ที่ใดที่หนึ่งนานๆ เพราะชอบธุดงค์ ท่านไม่ยอมรับตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดบางนมโค จนกระทั่งอายุ ๖๐ ปี

คราวหนึ่งท่านพาพระ ๔ รูปตรงดั่งจากอยุธยาไปยังพระพุทธรูปบาทสระบุรี ตลอดทางเป็นป่าทึบ เย็นวันหนึ่งท่านเห็นทุ่งโล่งกว้าง เป็นทำเลเหมาะแก่การพักแรม จึงปักกลดบริเวณใกล้ๆ หมู่บ้านไม่นานชาวบ้านก็พากันนำน้ำปानะมาถวาย พร้อมกับเตือนว่า ทุ่งนี้มีช้างป่าโขลงหนึ่ง มักออกมาอาละวาดเสมอ พระที่มาปักกลดในทุ่งนี้มีมรณภาพมาหลายรูปแล้วเพราะช้างโขลงนี้

หลวงพ่อบานรับฟังด้วยอาการสงบ และยืนยันที่จะพักแรมในที่เดิม ชาวบ้านจึงบอกท่านว่า ถ้าช้างออกมาอาละวาด ให้ท่านเคาะฆาปาดรเป็นสัญญาณ พวกเขาจะรีบออกมาช่วย

คืนนั้นหลวงพ่อบานสั่งให้ลูกศิษย์บำเพ็ญกรรมฐาน ตั้งมั่นอยู่ในพรหมวิหาร ๔ แผ่เมตตาให้แก่สรรพสัตว์ทั่วสากลจักรวาล ประมาณ ๔ ทุ่ม ผุงช้างป่าก็ออกมา จำผุงเป็นช้างสีดอตัวใหญ่ งาสั้น ออกมาก่อนตัวอื่นแล้วยืนคร่อมกลดหลวงพ่อบานเอาไว้ เนื่องจากท่านปักกลดตรงทางออกจากป่าพอดี ช้างตัวอื่นเมื่อจะออกมาก็ต้องเบียดช้างสีดอออกมา แล้วเดินข้ามทุ่งโดยไม่สนใจพระรูปอื่นเลย

เหตุการณ์ดูเหมือนจะเป็นปกติ ไม่น่ากลัวอย่างที่ชาวบ้านเตือนไว้ ช้างทั้งโขลงออกมาจากป่าโดยไม่มีทำที่คุกคามแต่อย่างใด แต่แล้วจู่ๆ ช้างตัวสุดท้ายที่ออกมาก็เริ่มอาละวาด ช้างตัวนี้ชาวบ้านเรียกว่า “ไอ้เก” เพราะงาของมันปิดเกข้างหนึ่ง อีกทั้งมีพฤติกรรมเกร่ด้วย

หลังจากที่เดินออกมายังทุ่งกว้างได้สักพัก มันทก็หันกลับมาและวิ่งเข้า
ใส่กลดหลวงพ่อบานทันที

หลวงพ่อบานเห็นไอ้เกฟุงเข้ามา แต่ท่านนิ่งสงบ ท่านแล้วว่า
“ตอนนั้นฉันมีอารมณ์ปกติ ฉันคิดถึงพระโพธิญาณเป็นอารมณ์ คิดว่า
ตายเมื่อไหร่ ฉันก็จะสบาย คือไปนอนรอเวลาที่สวรรค์ชั้นดุสิต” ส่วน
พระอีก ๔ รูปก็นิ่งสงบเช่นกัน

แต่ก่อนที่เจ้าเกจะเข้ามาทำร้ายหลวงพ่อบาน จำฝูงคือเจ้าสีดอ
ก็เองวงพาดเจ้าเก ๓ ครั้งติดต่อกัน พาดแต่ละครั้งเจ้าเกหัวซุนเกือบ
ที่มดิน เท่านั้นไม่พอ เจ้าสีดอยังจับงาเจ้าเกบิดจนเจ้าเกเสียหลักล้มลง
อย่างแรง หลวงพ่อบานสันนิษฐานว่าที่เจ้าเกมีงาบิดข้างหนึ่งคงเพราะ
ถูกจำฝูงกำราบเป็นประจำ

เจ้าเกลุกขึ้นมาอย่างหมดแรง หายพยศ เดินอย่างไร้สง่าตามฝูง
ไปยังป่าตรงข้าม ส่วนเจ้าสีดอยังคงเดินวนเวียนแคว้นนั้นพักใหญ่
เมื่อเห็นพระทุกรูปปลอดภัย ไม่มีใครมารบกวน มันทก็หันมาหาท่าน
แล้วคุกเข่าลง ชูวงขึ้น ทำท่าเหมือนจะไหว้ แล้วก็เดินตามโขลงช้าง
ลูกน้องไป

หลวงพ่อบานเห็นช้างตัวนี้แล้ว อัดขึ้นชมไม่ได้ ท่านถึงกับ
ออกปากว่า “สงสัยช้างตัวนี้จะเป็นช้างพระโพธิสัตว์”

วันรุ่งขึ้นชาวบ้านพากันมาหาท่านเพราะได้ยินว่าเมื่อคืนเกิดอะไรขึ้น เมื่อเห็นทุกท่านปลอดภัยก็มีความเลื่อมใสศรัทธามาก และเชื่อว่าท่านต้องมีเวทมนตร์คาถาหรือของขลังอย่างแน่นอน จึงขอของดีจากท่าน เพื่อปกป้องอันตรายจากเจ้าเงาะ หลวงพ่อปานจึงให้คาถาแก่เขา คาถานั้นมีแค่ “พุทโธ” ข้อสำคัญคือ “ก่อนท่องคาถาก็ขอให้นึกถึงบารมีของพระพุทธเจ้า แล้วแผ่เมตตาถึงเจ้าเงาะ ประกาศเป็นสัมพันธไมตรีต่อกัน”

ปรากฏว่าคาถาของท่านได้ผล นับแต่นั้นมาเจ้าเงาะไม่เคยอาละวาดอีกเลย เวลามันมา ก็เดินก้มหน้าก้มตาผ่านไปเฉยๆ ไม่มองหน้าคนเลย ผิดกับแต่ก่อนที่ชอบทำลายฟ่อนข้าวและทรัพย์สิน อีกทั้งไล่แทงผู้คน

ความสงบได้กลับคืนสู่หมู่บ้านนี้อีกครั้งหนึ่ง คงไม่ใช่เพราะอำนาจของคาถาของหลวงพ่อปานและเมตตาภาวนาของชาวบ้านเท่านั้น หากยังเป็นเพราะคุณธรรมของช่างสีต่อแสนรู้ตัวนั้น ซึ่งให้บทเรียนสำคัญแก่เจ้าเงาะอย่างไม่มีวันลืม

บทเรียนจากหลวงพ่ocha

พูดถึงวุฒิการศึกษาทางโลก หลวงพ่อชา สุภทโทจบแค่ชั้น ป.๑ เท่านั้น แต่ท่านมีลูกศิษย์ที่จบปริญญามากมาย ที่เป็นดอกเตอร์ ก็มีไม่น้อย ยิ่งกว่านั้นยังมีชาวต่างประเทศ ความรู้สูง มาบวชกับท่าน เป็นจำนวนมาก

เรื่องหนึ่งที่คุณคนสอบถามท่านเสมอก็คือท่านสอนฝรั่งได้อย่างไร ในเมื่อท่านไม่รู้ภาษาอังกฤษเลย คำตอบของท่านก็คือ “ที่บ้านโยม มีสัตว์เลี้ยงใหม่ อย่างหมาแมว หรือวัวควายอย่างนี้ เวลาพูดกับมัน โยมต้องรู้ภาษาของมันด้วยหรือเปล่า?”

สำหรับหลวงพ่อบุชา การสอนที่สำคัญมิใช่การพูด แต่อยู่ที่การทำ
ทำให้ดูและชวนให้ทำ ซึ่งใครๆ สามารถเรียนรู้ได้โดยไม่ต้องอาศัย
ภาษาใดๆ

“พาเขาทำเอาเลย ทำดีได้ดี ถ้าทำไม่ดีก็ได้ของไม่ดี พาเขา
ทำดู เมื่อทำจริงๆ ก็เลยได้ดี เขาก็เลยเชื่อ ไม่ใช่มาอ่านหนังสือเท่านั้น
นะ ทำจริงๆ นี่แหละ สิ่งใดไม่ดีก็ละมัน อันไหนไม่ดีก็เลิกมันเสีย มัน
ก็เป็นความดีขึ้นมา”

การเรียนรู้จากการทำนั้นให้ผลที่ยั่งยืนกว่า เช่นเดียวกับการ
เรียนรู้จากประสบการณ์ ไม่ว่าจะประสบการณ์นั้นจะดีหรือไม่ดี ก็สามารถ
สอนใจเราได้ทั้งนั้น อยู่ที่ว่าจะรู้จักมองหรือเก็บเกี่ยวบทเรียนหรือไม่

หลวงพ่อบุชเมโธ ซึ่งเป็นชาวอเมริกันและเป็นพระฝรั่งรูปแรก
ที่มาอยู่กับหลวงพ่อบุชาแล้วว่า มีคราวหนึ่งหลวงพ่อบุชาสั่งให้ท่าน
ขึ้นเทศน์ ๓ ชั่วโมงโดยไม่ทันได้เตรียมตัว ทั้งกำชับว่าห้ามลงก่อนหมด
เวลา ช่วงแรกๆ ท่านก็เทศน์ได้เรื่อยๆ เพราะมีเรื่องพูด แต่เมื่อเทศน์
นานเข้า ก็ไม่รู้ว่าจะเทศน์อะไร ต้องพูดวนไปเวียนมา ตอนนั้นภาษา
ไทยก็ไม่คล่อง ผลก็คือคนฟังนั่งหลับเป็นส่วนใหญ่

ใครที่เจอประสบการณ์แบบนี้ ย่อมรู้สึกแย่ และอาจถึงกับสูญเสีย
ความมั่นใจในการพูด ตามมาด้วยความหงุดหงิดขัดเคืองใจ แต่สำหรับ

หลวงพ่อสุมเมโธ ประสบการณ์ครั้งนั้นมีประโยชน์มาก เพราะช่วย “แก้กิเลส” หรือลดอัตตาของท่านได้ดี “นิสัยของชาวอเมริกันเรามีอัตตาสอง ความเชื่อมั่นในตัวเองมีมาก เวลาขึ้นธรรมาสน์ก็อยากจะเทศน์ให้หน้าฟัง อยากจะให้ทุกคนฟังด้วยความตั้งใจ แต่ถ้าเห็นใครง่วงนอนหรือไม่ตั้งใจฟังก็อยากจะหยุดพูดทันที เป็นเพราะจิตใจเรายังมีความหวั่นไหวกับโลกธรรมอยู่”

ยังมีอัตตา ก็ยิ่งจำเป็นต้องถูกถอนอัตตา ในทำนองเดียวกัน ยิ่งกลัวความล้มเหลว ไม่อยากได้คำตำหนิ ก็ยิ่งจำเป็นต้องเจอความล้มเหลวและคำตำหนิ จิตใจจะได้มั่นคงไม่หวั่นไหวกับสิ่งนั้น นี่เป็นหลักการสอนข้อหนึ่งของหลวงพ่อกษัตริย์ว่า

พระฝรั่งอีกรูปหนึ่งที่ได้บทธเรียนดังกล่าวจากหลวงพ่อกษัตริย์ ก็คือ พระอาจารย์ญาณธัมโม ชาวออสเตรเลีย วันหนึ่งท่านมีเรื่องขัดใจกับพระรูปหนึ่งที่วัด รู้สึกหงุดหงิดตลอดทั้งวัน วันรุ่งขึ้นระหว่างเดินบิณฑบาตก็ครุ่นคิดอยู่กับเรื่องนั้นตลอดทาง พอกลับเข้าวัดก็เห็นหลวงพ่อกษัตริย์เดินสวนมา ท่านยิ้มให้และทักทายเป็นภาษาอังกฤษว่า กู๊ดมอร์นิง เพียงเท่านั้นอารมณ์ของพระอาจารย์ญาณธัมโมก็เปลี่ยนไปทันที ความหงุดหงิดขุ่นมัวหายไปเป็นปลิดทิ้ง มีความปลื้มปิติมาแทนที่

ตกเป็นหลวงพ่อบ้างให้ท่านเข้าไปถวายการนวดที่กุฏิเป็นการส่วนตัว ท่านรู้สึกตื่นเต้นดีใจมากเพราะโอกาสที่จะได้อยู่ใกล้ชิดสองต่อสองเช่นนั้นหาได้ยากมาก เพราะท่านยังเป็นพระใหม่ ท่านถวายการนวดอย่างตั้งอกตั้งใจด้วยความปลื้มปีติ แต่จู่ๆ โดยไม่ทันรู้เนื้อรู้ตัว “หลวงพ่อบ้างก็ถีบเบรียงเข้าที่ยอดอก ซึ่งกำลังพองโตด้วยความรู้สึกภาคภูมิใจของอาตมา จนล้มนั่นกระแทก”

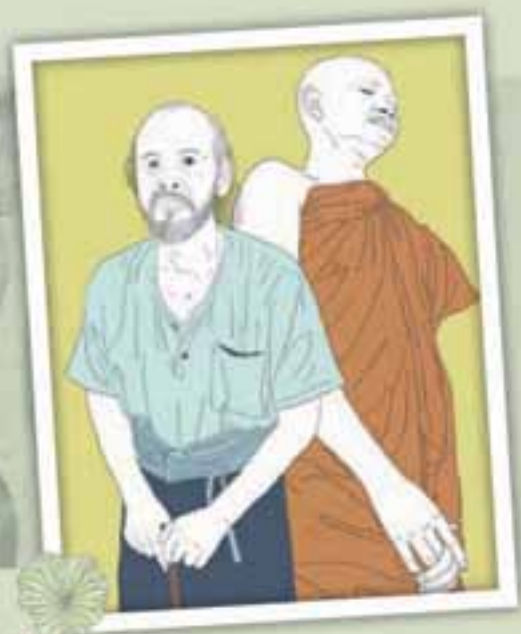
ความตกใจและมึนงงว่าเกิดอะไรขึ้นหายเป็นปลิดทิ้งเมื่อได้ยินคำตำหนิของหลวงพ่อบ้างว่า “จิตใจไม่มั่นคง พอไม่ได้ตั้งใจก็ขัดเคืองหงุดหงิด เมื่อได้ตามปรารถนาก็พุงพอง”

เพียงเท่านั้นพระอาจารย์ญาณธัมโมถึงกับร้องไห้ ไม่ใช่เสียใจเพราะถูกตำ แต่เพราะซาบซึ้งในบุญคุณของท่าน “หลวงพ่อบ้างเมตตามากที่ซึ่กิเลสของเรา ไม่เช่นนั้นเราก็คงมืดบอดมองไม่เห็น คงเป็นคนหลงอารมณ์ไปอีกร้าน”

นี่เป็นบทเรียนสอนใจให้มั่นคงจากหลวงพ่อบ้างที่พระอาจารย์ญาณธัมโมไม่เคยลืมเลือน

การเรียนรู้ที่ดีนั้นต้องเกิดจากการเจอ “ของจริง” แม้เป็นของจริงที่ไม่พึงปรารถนา แต่มันก็สามารถสอนใจและฝึกใจเราได้มาก จะว่าไปแล้วคนเราเรียนรู้จากสิ่งที่ขัดใจได้มากกว่าสิ่งที่ถูกใจด้วยซ้ำ

ธรรมะไม่เกี่ยวกับพระหรือโยม

เมื่อ ๔๐ ปีก่อนนักศึกษาและปัญญาชนผู้ใฝ่ธรรม น้อยคนที่ไม่รู้จักเขมานันทภิกขุ (โกวิท เอนกชัย) พระหนุ่มซึ่งมีลีลาการบรรยายธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เนื้อหาลุ่มลึก ถ้อยคำสละสลวย สำนวนจับใจ นอกจากคำบรรยาย บทความ บทกวี และภาพวาดแล้ว ท่านยังมีผลงานทางประติมากรรมมากมาย เป็นพยานปรากฏอยู่ที่สวนโมกข์จนทุกวันนี้ โดยเฉพาะที่โรงแรมรสพทางวิญญูณ

พ.ศ. ๒๕๑๘ ท่านได้จำพรรษาที่วัดชลประทานรังสฤษฎ์ เพื่ออบรมพระนวกะและญาติโยม โดยไม่นึกมาก่อนว่าจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในชีวิตของท่านจะเกิดขึ้นที่นั่น

พรรษานั้นหลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ ได้รับนิมนต์มาจำพรรษาที่วัดชลประทานฯ เช่นเดียวกัน แต่แทบไม่มีใครรู้จักท่านเลย เห็นอากัปกริยาภายนอกของท่าน ใครๆ ก็นึกว่าท่านเป็นหลวงตาธรรมดา พระอาจารย์โกวิท ก็คิดเช่นเดียวกัน จนกระทั่งวันหนึ่ง หลังจากที่

พระอาจารย์โกวิทได้บรรยายธรรมแก่พระนวกะเสร็จ หลวงพ่อเทียนซึ่งนั่งฟังอยู่ตลอด ได้มาดักถามท่านว่า “ความรู้เหล่านี้เอามาจากไหน” ท่านรู้สึกสะอึกใจกับคำถามนี้มาก

สี่ทุ่มคืนนั้น หลวงพ่อเทียนมาหาท่านที่กุฏิแล้วถามหาเส้นด้ายพอท่านคลี่ด้ายให้ หลวงพ่อก็ถามหาเม็ดโกน ทันทืที่ได้เม็ดโกน หลวงพ่อเทียนก็ตัดด้ายขาด แล้วมองหน้าพระอาจารย์โกวิท พร้อมกับบอกว่า “ถ้าอาจารย์ยังมาไม่ถึงจุดนี้แล้ว ยังไม่รู้จักพระพุทธเจ้า” คำพูดดังกล่าวสะกิดใจท่าน ทำให้ฉุกคิดขึ้นมาว่าหลวงตารูปนี้ไม่ธรรมดา

นับแต่นั้นทุกคืนเวลาสี่ทุ่ม หลวงพ่อเทียนจะมาหาพระอาจารย์โกวิทที่กุฏิ เพื่อคุยเรื่องต่างๆ โดยมักจะดึงสิ่งของจากในย่ามมาเป็นอุปกรณ์ในการพูดคุย แม้หลวงพ่อเทียนจะพูดไม่เก่ง อีกทั้งภาษาอีสานของท่านก็ฟังยาก แต่ก็มีแง่มุมให้ขบคิดอยู่เสมอ สร้างความประทับใจแก่พระอาจารย์โกวิท และนั่นคือจุดเริ่มต้นของการนับถือหลวงพ่อเทียนเป็นอาจารย์ทางธรรม ทั้งๆ ที่ท่านอ่านหนังสือไม่ค่อยออก

ตอนนั้นพระอาจารย์โกวิทยังติดสมณะ คราวหนึ่งท่านกำลังนั่งหลับตาทำสมาธิ หลวงพ่อเทียนเดินมาจี้ท่านที่สีข้างถามว่า “ทำอะไร”

“ทำสมาธิครับ”

“ทำทำไม”

“เมื่อจิตสงบ ปัญญาก็เกิด”

ได้ยินเช่นนั้น หลวงพ่อเทียนก็จับมือพระอาจารย์โกวิทแล้วกล่าวว่า “การปฏิบัติธรรมของพระพุทธเจ้าต้องทำอย่างนี้”

พระอาจารย์โกวิทไม่เข้าใจว่าหลวงพ่อเทียนต้องการบอกอะไร เป็นเวลานานกว่าท่านจะรู้ว่าสิ่งที่หลวงพ่อเทียนต้องการสื่อก็คือให้ท่านหมั่น “รู้สึกตัว” แทนที่จะหลงติดอยู่ในความสงบ ซึ่งเป็นของชั่วคราว

พ.ศ. ๒๕๒๕ จุดเปลี่ยนครั้งสำคัญได้เกิดขึ้นกับท่านอีกครั้งหนึ่ง ท่านได้ลาสิกขาขณะพำนักที่ประเทศออสเตรเลีย เมื่อกลับมาประเทศไทย ลูกศิษย์หลายคนยอมรับไม่ได้ ถึงกับแสดงปฏิกริยาต่อต้าน แต่หลวงพ่อเทียนไม่พูดอะไรเลยแม้แต่คำเดียว ไม่ถามถึงสาเหตุของการสีกเลียดด้วยซ้ำ ทั้งๆ ที่อาจารย์โกวิทบวชมาถึง ๑๖ พรรษา หลวงพ่อบอกแต่เพียงว่า “ให้ปฏิบัติ บางคนเหมาะขณะเป็นพระ บางคนเหมาะขณะเป็นโยม ไม่มีข้อจำกัดในการปฏิบัติตามแนวทางของหลวงพ่อ”

หลวงพ่อเทียนเห็นว่า นักบวช หรือ ภราวาส เป็นเรื่องสมมติ ส่วนการปฏิบัติธรรมเพื่อพ้นทุกข์นั้น ไม่ขึ้นอยู่กับสมมติ จะเป็นเพศใด ภาษาใด ถ้าทำจริงก็ได้ผล “การปฏิบัติ ได้ หรือ ไม่ได้ เป็นเรื่องของแต่ละคน ไม่เกี่ยวกับการเป็นพระ หรือเป็นโยม” ตอนนั้นหลวงพ่อ

เทียนเป็นประธานสงฆ์ที่วัดสนามใน นนทบุรี จึงจัดให้อาจารย์โกวิท
บรรยายธรรมให้ญาติโยมฟังทุกวันอาทิตย์

ลูกศิษย์ของหลวงพ่อบุคคลหลายคนมีความตะขิดตะขวงใจที่อาจารย์
โกวิทมาแสดงธรรม วันหนึ่งท่านถามอาจารย์โกวิทว่า “มีเสื้อไหม”
อาจารย์โกวิทไม่รู้ว่าหลวงพ่อดต้องการเสื้อไปทำอะไร แต่ก็หาเสื้อคลุม
อาบน้ำและหมวกก๊วยเลี้ยมาให้ท่าน พอได้มา หลวงพ่อก็สวมเสื้อคลุม
และสวมหมวกก๊วยเลี้ย ออกไปนั่งกลางลานวัด ท่ามกลางความงุนงง
สงสัยของลูกศิษย์ หลายคนไม่เข้าใจว่าท่านทำเช่นนั้นทำไม แต่จำนวน
ไม่น้อยก็ได้คิดว่า อย่าตัดสินคนที่เปลือกนอก จีวรหรือเสื้อผ้าเป็น
สิ่งสมมติ แม้หลวงพ่อเทียนจะสวมเสื้อคลุม ก็ไม่ได้ทำให้ธรรมะหรือ
แก่นแท้ของท่านแปรเปลี่ยนไป มองให้ลึกไปกว่านั้น แม้จะนุ่งกางเกง
หรือผ้าถุง ก็สามารถบรรลุธรรมได้

ในช่วงท้ายของชีวิตหลวงพ่อเทียนได้สร้างสำนักปฏิบัติธรรม
แห่งใหม่ ที่จังหวัดเลย บ้านเกิดของท่าน ตั้งใจให้เป็นสถานปฏิบัติ
ธรรมสำหรับผู้หญิงโดยเฉพาะ ท่านได้ขอให้อาจารย์โกวิทตั้งชื่อ
สำนัก “ทับขวัญ” คือชื่อที่อาจารย์โกวิทเสนอ แต่หลวงพ่อย้ำว่าชื่อ
ต้องเป็นผู้หญิง ชื่อใหม่จึงได้แก่ “ทับมิ่งขวัญ” หลวงพ่อได้สอนธรรม
ณ สถานที่แห่งนี้ จนกระทั่งมรณภาพเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๑
สิริอายุ ๗๗ ปี

ของดีที่แท้จริง

ในวัยหนุ่มหลวงปู่ พุรหมปณโธ นิยมเดินธุดงค์และปลีกวิเวกอยู่ตามป่าเขาเถื่อนถ้ำต่างๆ แต่ครึ่งชีวิตหลังของท่าน ซึ่งยาวนานถึง ๔๓ ปี ท่านแทบไม่ได้ออกไปไหนเลย ฟานักอยู่แต่ในวัดสะแก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กิจวัตรประจำวันคือนั่งรับแขกหน้ากุฏิ ตั้งแต่เช้าจรดค่ำ

แม้ชรามากแล้วท่านก็ไม่เคยทิ้งกิจวัตรดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อช่วยคลายความทุกข์ของญาติโยมที่มาจากทุกสารทิศ หลายคนมาหาท่านเพื่อขอหวยเพราะอยากรอยทางลัด จำนวนไม่น้อยอยากให้ท่านรดน้ำมนต์เป่าหัวจะได้หายจากความเจ็บป่วย ไม่มีใครที่ถูกท่านปฏิเสธ แต่เชื่อว่าท่านจะสนองความต้องการของญาติโยมในทุกกรณีก็หาไม่ บางครั้งท่านก็ให้ของที่ดีกว่านั้น

คราวหนึ่งเกิดไฟไหม้ที่วัดสะแก บริเวณตรงข้ามกุฏิของหลวงปู่ ถูกเพลิงเผาพินาศ แต่กุฏิของท่านไม่เป็นอะไร เป็นที่น่าอัศจรรย์ใจแก่ผู้คนทั่วไป โยมผู้หนึ่งเชื่อว่าหลวงปู่มีพระดีเป็นแน่ จึงไปหาหลวงปู่

“หลวงปู่ครับ ผมขอพระดีที่กั้นไฟได้หน่อยครับ”

หลวงปู่ยิ้มก่อนตอบว่า “พุทธัง ธัมมัง สังฆัง ไตรสรณคมนฺ
นีแหละ พระดี”

“ไม่ใช่ครับ ผมขอพระเป็นองค์ๆ อย่างพระสมเด็จจะครับ”

หลวงปู่กล่าวย้าว่า “ก็พุทธัง ธัมมัง สังฆัง นีแหละ มีแค่นี้ละ
ภาวนาให้ดี”

เป็นอันว่าหลวงปู่มิได้ทำอะไรเขา เมื่อโยมผู้นั้นกลับไป หลวงปู่
จึงได้ปรารภกับศิษย์ว่า “คนเรานี้ก็แปลก ข้าให้ของจริงกลับไม่เอา จะ
เอาของปลอม”

ท่านเคยพูดถึงพระเครื่อง ซึ่งใครๆ อยากได้เพื่อบูชา โดยเฉพาะ
พระสมเด็จวัดระฆัง ว่าการนับถือพระเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี แต่เป็นดี
ภายนอก มิใช่ดีภายใน แล้วท่านแนะว่า “ให้หาพระเก่าให้พบ นีฮิ
ของแท้ของดีจริง”

เมื่อศิษย์ถามท่านว่าพระเก่าหมายถึงอะไร หลวงปู่ตอบว่า “ก็หมายถึงพระพุทธเจ้านะซิ นั่นท่านเป็นพระเก่า พระโบราณ พระองค์แรกที่สุด”

นอกจากวัตถุมงคลแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ผู้คนปรารถนาและเสาะแสวงหาก็คือ ความมั่งคั่งร่ำรวย โดยไม่ตระหนักว่ามีสิ่งอื่นที่ดีกว่า ประเสริฐกว่า นั่นคือบุญกุศล คุณธรรมความดี ประเสริฐสูงสุดคือ นิพพาน ความพ้นทุกข์

มีเรื่องเล่าว่า พระรูปหนึ่งมาบวชที่วัดสะแกอยู่พักใหญ่ ก่อนจะลาสิกขาก็มาหาหลวงปู่เพื่อขอให้ท่านพรมน้ำมนต์และให้พร ขณะทีหลวงปู่พรมน้ำมนต์ให้ พระรูปนั้นก็อธิษฐานในใจว่า “ขอความร่ำรวย มหาศาล ขอลาภขอผลพูนทวี มีกินมีใช้ ไม่รู้หมด จะได้แบ่งไปทำบุญ มากๆ”

พอท่านอธิษฐานเสร็จ หลวงปู่ก็มองหน้าพร้อมกับพูดว่า “ท่าน...ที่ท่านคิดนะมันต่ำ คิดให้มันสูงไว้ไม่ดีหรือ แล้วเรื่องที่ท่านคิดนะจะตามมาทีหลัง”

อย่างไรก็ตามไม่ใช่ทุกคนที่มาขอโชคลาภหรือวัตถุมงคลจากท่าน จำนวนไม่น้อยมาหาท่านเพื่อสนทนาธรรม มีคนหนึ่งถามท่านว่า เขายี่เกียดปฏิบัติธรรม จะทำอะไรดี คำตอบของท่านคือ “หมั่นทำ

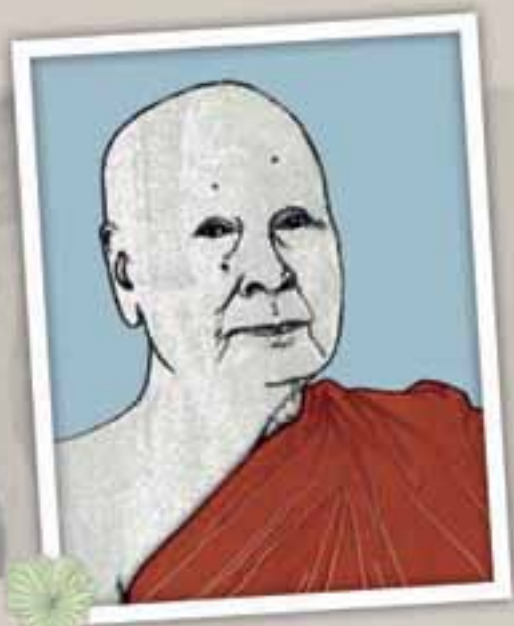
เข้าไว้....ถ้าชี้แจงให้หนักถึงข้า ข้าทำมา ๕๐ ปี อุปัชฌาย์ข้าเคยสอนไว้ว่า ถ้าวินโหมนยังกินข้าวอยู่ ก็ต้องทำ วันโหมนเลิกกินข้าว...นั่นแหละถึงไม่ต้องทำ”

หลวงปู่พูดเสมอว่า “ผู้ปฏิบัติต้องหมั่นตามดูจิต รักษาจิต” เคยมีผู้ปฏิบัติตามหลวงปู่ว่า “หลวงปู่ครับ ขอธรรมะสั้นๆ ในเรื่องวิธีปฏิบัติเพื่อให้กิเลส ๓ ตัว คือ โภคะ โลภะ หลง หหมดไปจากใจเราจะทำได้อย่างไรครับ” หลวงปู่ตอบเสียงดังฟังชัดว่า “สติ”

คืนที่ท่านจะมรณภาพนั้นมีคณะศิษย์มากกราบท่าน หลวงปู่ได้เล่าให้ญาติโยมกลุ่มนี้ด้วยสีหน้าปกติว่า “ไม่มีส่วนหนึ่งส่วนใดในร่างกายข้าที่ไม่เจ็บปวดเลย ถ้าเป็นคนอื่นคงเข้าห้องไอซียูไปนานแล้ว” แล้วท่านก็กล่าวต่อว่า “ข้าจะไปแล้วนะ” ไม่มีใครคาดคิดว่าท่านจะจากไป เพราะท่านไม่ได้มีอาการเจ็บป่วยให้เห็น ท่านทิ้งท้ายว่า “ถึงอย่างไรก็ขออย่าได้ทิ้งการปฏิบัติ ก็เหมือนนักมวยขึ้นเวทีแล้วต้องชก อย่างมั่วแต่ตั้งท่าเงอะๆ งะๆ”

ตีห้าคืนนั้น หลวงปู่ได้ละสังขารอย่างสงบด้วยโรคหัวใจ ในกุฏิของท่าน สิริอายุ ๘๕ ปี

วัยเด็กของหลวงพ่อปัญญา

หลวงพ่อบัณฑิต หรือบัณฑิตกฤษณ์ เป็นสหายธรรมของท่านพุทธทาสภิกขุ ที่มีชื่อเสียงมากในด้านการเผยแผ่ธรรม คำเทศนาของท่านเข้าใจง่าย เป็นเหตุเป็นผล ระคนด้วยมุขชวนขัน มุ่งพาคนออกจากความมัวงายหลงใหลในไสยศาสตร์ และการหมกมุ่นในอบายมุข ทุกหนแห่งที่ท่านแสดงธรรม จะมีญาติโยมติดตามไปฟังเป็นจำนวนมาก เมื่อเทคโนโลยีก้าวหน้ามากขึ้น ก็ตามฟังจากรายการวิทยุ หรือไม่กี่จากตลับเทป

หลวงพ่อบัณฑิตเกิดที่จังหวัดพัทลุง ในครอบครัวชาวนา นามเดิมว่า บัณ บิดามารดาของท่านเป็นผู้ใฝ่ธรรมและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่หาอะไรมาได้ก็จะแบ่งปันให้เพื่อนบ้านอยู่เสมอ แม้ไม่ได้ร่ำรวย ท่านพุดถึงความรู้สึกในช่วงที่เป็นเด็กว่า

“ครั้งเป็นเด็ก ๆ นี่เปื้อนที่สุดในการที่จะเอาแกงไปแจกบ้านโน้น เอาขนมไปแจกบ้านนี้ เวลาโยมทำอะไรกิน เช่น ได้เนื้อมาก่อนหนึ่ง เอามาขึ้นแกงหม้อหนึ่ง ต้องตักไปแจกทุกบ้าน ได้ทุเรียนมาสองสามผล ทำน้ำกะทิอ่างใหญ่ๆ ต้องเอาไปแจกทุกบ้าน ถ้าได้ปลามาเป็นข่ง ต้องเอามาแบ่งเป็นกองๆ เด็กต้องเอาไปแจก เรือนนั้นกอง เรือนนี้กอง”

“ได้อะไรมาก็ไปแจกอยู่อย่างนั้น สมัยเด็ก ๆ นี่เปื้อนเต็มที พอเห็นเขาแบ่งกองปลาก็คิดว่า แยกอีกแล้ววันนี้ รังกันเต็มทีละ น่าเปื้อนจริงๆ”

เวลามีใครเดือดร้อน บิดามารดาของท่านก็ยินดีช่วยเหลือเต็มกำลัง ครอบครัวของท่านมีควาย ๒๐ ตัว แต่ก็ให้เพื่อนบ้านยืมไปใช้ทำนาถึง ๑๘ ตัว เหลือไว้ใช้งานเพียง ๒ ตัว ยิ่งไปกว่านั้นหากมีคนมาขอที่เหลื่อไปอีก ก็พร้อมจะให้ด้วยความยินดี “คนที่มาขอยืม เขาลำบากกว่าเรามาก เราหาเอาใหม่ได้” คือเหตุผลที่บิดามารดาบอกกับลูกชาย

ไม่ใช่กับเพื่อนบ้านเท่านั้น กับคนแปลกหน้า บิดามารดาของท่านก็เอื้อเฟื้อด้วยความยินดี บางคราวมีชาวบ้านสัญจรผ่านมาและขอพักที่บ้านถึง ๑๕ คน ทั้งสองท่านก็กุสูกุจจัดหาที่พักและทำอาหารต้อนรับอย่างดียิ่ง วันที่แขกจะเดินทางกลับ มารดาของท่านก็จะตื่นแต่เช้ามืดเพื่อจัดอาหารเช้าให้ พร้อมทั้งห่ออาหารกลางวันไปกินกลางทางด้วย

เด็กชายป๋นได้เห็นแต่เสื่อกว่า “การต้อนรับขับสู้เหล่านี้ให้ความ
สุขใจ ได้มิตรภาพเป็นกำไร คนเดินทางเหล่านี้มักนำอาหารหรือของ
แปลกๆ มาฝากบ่อยๆ เหมือนกัน มิใช่เป็นค่าจ้าง แต่เป็นเครื่องหมาย
แห่งความระลึกถึงกัน”

สมัยนั้นพ่ทลุงขึ้นชื่อว่าเป็นถิ่นนักเลงและดงโจร มีการปล้น
วัวควายเป็นประจำ แต่น่าแปลกที่วัวควายของครอบครัวท่าน ไม่ว่าจะ
อยู่ที่บ้านหรือปล่อยไว้กลางทุ่ง ไม่เคยถูกโจรขโมย ตรงข้ามกับเพื่อน
บ้าน วัวควายหายอยู่เนือง เมื่อเกิดเหตุดังกล่าว บิดาของท่านไม่เคย
นิ่งเฉย รับเป็นธุระไปตามกลับมาให้ ซึ่งก็มักประสบความสำเร็จเสมอ
ไม่ใช่เพราะบิดาของท่านเป็นผู้มีอิทธิพลที่โจรเกรงกลัว แต่เป็นเพราะ
ความดีของท่าน

ท่านเล่าว่าบิดาของท่าน “คบคนทุกเหล่า ให้ทุกอย่างที่เขา
ต้องการ วัวควายที่มีอยู่ไม่เคยหวง ใครขอไปก็ตัว ใช้ก็วัน ได้ตาม
ปรารถนา เป็นความเอื้อเฟื้อของบิดามารดาอาตมาที่ช่วยปกป้อง
ควายไว้ได้”

อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ “บางที่บรรดาโจรอาจจะเคยมาอาศัยบ้าน
กินข้าวปลาอาหารครั้งหนึ่งหรือสองครั้ง เลยสำนึกในบุญคุณ”

เป็นเพราะมีบิดามารดาที่เปี่ยมด้วยน้ำใจไมตรี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ท่านจึงมีจิตใจใฝ่ธรรมตั้งแต่เยาว์วัย เป็นนิสัยปัจจัยให้ท่านน้อมใจ ในพระศาสนา หลังจากที่ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๘ ปี ท่าน ก็ไม่ได้หวนคืนสู่เพศคฤหัสถ์อีกเลย เจริญมั่นคงในสมณเพศโดยตลอด ยินดีในการบำเพ็ญทานไม่หยุดหย่อน เช่นเดียวกับโยมบิดามารดา ของท่าน แต่แทนที่จะเป็นวัตถุทาน ก็มอบธรรมทาน ซึ่งเป็นทานอัน ประเสริฐสุด จวบจนท่านมรณภาพด้วยวัย ๙๖ ปี

หลวงพ่อบัญญาหนักิกขุ

นามเดิม ปั่น เสน่ห์เจริญ

กำเนิด ๑๑ พฤษภาคม ๒๔๕๔

ชาติภูมิ ตำบลคูหาสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๗๔ ณ วัดนางลาด อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง

สมณศักดิ์ พระพรหมมังคลาจารย์

มรณภาพ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ สิริอายุ ๙๖ ปี พรรษา ๗๖

หลวงพ่อบัญญาหนักิกขุ เป็นที่รู้จักในฐานะผู้ปฏิรูปแนวทางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทย ผู้เป็นสหธรรมิกร่วมอุดมการณ์คนสำคัญของท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุ

เมื่อบวชได้ ๓ พรรษา ท่านได้ยื่นกิตติศัพท์ของสวนโมกขพลาราม จึงเดินทางไปจำพรรษาที่ท่านอาจารย์พุทธทาสภิกขุที่นั่น นับแต่นั้นทั้งสองท่านก็ได้เป็นสหธรรมิกในการเผยแผ่คำสอนของพระพุทธองค์ ในปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ท่านได้รับอาราธนาเจ้าอาวาสวัดอู่โมงค์ จังหวัดเชียงใหม่ และได้เริ่มแสดงธรรมในทุกวันอาทิตย์และวันพระ ที่พุทธนิคม กลางเมืองเชียงใหม่ จนเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

ในปี พ.ศ. ๒๕๐๒ กรมชลประทานได้สร้างวัดใหม่ ชื่อวัดชลประทานรังสฤษฎ์ ม.ล. ชูชาติ กำภู อธิบดีกรมชลประทาน มีความศรัทธาในคำสอนของท่าน จึงได้อาราธนาท่านเป็นเจ้าอาวาส

ท่านเป็นพระรูปแรกที่ปรับเปลี่ยนการแสดงธรรม จากเดิมที่นั่งเทศน์บนธรรมมาสน์ถือใบลาน มาเป็นการยืนพูดสดแบบปาฐกถา ขณะเดียวกันคำสอนของท่านที่เน้นแก่นธรรมมากกว่ากระพี้ ชวนให้ผู้คนใช้เหตุผล ไม่หลงงมงายในไสยศาสตร์ พิธีกรรม และอบายมุข โดยใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย สอดแทรกเหตุการณ์ร่วมสมัย และมีอารมณ์ขัน ทำให้ท่านเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง และเป็นต้นแบบให้แก่พระนักเทศน์รุ่นหลังๆ

เมื่อใจแผ่หาหญิงสาว

ในบรรดาพระกรรมฐานซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวเมืองเลย
ไม่มีท่านใดโดดเด่นเท่าหลวงปู่ชอบ ฐานสโม ท่านได้ชื่อว่าเป็นศิษย์
รุ่นใหญ่ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโตอีกรูปหนึ่งที่มีภูมิธรรมลุ่มลึก อันเป็น
ผลจากการภาวนาอย่างอุตสาหะตั้งแต่มุ่งหม่อม อีกทั้งมีประสบการณ์
ที่เข้มข้นโชกโชกนจากการธุดงค์ในป่าลึก ความที่ท่านมีอายุยืนนาน
ถึง ๙๐ ปี แม้จะเป็นอัมพาตในช่วง ๒๐ ปีสุดท้าย แต่การได้มีเวลา
เทศนาแสดงธรรมอย่างต่อเนื่อง ลูกศิษย์ลูกหาของท่านจึงมีมากมาย
ทั่วประเทศ

หลวงปู่ชอบได้ฝากตัวเป็นศิษย์หลวงปู่มั่นตั้งแต่อายุยังน้อย ท่านได้รับคำชมจากหลวงปู่มั่นตั้งแต่ยังเป็นพระหนุ่มว่า “ให้ทุกองค์ภาวณาให้ได้เหมือนท่านชอบ” อีกคราวหนึ่งได้พูดถึงประสบการณ์การภาวณาของท่านว่า “ไปไกลลิบเลย พระน้อยองค์นี้”

หลวงปู่ชอบใช้เวลาส่วนใหญ่ในป่าเขา ออกพรรษาแล้วก็ชอบธุดงค์ในป่าลึกแถวภาคเหนือและพม่า จนกระทั่งอายุ ๔๕ ปี จึงกลับมายังภาคอีสาน และปักหลักที่จังหวัดเลยอันเป็นบ้านเกิดในเวลาต่อมา

ว่ากันว่าท่านมีประสบการณ์เกี่ยวกับอิทธิปาฏิหาริย์มากที่สุดองค์หนึ่ง ลูกศิษย์ลูกหาที่เป็นพระหนุ่มเณรน้อยจึงมักอยากฟังท่านเล่าเรื่องเหล่านี้ ซึ่งก็ไม่ค่อยผิดหวัง ฟังแล้วก็สนุกและตื่นเต้น แต่มีเรื่องอื่นที่ใกล้ตัวกว่าและมีประโยชน์มากกว่า ดังเรื่องข้างล่าง

มีพระรูปหนึ่งซึ่งเป็นศิษย์ของท่าน มากกราบลาเพื่อขอออกไปเป็นฆราวาส ท่านจึงถามว่าอยากสึกเพราะเหตุใด คำตอบคือ “รักผู้สาวครับ”

“รักเขามากไหม?”

“รักมากครับ”

ท่านถามต่อว่า “ถ้ารักเขามาก แล้วสามารถกินชี้เขาได้ไหม?”

พระรูปนั้นยอมรับว่าทำไม่ได้

“แสดงว่าท่านยังรักเขาไม่จริง ท่านยังรักเขาไม่พอ ถ้ารักมากพอแล้ว ชี้อของคนที่คุณเองรักนั้นก็น่าจะกินได้ไม่ใช่หรือ”

ว่าแล้วหลวงปู่ชอบให้คำแนะนำแก่พระรูปนั้นว่า “ขอให้ท่านกลับไปพิจารณาให้ดีๆ เสียก่อน ถ้ามันถึงขั้นกินชี้อของผู้หญิงที่คุณเองรักได้แล้ว ผมก็จะอนุญาตให้ท่านสึกได้ทันที แต่ถ้าตัดสินใจกินชี้อเขาไม่ได้แล้วก็อย่ามาลาสิกกับผม จะไปสึกกับใครก็ไปเสีย”

เรื่องแบบนี้ไม่ได้เกิดกับคนอื่นเท่านั้น ตัวท่านเองก็เคยประสบและบ่อยเสียด้วย ครั้งที่หนักที่สุดเกิดขึ้นเมื่อท่านอายุ ๒๘ ปี ตอนนั้นท่านตัดสินใจอย่างแน่แน่วว่า “จะสึกออกไปสู่ขอเขาเป็นเมียให้ได้”

หญิงสาวผู้นั้นชื่อว่า “สาวทอง” วันนั้นเธอมาทำบุญกับแม่ที่วัด ขณะที่ท่านเตรียมจะให้พร พอแหงนหน้ามองญาติโยมที่มาทำบุญ สายตาของท่านก็ปะทะกับสายตาของเธอพอดี ชั่ววินาทีนั้นท่านแล้วว่า “มันเหมือนกับมีอะไรพุ่งเข้ามาชนหัวใจเราทันทีทันใด ตาค้างจ้องหน้ากันอยู่พักหนึ่ง” พอได้สติ ก็รีบก้มหน้าด้วยความอาย

นับแต่นั้นท่านก็คิดถึงสาวทองตลอด แม้จะทำความเพียรสู้ ก็ไม่สามารถคลายความคิดถึงเธอได้ ประกอบกับแม่ของเธอเป็นโยมอุปัฏฐากดูแลพระเณร จึงเป็นเหตุให้มีโอกาสพบปะและพูดคุยกันหลายครั้ง ยิ่งเวลาผ่านไปก็ยิ่งมีใจผูกพันกับเธอ ส่วนฝ่ายหญิงนั้นก็

มีใจให้ท่านเช่นเดียวกัน

ตอนนั้นใจของท่านคิดแต่จะสีกอย่างเดียว เวลาภาวนา “พุทโธ” ที่ปริกรรมมาตลอด ก็กลายเป็น “พุตทอง” ไปโดยไม่รู้ตัว อย่างไรก็ตามใจที่คิดจะสู้กับความคิดนี้ก็ยังมีอยู่ ท่านจึงใช้วิธี “อดนอนผ่อนอาหาร”

ที่แรกวิธีนี้ดูเหมือนจะใช้ได้ กามราคะที่เคยรบกวนก็อ่อนแรงลง แต่หลังจากอดนอนและอดอาหารติดต่อกันเป็นแรมเดือน ร่างกายก็ทนไม่ไหว ล้มป่วย

ครั้นสาวทองและผู้เป็นแม่รู้เข้า ก็วิ่งเต็นหายมารักษาท่าน ทำให้ใกล้ชิดกับท่านยิ่งกว่าเดิม กามราคะที่เคยผ่อนคลายก็กลับมีกำลังเข้มแข็งขึ้น ท่านเห็นว่าแบบนี่ชั๊กไม่ไ้การแล้ว จึงตั้งสติหันมาพิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับจิตใจของท่าน

ในที่สุดก็พบว่า “เพราะความคิดตัวเดียว มันมาปลุกให้กิเลส กามตื่นขึ้นมาแผลงฤทธิ์แผลงเดชกับหัวใจเรา เหตุนี้มันเกิดที่ใจ เราก็จะต้องแก้ไขที่ใจของเรา”

ในเมื่อใจยังคิดไม่หยุดถึงสาวทอง ทางเดียวที่จะช่วยให้หยุดคิดก็คือ หนือออกจากที่นั้น ท่านจึงตัดสินใจออกจากวัดในคืนนั้น หลังจาก

หนีไปได้ไม่ถึง ๒ เดือน ท่านก็สามารถตัดใจได้ ไม่อาลัยใฝ่หาสาวทอง
อีกต่อไป

นี่เป็นการตัดสินใจครั้งสำคัญที่สุดครั้งหนึ่งของท่านก็ว่าได้ และ
เป็นการตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นเหตุให้ท่านสามารถมั่นคงดำรงในพรหม-
จรรย์ต่อไปได้อีก ๖๐ ปี จนละสังขารในผ้าเหลือง

แม่ทัพใหญ่แห่งกองทัพธรรม

ประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๕ มีพระรุดงค์หนุ่มวัย ๓๐ ชื่อพระอาจารย์เสาร์มาพักที่กุดเมือก ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านคำบง อำเภอโขงเจียม จังหวัดอุบลราชธานี ไม่นานก็ได้รู้จักกับชายหนุ่มคนหนึ่งชื่อมั่น ซึ่งเป็นหมอลำฝีปากดีแห่งบ้านคำบง หนุ่มมั่นมีความศรัทธาในพระอาจารย์เสาร์ มาดูแลอุปัฏฐากท่านเป็นประจำ บางวันก็ไม่กลับบ้าน ภายหลังก็ฝึกสมาธิภาวนากับท่านด้วย พระอาจารย์เสาร์เห็นชายหนุ่มมีใจใฝ่ธรรม จึงชวนชายหนุ่มบวช ท่านได้พาไปอุปสมบท ณ วัดศรีทอง อำเภอเมือง ชายหนุ่มได้รับสมณฉายาจากพระอุปัชฌาย์ว่า ภูริทตฺโต

พระหนุ่มรูปนี้ภายหลังเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในนามหลวงปู่
มั่น ส่วนพระอาจารย์ที่พามาบวชก็คือ หลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล ซึ่งได้
ชื่อว่า ปรมจารย์ใหญ่ฝ่ายพระกรรมฐาน ในช่วงร้อยปีที่ผ่านมากล่าว
ได้ว่าพระป่าในภาคอีสานซึ่งกระจายไปทั่วประเทศ ล้วนเป็นศิษย์และ
อนุศิษย์สืบเนื่องมาแต่พระมหาเถระทั้งสองแทบทั้งนั้น ท่านจึงเป็น
เสมือนต้นกำเนิดของแม่น้ำสายใหญ่ที่ยังความชุ่มเย็นแก่ผู้คนทุกวันนี้

ความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นระหว่างอาจารย์กับศิษย์ได้ก่อคุณ
ให้ทั้งสองท่านเจริญก้าวหน้าในทางธรรมเป็นลำดับ คราวหนึ่ง
หลังจากบวชมาได้ ๔ พรรษา พระมั่นคิดจะลาสิกขา ถึงกับจัดหา
เสื้อผ้าอย่างฆราวาสไว้พร้อม และเตรียมดอกไม้ธูปเทียนเพื่อขอลิกขา
จากพระอาจารย์เสาร์ พระอาจารย์เสาร์ไม่ได้ทัดทาน แต่ขอร้องพระมั่น
ว่าก่อนจะสึกควรบำเพ็ญเพียรเต็มที่สัก ๗ วัน โดยถืออุตุงค์ตรอย่าง
เคร่งครัด เช่น จันเอกาและถือเนสัชชิก คือจันมือเดียวและไม่นอน
ทอดกายตลอดวันตลอดคืน พระมั่นดีใจที่อาจารย์ไม่ทักท้วงห้ามปราม
จึงรับคำครูบาอาจารย์ว่าจะทำความเพียรอย่างเต็มที่ ทุกวันหลังจาก
จันภัตตาหารเสร็จ ท่านจะปลีกตัวไปบำเพ็ญเพียรที่โบสถ์วัดร้างจนถึง
เวลาเย็นจึงกลับมาหาหมู่คณะ

หลังจากทำความเพียรครบกำหนด ความสงบเย็นที่ได้รับกลับ
ทำให้ท่านเปลี่ยนใจไม่สึก และตัดสินใจขอยู่ประพาศิขรพรหมจรรย์ใน

เพศบรรพชิตจนตลอดชีวิต

นับแต่นั้นท่านก็ตั้งใจปฏิบัติ มั่นคงในธุดงค์วัตร บำเพ็ญกรรม-
ฐานไม่หยุดหย่อน จิตใจมุ่งตรงต่อพระนิพพาน จึงมีความเจริญอกงาม
ในทางธรรมเป็นลำดับ จนพ้นทุกข์อย่างสิ้นเชิงในที่สุด

มีเรื่องเล่าว่าในพรรษาที่ ๒๓ ขณะที่ท่านบำเพ็ญภาวนาที่ถ้ำ
สาริกา จังหวัดนครนายก ท่านได้ทราบด้วยญาณว่าอาจารย์ของท่าน
ซึ่งบัดนี้ชาวบ้านเรียกว่าหลวงปู่เสาร์ ปรรณปาปัจเจกโพธิ คืออริชฐาน
เป็นพระปัจเจกพุทธะ เป็นเหตุให้ไม่สามารถทำความเพียรจนพ้น
ทุกข์ได้ในชาตินี้ จึงเดินทางไปเตือนสติท่าน ขอให้ละความปรารถนา
ดังกล่าว เพื่อจะได้บรรลุอรหัตผลในชาตินี้

ประมาณ พ.ศ. ๒๔๕๙ พระอาจารย์มั่นได้เดินทางไปที่ภูผากูด
อำเภอคำชะอี จังหวัดนครพนม เพื่อจำพรรษากับหลวงปู่เสาร์ มีการ
สนทนาธรรมแทบทุกวัน วันหนึ่งเมื่อได้โอกาสเหมาะพระอาจารย์มั่น
ก็สอบถามหลวงปู่เสาร์ถึงการปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ยอมรับว่าการปฏิบัติ
ของท่านแม้ได้ผลแต่ไม่ชัดเจน พยายามพิจารณาธรรมเท่าไรก็ไม่
แจ่มแจ้ง พระอาจารย์มั่นจึงถามต่อว่า “ถ้าเช่นนั้นท่านอาจารย์คง
มีอะไรเป็นเครื่องห่วงหรือกระมัง” หลวงปู่เสาร์ตอบว่า “เราก็พยายาม
พิจารณาเหมือนกัน แต่ก็หาสิ่งขัดข้องไม่ได้”

พระอาจารย์มั่นสปโอสถ จึงถามว่า “ท่านอาจารย์ห่วงเรื่องการปรารถนาพระปัจเจกโพธิ์กระมัง” หลวงปู่เสาร์ฟังแล้วก็เห็นด้วย พระอาจารย์มั่นจึงกล่าวต่อว่า

“ขอให้ท่านอาจารย์อย่าเป็นห่วงเลย ขอให้พิจารณาอริยสัจจ์เพื่อความพ้นทุกข์เสียแต่ชาตินี้เถิด เพราะกระผมเองก็ปรารถนาพระโพธิญาณ และกระผมก็ได้ละความปรารถนานั้นแล้ว เนื่องด้วยว่าการท่องเที่ยวในสังสารวัฏฏ์นี้มีมานานเหลือเกิน”

นับแต่นั้นการปฏิบัติของหลวงปู่เสาร์ก็รุดหน้าจนกระทั่งวันหนึ่งขณะที่ท่านนั่งอยู่ในที่สงบได้พิจารณาอริยสัจจ์สี่จนเห็นแจ่มแจ้ง ไม่มีความสงสัยในธรรมอีกต่อไป เมื่อถึงวันออกพรรษาท่านก็บอกพระอาจารย์มั่นว่า “เราได้เลิกการปรารถนาพระปัจเจกโพธิ์แล้ว และเราก็ได้เห็นธรรมจริงแล้ว”

ความแจ่มแจ้งในธรรมเป็นกำลังให้แก่อำจารย์และศิษย์ทั้งสองในการเผยแผ่ธรรมจนมีศิษยานุศิษย์มากมาย ส่วนใหญ่แล้วจะแยกย้ายจาริกสอนธรรม แม้จะได้รับการต้อนรับอย่างดีจากชาวบ้าน แต่หลายแห่งก็ถูกต่อต้านจากพระในท้องถิ่น ซึ่งสูญเสียผลประโยชน์จากการสอนของท่าน ใช้แต่เท่านั้น บางครั้งยังถูกขัดขวางจากพระที่เป็นผู้ปกครอง ซึ่งในเวลานั้นมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อพระป่า เพราะเห็นว่าเป็นพระเร่ร่อนจรจัด

มีคราวหนึ่งเจ้าคณะมณฑลอุบลราชธานี คือ พระโพธิวงศาจารย์ ถึงกับประกาศต่อประชาชนว่า “ญาคูเสาร้ กับ ญาคูม้ัน ห้ามไม่ให้ใส่บาตรให้กิน เพราะพวกนั้นคือพวกเทวทัต”

หลวงปู่เสาร้ได้ยินก็เพียงแต่ยิ้ม ไม่ตอบโต้ ท่านยังคงจาริกเผยแผ่ธรรมต่อไปด้วยความสงบเยือกเย็น เมื่อถูกต่อต้านมากเข้า ท่านก็พูดเพียงว่า “ท่านว่าเราเป็นพวกเทวทัต เราไม่ได้เป็น ไม่เห็นเดือดร้อน ท่านสั่งคนไม่ให้ใส่บาตรให้เรากิน แต่ก็ยังมีคนใส่ให้อยู่พอได้ฉัน ไม่เห็นเดือดร้อนอะไร ท่านไม่เหยียดก็เป็นเรื่องของท่าน” ขณะเดียวกันชาวบ้านก็ได้สนใจคำประกาศของเจ้าคณะมณฑลอุบลราชธานีไม่ ยังคงใส่บาตรให้แก่หลวงปู่เสาร้และคณะต่อไป ด้วยชื่นชมในปฏิปทาและคำสอนของท่าน

ท่านเจ้าคุณองค์นี้ภายหลังได้เจริญในสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ติสฺโส) คราวหนึ่งได้ไปตรวจงานคณะสงฆ์ที่ภาคเหนือ ได้พบหลวงปู่ม้ันที่เชียงใหม่ จึงตั้งคำถามเชิงตำหนิว่า

“ญาคูม้ัน เธอเที่ยวตามป่าเขาอยู่เพียงลำพังผู้เดียวอย่างนี้ เธอได้สธรรมิก ได้ธรรมวินัยเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติที่ไหน เธอได้รับฟังธรรมจากสธรรมิกอย่างไร ทำไมเธอจึงได้ปฏิบัติงามไปอย่างนั้น เธอทำอย่างนั้นจะถูกหรือ”

หลวงปู่มั่นตอบว่า “พระเดชพระคุณไม่ต้องเป็นห่วงกังวล
กรรมอยู่ตามป่าตามเขานั่น ได้ฟังธรรมจากเพื่อนสพรธรรมิกตลอดเวลา
คือมีเพื่อนและฟังธรรมจากธรรมชาติ เสียงนกเสียงกา เสียงจิ้งหรีด
จักจั่นเรไร เสียงเสื่อ เสียงช้าง มันเป็นธรรมชาติไปหมด

มันทุกข์หรือสุขกรรมก็รู้ เขาคอยตักเตือนกรรมอยู่ตลอดเวลา
เวลาไม่ให้ลืมสติว่า เจ้าเป็นใครมาจากไหน อยู่อย่างไร แล้วก็จะไปไหน

เวลาใบไม้ร่วงหล่นจากขั้วทับถมกันไปไม่มีสิ้นสุดก็เป็นธรรม
บางต้นมันก็เขียวทำให้ครึ้ม บางต้นมันก็ตายซากแห้งเหี่ยว เหล่านี้
มันเป็นธรรมเครื่องเตือนสติสัมปชัญญะไปหมด

ฉะนั้นพระเดชพระคุณท่าน โปรดวางใจได้ ไม่ต้องเป็นห่วงกรรม
เพราะได้ฟังธรรมอยู่ตลอดเวลาทั้งกลางวันกลางคืน”

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า เป็นพระที่มีความรู้ในทางปริยัติ สอบ
ได้เปรียญ ๕ ประโยค และใส่ใจในการส่งเสริมพระปริยัติธรรมจนได้
รับการยกย่องจากพระผู้ใหญ่ และเจริญในสมณศักดิ์อย่างรวดเร็ว
ท่านไม่สามารถเข้าใจได้ว่าพระรุดงค์หรือพระกรรมฐานจะเข้าใจธรรม
ได้อย่างไรในเมื่อไม่เรียนหนังสือ ท่านเคยกล่าวว่า “ขนาดลี้มตาเรียน
และมีครูอาจารย์ที่เป็นนักปราชญ์มาสอน ยังไม่ค่อยรู้ แล้วมันจะไปนั่ง
หลับตาจะไปรู้อะไร”

แต่ภายหลังเมื่อท่านได้รู้จักกับศิษย์ของหลวงปู่มั่น โดยเฉพาะ พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร และพระอาจารย์ลี ธมมธโร ซึ่งช่วยให้ท่าน หายเจ็บป่วยด้วยสมุนไพรมะสมิทาณา ท่านก็มีศรัทธาในการ ทำกรรมฐาน และหันมามีทัศนคติที่ดีต่อพระป่า โดยเฉพาะหลวงปู่มั่น

เมื่อมีงานปลงศพหลวงปู่เสาร์ที่จังหวัดอุบลราชธานีใน พ.ศ. ๒๔๘๖ สมเด็จพระสังฆราช ได้มีโอกาสพบหลวงปู่มั่น หลวงตามหาบัว ญาณ-สมฺปนฺโน เล่าว่า ท่านจึงเดินเข้าไปหา และพูดกับหลวงปู่มั่น ว่า... “เออ!! ท่านมั่น เราขอขมาโทษเธอ เราเห็นโทษแล้ว แต่ก่อนเราก็ บ้ายศ”

ภายหลังเมื่อหลวงปู่มั่นได้เข้าไปกราบสมเด็จพระสังฆราช ที่วัดบรมนิวาส สมเด็จพระสังฆราช ซึ่งตอนนั้นได้รับแต่งตั้งเป็นสังฆนายกตามพระราชบัญญัติ คณะสงฆ์ฉบับใหม่ ได้สอบถามหลวงปู่มั่นเกี่ยวกับการปฏิบัติว่า “เราก็ เป็นผู้ปกครอง บริหารงานการคณะสงฆ์ทั้งประเทศ ยุ่งแต่ก็กิจการงาน พอนั่งภาวนาพุทธโศครั่งใดทีไร ความคิดก็พุ่งไปคิดอยู่แต่ในงาน การบริหารคณะสงฆ์ ไม่สามารถทำให้หยุดคิดได้เลย จะทำให้ไม่คิดนี้ ยาก ท่านอาจารย์มีวิธีอื่นบ้างไหม ที่จะทำให้จิตเป็นสมาธิภาวนา”

หลวงปู่มั่นตอบว่า “การนั่งสมาธิภาวนานั้น ท่านให้คิดได้ แต่ให้ มีสติตามรู้ พิจารณาถึงสภาพความเป็นจริง อนิจจลักษณะ อยู่ตลอดเวลา” เมื่อนำคำตอบของหลวงปู่มั่นไปปฏิบัติ การภาวนาของสมเด็จพระ

ก็ราบรื่น ไม่ติดขัด ท่านจึงยังมีศรัทธาปสาทะมากขึ้น

จากประสบการณ์ส่วนตัวของสมเด็จพระเดชานุภาพ ที่ได้สัมผัสกับพระกรรมฐาน และจากประสบการณ์ที่ท่านได้พบเห็นว่าหมู่บ้านใดที่มีพระกรรมฐานมาเผยแผ่ธรรม ญาติโยมจะประพฤติตัวเรียบร้อย รู้จักสวดมนต์ ไหว้พระ อยู่ในศีลในธรรม มีการทำสมาธิภาวนา ท่านจึงมีความประทับใจอย่างมากในพระกรรมฐาน จนถึงกับกล่าวในที่ประชุมสงฆ์ว่า “การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องให้พระกรรมฐานเป็นแนวหน้า หรือเรียกว่า กองทัพธรรมแนวหน้า”

พ.ศ. ๒๕๙๒ หลวงปู่มั่นได้มรณภาพที่จังหวัดสกลนคร ทิ้งมรดกอันได้แก่คำสอนและกองทัพธรรมที่ท่านและหลวงปู่เสาร์ได้สร้าง ขึ้น เพื่อสถาปนาธรรมให้ตั้งมั่นในจิตใจของผู้คนจวบจนทุกวันนี้ 🙏

อย่าลืมฌเณรน้อย

ผู้ใฝ่ธรรมจำนวนไม่น้อยเมื่อได้เยือนจังหวัดนครราชสีมา มักหาโอกาสหยุดแวะที่วัดป่าศาลวัน เพราะหลวงพ่อพุทธ ธานีโย หรือพระราชสังวรญาณ เคยเป็นประธานสงฆ์ที่วัดนี้นานร่วม ๒๐ ปี แม้ท่านละสังขารเกือบ ๒๐ ปีแล้ว แต่คำสอนและวัตรปฏิบัติของท่านก็ยังส่องสว่างนำทางแก่ผู้ประพาศิขอบจวบจนทุกวันนี้

หลวงพ่อพุทธเป็นศิษย์คนสำคัญของหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล ผู้เป็นสหายธรรมของหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต ท่านมีชีวิตวัยเยาว์ที่ลำบาก เนื่องจากกำพร้าพ่อและแม่ตั้งแต่อายุ ๔ ขวบ สมัยเด็กนอกจากทำนา

แล้ว ยังต้องหาเงินเรียนหนังสือ เสื้อผ้าก็ต้องเย็บเอาเอง ไม่เคยได้ใส่เสื้อผ้าที่ซื้อจากตลาด ความยากลำบากตั้งแต่เล็กทำให้ท่านคิดอยู่เสมอว่าโลกนี้มีแต่ความทุกข์ จึงอยากหาทางพ้นทุกข์ ดังนั้นเมื่อได้บวชเณรขณะอายุ ๑๕ จึงตั้งปณิธานว่า “เราจะบวชตลอดชีวิต...ชั่วชีวิตนี้ เราจะไม่กลับมาใส่กางเกงอีก”

หลวงพ่อบุญมีความสนใจธรรมะตั้งแต่เล็ก แม้จะไม่ได้เรียนมาก ครูปาอาจารย์ด้านธรรมะก็ไม่มี แต่สติและสมาธิ มีมาตั้งแต่เล็ก คราวหนึ่งนอนอยู่ข้างๆ ลอมฟางกลางทุ่งนา พอล้มตัวลงนอน ภูเขาตัวใหญ่ก็เลื้อยมาข้างๆ แล้วเลื้อยขึ้นมาตรงกลางตัว ตอนนั้นทั้งกลัวทั้งสิ้น แต่สติดี ไม่ขยับเขยื้อน ลักพักมันก็เลื้อยข้ามตัวไป ท่านว่าหากไม่มีสติ เผลอขยับตัว ภูเขาตกใจและฉกกัดเอาได้

เมื่อบวชเณรแล้วก็ตั้งใจศึกษาปฏิบัติ สามารถท่องปาติโมกข์และขึ้นเทศน์ได้ อยากรู้ก็ตามบางครั้งก็มีอุปสรรคมาทดสอบ มีช่วงหนึ่งท่านชอบสาวคนหนึ่ง ชื่อ “ประยูร” เวลาภาวนา หลวงตาสอนให้นั่งบริกรรมด้วยการท่องพุทโธ แต่ท่านภาวนาพุทโธได้ไม่นาน ก็ทิ้งพุทโธ ไล่ไปนึกถึงประยูรแทน ท่านว่า “ตอนนั้นจะตายเพราะยายประยูรนี่ละ”

แต่ท่านไม่ยอมแพ้ เอาชื่อของหญิงสาวมาใช้เสียเลย คือบริกรรมว่า “ประยูร” แทน พอจิตตั้งมั่น คำว่าประยูรก็หายไป เมื่อจิตสงบ

ก็เกิดนิมิตเป็นภาพสาวประยुरขึ้นมา ท่านก็พิจารณาว่า ผมสวย
สักพักผมก็ร่วงหลุดลงมา พอพิจารณาว่าตาสวย ตาก็หลุดออกมา
พอนึกว่าคนสวยนี้แม้แต่กระดูกก็ยังสวย กระดูกก็ร่วงหล่นจมหายไป
กับแผ่นดิน พอออกจากสมาธิ ร่างกายของเธอก็หายไป ผลก็คือความ
ระลึกนึกถึงหญิงสาวจางคล้ายลง และไม่รบกวณจิตของท่านอีกต่อไป

ประสบการณ์อีกตอนหนึ่งที่น่าสนใจสมัยเป็นเณรก็คือ วันหนึ่ง
ท่านฉันเสร็จ กำลังล้างบาตร เหลือบเห็นหมาขี้เรื้อนหิวโซ เดินโซซัด
โซเซใกล้หมัดแรงเต็มที ท่านเกิดความเมตตาสงสารจับใจ อยากรับ
อาหาร แต่ในบาตรไม่มีข้าวเหลือเลยสักเม็ด มองไปรอบๆ ก็ไม่เห็น
อาหารที่จะประทังความหิวของหมาน้อยได้ ท่านจึงตัดสินใจเอามือ
ล้วงคอเพื่อให้อาเจียนออกมา อาหารใหม่ที่เพิ่งฉันพุ่งออกมาจนหมด
หมาตัวนั้นเห็นเข้าก็คลานมาพุดตรงเศษอาหารกองนั้น เมื่อได้กิน
อาหาร มันก็เริ่มมีเรี่ยวแรง และวิ่งตามท่าน

ท่านเล่าว่านับแต่นั้นเรื่องอาหารการกิน ท่านไม่เคยขาดแคลน
เลย มีมากมายจนฉันไม่หมด

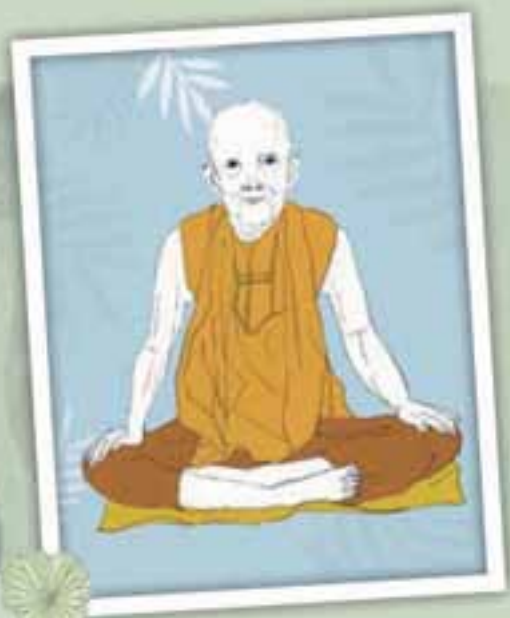
ประสบการณ์สมัยเป็นเณร ทำให้หลวงปู่ปุระเข้าใจหัวใจของ
เณร ท่านจึงแนะนำญาติโยมเสมอว่า อย่าละเลยเณรน้อย “ทำบุญ
กับเณรน้อยน่าจะได้บุญมาก เพราะเณรไม่ค่อยมีใครสนใจจะทำบุญ
ให้ ได้อะไรมานิดหน่อยก็ดีใจมาก ถ้าเราจะเลือกทำบุญเฉพาะกับ

พระอริยะ ก็ต้องนึกเสมอว่าท่านจะได้เป็นพระอริยะ ท่านต้องผ่าน
ชีวิตเขรน้อยมาก่อน”

ท่านเล่าว่าเจ้าคุณอุบาลีคุณูปมาจารย์ (สิริจันท) วัดบรมนิวาส
พาเด็ก ๆ มาบวชเขรน้อยบ้าง จะได้มีโอกาสเล่าเรียนหนังสือ แต่มี
ญาติโยมบางคนไม่เห็นด้วย ทักท่านว่าลูกศิษย์เจ้าคุณมีแต่หัวซีกลาก
กินข้าวเย็น ท่านจึงย้อนว่า “อย่าไปว่ามัน อีกหน่อยพวกหัวซีกลาก
นี่แหละมันจะค้าจุนพระศาสนา” กาลเวลาได้พิสูจน์ว่าสิ่งที่ท่านกล่าวนั้น
ถูกต้อง

รอดได้เพราะธรรม

พระกรรมฐานกับการออกธุดงค์เป็นของคู่กันก็ว่าได้ โดยเฉพาะสมัยก่อนซึ่งยังมีป่าเขามากมาย อันที่จริงคำว่า “ธุดงค์” หมายถึงข้อปฏิบัติเพื่อขัดเกลากิเลส ส่งเสริมความมักน้อยและสันโดษ มีทั้งหมด ๑๓ ข้อ หนึ่งในนั้นคือ การอยู่ป่าเป็นวัตร แต่จะไม่ถือข้อนี้ก็ได้ เช่น บางท่านฉันวันละมื้อ ฉันในบาตร อยู่ป่าช้า ไม่นอน ข้อวัตรเหล่านั้นก็ถือเป็นธุดงค์เช่นกัน อย่างไรก็ตามหลายท่านเห็นความสำคัญของการจาริกไปอยู่ป่าเพื่อบำเพ็ญธุดงค์วัตรข้ออื่นๆ ให้เข้มงวดขึ้น เมื่อทำจนกลายเป็นประเพณี คำว่า “ธุดงค์” จึงมีความหมายหดแคบลงจนกลายเป็นการเดินจาริกในป่า หรือจาริกไปในที่ต่างๆ ที่ลำบาก

สมัยก่อนการรุดงค์ในป่าเต็มไปด้วยภัยอันตราย ทั้งจากสัตว์ป่า เช่น ช้าง เสือ งูพิษ และจากเชื้อโรคคณาหาชนิด โดยเฉพาะมาลาเรีย มีพระจำนวนไม่น้อยที่ทิ้งชีวิตไว้ในป่า ส่วนที่รอดมาได้ก็มักมีเรื่องเล่าที่น่ากลัวชวนครั่นคร้าม แต่ก็มีโอกาสก่อกั้นพระกรรมฐานที่มุ่งบำเพ็ญเพียรโดยพร้อมเอาชีวิตเข้าแลก หลายท่านได้ประสบพบภัยต่างๆ อย่างไม่คาดคิด แต่ก็ได้อาศัยเหตุการณ์เหล่านั้นเป็นเครื่องฝึกฝนจิต ช่วยเสริมสร้างบารมีธรรมของท่านให้กล้าแกร่งขึ้น

หลวงปู่ขาว อนาลโย เป็นศิษย์หลวงปู่มั่น ที่นิยมจาริกในป่าแต่ผู้เดียว คืบหนึ่งขณะที่ท่านเดินจงกรมในป่าจังหวัดลำปาง ได้ยินเสียงช้างร้องดังสนั่นและหักกิ่งไม้มาตลอดทาง ตรงมายังท่าน ท่านจึงรีบออกจากทางจงกรม และจุดเทียนปักรอบๆ ทางจงกรม เพื่อจะช่วยยับยั้งช้างไม่ให้มาทำร้ายท่าน จากนั้นท่านก็ตั้งจิตอธิษฐานขออำนาจพระรัตนตรัยคุ้มครองท่านให้ปลอดภัย

เมื่อช้างป่ามาถึง ท่านเดินจงกรม จิตกำหนดอยู่กับพุทโธอย่างเดียว ไม่สนใจช้าง ตอนนั้นท่านเตือนใจตนเองว่า “ขอเพียงให้ใจเราอยู่กับพุทโธเป็นพอ เมื่อเวลาจิตจะดับด้วยถูกช้างกระทืบ จะได้ไปสู่สุคติ หรือไม่ก็บรรลุนิพพานไปเลย”

ช้างป่าเห็นท่านเดินจงกรมอย่างสงบ ก็ยืนนิ่ง ไม่เข้ามาทำอะไรท่าน ครั้นแสงเทียนเริ่มดับไปที่ละดวง ช้างป่าก็หันกลับไปทางเก่า

แล้วไม่หวนกลับมาอีก ส่วนหลวงปู่ขาวก็ยังคงเดินจงกรม จิตเป็น
หนึ่งเดียวกับพุทธโธ พักใหญ่ท่านก็ออกจากสมาธิ

หลวงปู่ขาวได้พูดถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า “ได้เห็นความอัศจรรย์
ของจิตและพุทธโธ ประจักษ์ในคราวนั้นอย่างลึกซึ้งมาก นับจากนั้น
มาแล้วทำให้เกิดความมั่นใจขึ้นว่า ถึงจะเป็นเรื่องอะไร เหตุการณ์ใด
ก็ตามที่ ถ้าจิตกับพุทธโธได้เข้ากันสนิทสนมกลมกลืนเป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันโดยหลักธรรมชาติแล้ว อะไรก็ไม่สามารถที่จะมาทำ
อันตรายเราได้อย่างแน่นอน”

หลวงปู่บุดดา ถาวโร เป็นพระกรรมฐานรุ่นเดียวกับหลวงปู่ขาว
และนิยมการรุดงค์ในป่าเช่นกัน เมื่อครั้งยังเป็นพระหนุ่ม วันหนึ่ง
ขณะบำเพ็ญสมาธิภาวนาในถ้ำ ท่านได้กลิ่นสาบแปลกๆ เกิดความกลัว
ขึ้นมา ไม่กล้าลี้มตาดูว่าอะไรอยู่ข้างหน้า ตอนนั้น เหงื่อแตกจน
ชุ่มตัว ต้องตั้งสติอยู่นานจนจิตเริ่มสงบ แล้วบอกกับตัวเองว่า “สิ่งที่
ไม่เคยเห็น ก็เมื่อจะได้เห็น ทำไมกลับจะกลัวอะไรเล่า เอาเถอะถ้าจะ
ตาย ถึงไม่ลี้มตาก็ต้องตายเหมือนกัน หวีไม่พั่นแน่ ถ้าแคบๆ อย่างนี้
ถึงหลับตาก็อุ่นวายใจ สู้ดูให้รู้แก่ตาเสียเถิด”

แล้วหลวงปู่ก็ลี้มตาดู สิ่งที่ปรากฏอยู่ตรงหน้าคือ “งูใหญ่
ตัวยาวหลายวา หัวขนาดเกือบเท่าลูกมะพร้าว นัยน์ตาแดงฉาน แลบ
ลิ้นเปลบๆ ชูคอจ้องอยู่เบื้องหน้าแค่ว่าเดียว”

หลวงปู่ตกตะลึง นั่งตัวแข็ง เพราะคาดไม่ถึงว่าจะเจออุỷกษ
ขณะที่ท่านคิดหาทางออกอยู่นั้น ก็พลันระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย สติ
กลับคืนมา แล้วก็หลับตา ตั้งใจว่าพร้อมอุทธิคร่างนี้ให้แก่อุỷกษ จิตจึง
ปล่อยวาง ไม่มีความอาลัยในชีวิตนี้ต่อไป อุỷกษนั่งอยู่พักใหญ่ ไม่ทำ
อะไรท่าน เมื่อท่านลืมนตา อุỷกษก็หายไปแล้ว

ในยามที่อันตรายมาประชิดตัว หากตื่นตระหนก ลืมตัว คิดแต่
จะต่อสู้ปกป้องชีวิต กลับเป็นผลร้ายแก่ตัวเอง ยามนี้ดีที่สุดคือ การ
ตั้งสติ ทำกายและใจให้สงบนิ่ง แนบแน่นในพระรัตนตรัย พร้อมตาย
ไม่หวงแหนชีวิต ปล่อยวางทุกสิ่ง

บ่อยครั้ง ความกลัวตายกลับเร่งความตายให้มาถึงเร็วเข้า แต่
ทันทีที่พร้อมตาย กลับรอดพ้นจากความตาย

.....
ทางใครทางมัน
.....

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติมาอย่างยาวนาน จนเจนจบด้านกรรมฐาน แจ่มแจ้งในเรื่องจิต กระทั่งหลวงปู่มั่น ภูริทตฺโต กล่าวยกย่องว่า “ท่านดูลย์นี่ เป็นผู้ที่มีความสามารถเป็นอย่างยิ่ง สามารถมีสานุศิษย์และผู้ติดตามมาประพาศปฏิบัติธรรมด้วยเป็นจำนวนมาก”

เป็นธรรมดาอยู่นั่นเองที่ผู้คนจากทุกสารทิศนับถือท่านเป็นอาจารย์ แต่หลวงปู่ดูลย์มักออกตัวว่า ท่านเป็นเพียงนักปฏิบัติเฒ่าชราที่ผ่านประสบการณ์มานาน พอจะเป็นกัลยาณมิตรได้บ้าง พร้อมกับแนะนำ ขอให้ถือท่านเป็นผู้ร่วมศึกษาหาแนวทางรอดก็พอ

ท่านไม่เคยถือใครว่าเป็นศิษย์ หรือถือตัวว่าเป็นอาจารย์ของผู้ใด ผู้ที่ใกล้ชิดท่านยืนยันว่าตลอดชีวิตของหลวงปู่ ท่านไม่เคยอ้างหรือวางตนเป็นครูบาอาจารย์เลย แต่หากใครมีปัญหาการปฏิบัติ ท่านก็ยินดีให้ความช่วยเหลือ ดังที่ท่านย้ำอยู่เสมอว่า อย่าได้ริรอลังเล หรือเกรงอกเกรงใจท่าน ขอให้ไปพบเพื่อไต่ถามท่านได้ตลอดเวลา

เวลาท่านให้คำแนะนำ แม้กระทั่งกับพระที่ใกล้ชิดคุ้นเคย ท่านก็ไม่เคย “ฟันธง” หรือกำชับว่าต้องทำอย่างนี้ๆ เท่านั้น ท่านมักจะพูดว่า “ผมเข้าใจว่า อย่างนี้นะ เท่าที่ผมเคยปฏิบัติมา ผมแก้ไขอย่างนี้ ผมทำอย่างนี้ คุณลองนำไปประกอบการพิจารณาดู อาจจะได้ข้อคิดว่า ควรปฏิบัติของตนอย่างไร”

ท่านไม่เคยยืนยันว่าวิธีการของท่านเท่านั้นที่ถูก ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสหรือส่งเสริมให้ลูกศิษย์ได้นำไปไตร่ตรองพิจารณาด้วยตนเอง เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมกับตนเอง ทั้งนี้เพราะท่านตระหนักดีว่า คนเรานั้นแตกต่างกัน แม้มีปัญหาเหมือนกัน แต่สาเหตุอาจต่างกัน หรือถึงจะมีสาเหตุเหมือนกัน แต่วิธีการที่เหมาะสมสำหรับแต่ละคนย่อมแตกต่างกัน ไม่มีสูตรสำเร็จตายตัว

บางครั้งท่านก็เอาประสบการณ์ของครูบาอาจารย์เช่นหลวงปู่มั้น มาเล่าให้ฟัง แต่ก็ย้ำว่าผู้ปฏิบัติพึงพิจารณาหรือค้นหาทางออกเอาเอง “ท่านอาจารย์ใหญ่เคยแนะไว้อย่างนี้ ผมก็พบมาและแก้ไข

ตัวเอง แต่ของคุณจะเป็นอย่างไร ลองเอาไปเทียบเคียงดู เพราะธรรม
ของใครก็ของมัน ธรรมของพระพุทธเจ้าก็ของพระพุทธเจ้า ของท่าน
อาจารย์ใหญ่ก็ของท่านอาจารย์ใหญ่ ของผมก็ของผม และธรรม
ของคุณก็ของคุณ แม้มีเป้าหมายเดียวกันแต่ก็ไม่เหมือนกัน ทางใคร
ทางมัน”

คำพูดดังกล่าวนอกจากสะท้อนถึงปัญญาญาณของท่าน ซึ่ง
มองเห็นแจ่มแจ้งว่าการปฏิบัติธรรมนั้นมีความหลากหลายและละเอียด
อ่อน ไม่มีสูตรสำเร็จสำหรับทุกคน หรือทางออกที่ครอบจักรวาล
ยังแสดงถึงความถ่อมตนของท่าน คือไม่ปักใจว่าความเห็นหรือวิธีการ
ของท่านเท่านั้นที่ถูก แก้ปัญหาของทุกคนได้ พร้อมกันนั้นก็เชื่อว่า
แต่ละคนมีศักยภาพหรือความสามารถที่จะค้นพบวิธีการอันเหมาะสมกับ
ตนเองได้ ใช่หรือไม่ว่าเหล่านี้คือคุณสมบัติอันสำคัญของปราชญ์และ
ครู ผู้เป็นกัลยาณมิตรอันประเสริฐ

วิสัยแห่งปราชญ์

“พูดเล่นไม่มี พูดดีไม่เป็น” คนในแวดวงพระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์สมัยรัชกาลที่ ๗ ย่อมเข้าใจดีว่าประโยคดังกล่าวหมายถึงอะไร ข้อความแรกนั้นหมายถึงอุปนิสัยของ “สมเด็จพระ วัดเทพศิรินทร์” หรือ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร) ซึ่งภายหลังได้เป็นประธานกรรมการมหาเถรสมาคมและบัญชาการคณะสงฆ์แทนสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ส่วนข้อความหลังหมายถึงอุปนิสัยของ “สมเด็จพระ วัดบวร” หรือสมเด็จพระวชิรญาณวงศ์ (ม.ร.ว. ชื่น สุนฺจิตฺโต) ซึ่งต่อมาได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์

สมเด็จพระสังฆราช วัดบวรนิเวศทรงเป็นคนตรง พุดจาโผงผาง ส่วนสมเด็จพระสังฆราช วัดเทพศิรินทร์นั้น เป็นคนสุภาพเรียบร้อย พุดจานุ่มนวล แม้อุปนิสัยจะแตกต่างกัน แต่ต่างก็เคารพและนับถือซึ่งกันและกัน

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ) ได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์ผู้รอบรู้ทางพุทธศาสนา ท่านแสดงความปรีชาตั้งแต่เยาว์วัย เมื่อท่านจากบ้านเกิดคือชลบุรีเข้ามาเรียนปริยัติธรรมในกรุงเทพฯ ก็สอบไล่ภาษาบาลีใหม่หามกุฏราชวิทยาลัยได้ที่หนึ่งทุกปี จนสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งเวลานั้นเป็นพระอาจารย์ ถึงกับออกพระโอษฐ์รับสั่งว่า ท่านเป็นเสมือน “ช้างเผือก” ที่ถูกล่ามถวายเป็นคน นำแปลกก็ตรงที่ปีที่ท่านเกิดนั้น โยมมารดาฝันว่ามีผู้นำช้างเผือกมาให้ และเมื่อท่านถูกล่ามมาเรียนในสำนักวัดราชบพิธ เข้าวันนั้นอาจารย์ของท่านคือ พระครูวินัยธร (ฉาย) ก็ฝันว่ามีผู้นำช้างเผือกมาให้เช่นกัน

นอกจากมีความรอบรู้ในทางพระธรรมวินัยแล้ว ท่านยังมีความสามารถในการบริหาร จนได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยจากสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ซึ่งบัญชาการการศึกษาในหัวเมือง แต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการศึกษามณฑลปราจีนบุรี และเป็นเจ้าอาวาสวัดเทพศิรินทร์ตั้งแต่อายุ ๒๗ ปี โดยเป็นพระราชอาคันตุกะชั้นสามัญที่พระอมราภิรักขิต และได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นลำดับ

จนได้เป็นที่สมเด็จฯ พระพุทธโฆษาจารย์เมื่ออายุเพียง ๕๖ ปี

ท่านเปรียบเสมือนมือขวาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส เป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการ และด้านการปกครองคณะสงฆ์ และเมื่อจวนจะสิ้นพระชนม์ ก็ยังโปรดให้ท่าน ซึ่งตอนนั้นมีสมณศักดิ์ที่พระธรรมไตรโลกาจารย์ เข้าเฝ้าถวายธรรมเป็นครั้งสุดท้าย

ท่านเป็นผู้ที่เคร่งครัดในพระธรรมวินัยมาก รวมทั้งข้อวัตรอื่นๆ เช่น สวดมนต์ไหว้พระประจำวันทุกเช้าเย็น ไม่ขาดถ้าไม่จำเป็น ยิ่งการฟังปาฏิโมกข์ทุกกึ่งเดือนด้วยแล้ว ตั้งแต่อุปสมบทจนถึงวันมรณภาพ ท่านขาดเพียง ๒ ครั้ง แม้อาพาหนะไม่สามารถจะลুকนั่งหรือพลิกตัวเองได้แล้ว ท่านก็ยังอยากลงฟังปาฏิโมกข์ให้ได้แต่ก็สุดวิสัยที่จะทำได้

ในด้านความสุภาพอ่อนน้อม ไม่ถือตัวของท่าน เป็นที่เลื่องลือมาก คราวหนึ่งท่านได้เดินทางไปเยี่ยมท่านพุทธทาสภิกขุถึงสวนโมกข์ ซึ่งตอนนั้นยังอยู่ที่พุ่มเรียง ไม่ได้ย้ายมายังที่ตั้งในปัจจุบัน เวลานั้นท่านดำรงตำแหน่งเป็นผู้บัญชาการคณะสงฆ์แทนสมเด็จพระสังฆราชเจ้า ขณะที่ท่านพุทธทาสเป็นพระหนุ่มอายุเพียง ๓๑ ปีเท่านั้น สวนโมกข์ก็เพิ่งตั้งมาได้ ๕ ปี แต่กิตติศัพท์และความสามารถของท่านพุทธทาสอยู่ในความรับรู้ของสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์โดยตลอด

การเยือนสวนโมกข์ของท่านคราวนั้นเป็นเรื่องที่อยู่เหนือความคาดหมายของทุกคน รวมทั้งท่านพุทธทาส ท่านพุทธทาสถึงกับกล่าวว่า “ท่านใช้เกียรติอันสูงสุดของท่านเป็นเดิมพัน เสี่ยงไปเยี่ยมพวกเรา ซึ่งในขณะนั้นกำลังถูกคนส่วนใหญ่หาว่าแหวกแนว หรืออุตริวิถิตถาร หรือถึงกับว่าหาว่าสถานที่นี้เป็นที่เก็บพวกพระซึ่งเป็นบ้าก็ยังมี”

ทั้งๆ ที่ท่านอายุมากแล้วอีกทั้งเดินไม่สะดวก เพราะเท้าพิการข้างหนึ่ง แต่ท่านก็เดินเท้าจากสถานีรถไฟไปยังพุ่มเรียงเป็นระยะทาง ๖ กิโลเมตร โดยไม่ยอมนั่งรถสามล้อถีบ ท่านให้เหตุผลว่าพระวินัยไม่อนุญาตให้ภิกษุที่ไม่เจ็บไข้ นั่งรถที่ลากด้วยสิ่งมีชีวิตไม่ว่าสัตว์หรือคน ระหว่างที่เดินไปพุ่มเรียง ท่านเรียกให้ท่านพุทธทาสมาเดินติดกันเพื่อสนทนากันได้สะดวก หลายเรื่องที่ท่านปรารถนานั้นน่าสนใจมาก เช่น “อรรถแล่นลับของวินัยบางข้อ” รวมทั้งแนะนำให้ท่านรู้จักวิธีถือข้อมเพื่อไม่ให้เหงื่อจากแขนเปื้อนด้านในของข้อมซึ่งซักยาก

เมื่อถึงสวนโมกข์ ท่านก็ปรับตัวเข้ากับชีวิตที่เรียบง่ายแบบป่าๆ ของสวนโมกข์ได้อย่างง่ายดาย ไม่ว่า การสงฆ์น้ำ หรือการถ่ายทุกข์ ตกค่ำท่านก็จำวัดบนเตียงที่ท่านพุทธทาสใช้นอนประจำ และจัดว่าดีที่สุดในสวนโมกข์ นั่นคือ “ห้องติดกับฝาในกระท่อมแบบสวนโมกข์ ที่ทำขึ้นล้วนแต่ขนาดสำหรับคนคนเดียว”

รุ่งเช้าเมื่อถึงเวลาฉัน มีชาวบ้านจำนวนมากมานำอาหารมาเลี้ยงพระ ท่านพุทธทาสเล่าถึงบรรยากาศตอนนั้นว่า “สังเกตดูทุกคนต้องการจะได้โอกาสประเคนท่านด้วยกันทั้งนั้น ท่านสังเกตเห็นอาการอันนี้และยินดีรับสนองความต้องการ จึงเรียกให้เข้ามาประเคนท่านโดยตรง ทุกคนคู่มือไข่มเบิกบานด้วยกันทั้งนั้น แต่ท่านต้องรับประเคนร่วมร้อยครั้งทั้งสำหรับและสายปิ่นโต ข้าพเจ้าขอร้องให้บางคนงดเสีย เพราะเห็นมากเกินไป และรู้สึกเมื่อยมือแทนท่าน แต่ท่านเรียกให้เข้าไปจนได้ เป็นอันว่าท่านยอมเหนื่อย ‘เพื่อให้เขาสบายใจ’ ซึ่งท่านได้บอกยืนยันกับข้าพเจ้าในตอนหลังว่า นั่นเป็นสิ่งที่ควรทำ”

หลังจากเหตุการณ์ครั้งนั้นทั้งสองท่านก็ได้มีการติดต่อกันอีกหลายครั้ง โดยสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ให้ความเป็นกันเองแก่ท่านพุทธทาสอย่างมาก จนท่านพุทธทาสได้กล่าวในภายหลังว่า “ท่านอยู่ในฐานะสูงสุด แต่ท่านแสดงออกมาคล้ายกะว่า อยู่ในฐานะที่ไล่เลี่ยกัน อันเป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าถึงกับสะดุ้งได้อีกเรื่องหนึ่ง ในหลายเรื่อง” มีคราวหนึ่งท่านพูดถึงการสอนอนัตตาของท่านพุทธทาสภิกขุว่า “แหม เอากันถึงขนาดนั้นเทียวนะ” สีหน้ายิ้มแย้มของท่านขณะทีพูดทำให้ท่านพุทธทาส ถึงกับ “ตัวลอย” เพราะรู้ว่านี่ไม่ใช่คำต่อว่าอย่างแน่นอน บางเรื่องท่านก็พูดว่า “เรื่องนี่ฉันอยากให้เธอเอาไปพูดต่อ เพราะเชื่อว่าเธอจะพูดได้ผลดีกว่าฉัน”

ปราชญ์ยอมเข้าใจปราชญ์ด้วยกัน นี่คงเป็นเหตุผลหนึ่งที่ท่าน พุทธทาสสามารถเผยแพร่พุทธธรรมด้วยวิธีการที่แหวกแนวได้อย่าง อิสระ โดยไม่ถูกคณะสงฆ์ขัดขวางหรือเอาผิด ทั้งๆ ที่มติของท่านหลาย อย่างสวนทางกับคำสอนที่แพร่หลายในเวลานั้น

อุปนิสัยที่โดดเด่นของท่านอีกอย่าง คือ ความอดกลั้น และความสงบเสงี่ยม กล่าวแต่คำสุภาพ ไม่เคยพูดคำหยาบ หรือเสียดสี กระทบกระทั่งใคร ท่านเคยปรารภเป็นเชิงสอนว่า “คนเรานั้นมีอาวุธ พิเศษสำหรับป้องกันตัวเองหนึ่งคือนิ่ง ไม่ต่อปากต่อคำ ต่อความ ยาวสาวความยึด อันเป็นเหตุให้เรื่องนั้นๆ ไม่สุดสิ้น” ปฏิปทานี้ท่าน ถือมาโดยตลอด จึงเป็นที่รักและเคารพของของผู้คน ทั้งพระและ พรวาส ทั้งผู้ใหญ่และผู้เยาว์

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองคณะสงฆ์ตามพระราช บัญญัติปี ๒๔๘๔ ท่านได้ดำรงตำแหน่งสังฆนายก บริหารการคณะ สงฆ์ได้อย่างเรียบร้อยและราบรื่น แม้ครบวาระแล้ว ท่านก็ยังได้รับ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสังฆนายกอีกวาระ จนมรณภาพในตำแหน่ง ใน พ.ศ. ๒๔๙๔

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (เจริญ ญาณวโร)

นามเดิม เจริญ สุขบท

กำเนิด ๙ กรกฎาคม ๒๔๑๕

สถานที่เกิด อำเภอบางปลาร้อย จังหวัดชลบุรี

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๓๕ ณ วัดเขาบางทราย อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

มรณภาพ ๘ มิถุนายน ๒๔๙๔ สิริอายุ ๘๐ ปี

เมื่ออายุได้ ๑๒ ปี ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรที่ศาลาในสวนของย่า เมื่ออายุ ๑๔ ปี ได้ย้ายไปศึกษาในสำนักของพระครูวินัยธร (ฉาย) ฐานานุกรมในพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าพระอรุณนิภาคุณากร จนอายุได้ ๒๐ ปี จึงกลับไปอุปสมบทที่วัดเขาบางทราย โดยพระชลโธปมคุณมุนี (พุดม ปุณฺณโก) เป็นพระอุปัชฌาย์

หลังอุปสมบทได้ย้ายไปอยู่วัดกันมาตุยารามเป็นเวลา ๔ ปี แล้วย้ายไปศึกษากับพระเทพกวี (อ่อน อหีสโก) วัดพิชยญาติการามวรวิหาร จนปี พ.ศ. ๒๔๓๙ จึงสอบได้บาเรียนตรี (เทียบเท่าเปรียญธรรม ๔ ประโยค) แล้วย้ายมาอยู่วัดเทพศิรินทราวาส ในปีระกา พ.ศ. ๒๔๔๐ เพื่อศึกษาพระวินัยปิฎกจากพระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส และในปีเดียวกันนั้นก็สอบได้บาเรียนเอก (เทียบเท่าเปรียญธรรม ๗ ประโยค)

พ.ศ. ๒๔๖๔ ท่านได้เป็นพระราชาคณะเจ้าคณะรองคณะธรรมยุติกนิกายที่พระสาสนโสภณ

พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นสมเด็จพระราชาคณะ เจ้าคณะใหญ่หนเหนือที่ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ ๕ ปีต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นประธานกรรมการ มหาเถรสมาคม พ.ศ. ๒๔๘๙ ได้รับแต่งตั้งเป็น สังฆนายกและใน พ.ศ. ๒๔๙๓ ได้รับแต่งตั้งเป็นสังฆนายก สมัยที่ ๒ จนมรณภาพ

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์ (อ้วน ติสโส)

วัดบรมนิवास กรุงเทพฯ

นามเดิม อ้วน แสหนทวิสุข

กำเนิด ๒๑ มีนาคม ๒๔๑๐

สถานที่เกิด บ้านแคน อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี

อุปสมบท ๒๐ มีนาคม ๒๔๓๐ ณ วัดศรีทอง (วันศรีอุบลรัตนาราม)

อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี

มรณภาพ ณ วัดบรมนิवास ๒๖ มกราคม ๒๔๙๙ สิริอายุ ๘๙ ปี

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้เล่าเรียนอักษรสมัยและพระปริยัติธรรม ที่สำนักเรียนวัดศรีทอง อำเภอมืองอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี ในปี พ.ศ. ๒๔๓๓ ได้ย้ายสำนักเข้ามาศึกษาเล่าเรียนในกรุงเทพฯ จนสอบไล่ได้เปรียญธรรม ๕ ประโยค ต่อมาได้กลับไปเป็นเจ้าอาวาสวัดสุปัฏนาราม อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี พ.ศ. ๒๔๔๖

ท่านเป็นกำลังสำคัญในการส่งเสริมการศึกษาพระปริยัติธรรมในภาคอีสาน จึงเจริญก้าวหน้าในราชการคณะสงฆ์เป็นลำดับ กล่าวคือ ดำรงตำแหน่งเจ้าคณะมณฑลอีสาน พ.ศ. ๒๔๔๗ อันเป็นปีเดียว และเจ้าคณะมณฑลนครราชสีมา พ.ศ. ๒๔๖๙

ท่านได้ย้ายมาเป็นเจ้าอาวาสวัดบรมนิवासเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ และได้รับพระราชทานสมศักดิ์เป็นสมเด็จพระมหาธีรวงศ์ ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ ต่อมาได้รับแต่งตั้งเป็นสังฆนายกูปแรกของประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ไทยปี พ.ศ. ๒๔๘๔

ทุกซ์เพราะใจ

พระอาจารย์พรหมวังโส เป็นพระชาวอังกฤษศิษย์หลวงพ่อบุชาสุภทฺโท ไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ จะมาใช้ชีวิตอย่างพระป่าในภาคอีสาน ซึ่งมีวิถีชีวิตแตกต่างจากชาวตะวันตกมาก มีประสบการณ์หลายอย่างที่น่าซึ่งท่านไม่เคยเจอมาก่อนในอังกฤษ

ประสบการณ์อย่างหนึ่งที่ท่านจำได้ไม่ลืมเลยเกิดขึ้นขณะที่ท่านบวชได้เพียงปีเดียว มีงานฉลองในหมู่บ้าน ๓ วัน ๓ คืน เป็นธรรมดาของชาวบ้านที่เมื่อมีมหรสพ ก็จะเปิดเสียงดังเต็มที่ ราวกับจะเผื่อแผ่ให้คนทั้งหมู่บ้านได้ร่วมสนุกสนานด้วย ปรากฏว่าเสียงดนตรีดังกระหึ่มไปถึงวัด ซึ่งอยู่ห่างไป ๑ กิโลเมตร ไม่มีมุมนั้นของวัดที่เสียงดนตรีนั้นจะทลวงไปไม่ถึง

กลางค้ำกลางคืน เสียงมหรสพก็ยังดังไม่หยุด ยิ่งดึก เสียงก็ยิ่งดังจนถึงรุ่งเช้า พระทั้งวัดนอนแทบไม่ได้เอาเลย วันรุ่งขึ้นพระในวัดจึงขอร้องผู้ใหญ่บ้านว่าถ้ามหรสพยุติราวตีหนึ่ง จะได้ไหม เพื่อให้พระมีเวลาหลับสัก ๒ ชั่วโมง ก่อนที่จะลุกขึ้นมาทำวัตรตอนตีสาม แต่ผู้ใหญ่บ้านกลับปฏิเสธ

พระในวัดไม่มีที่พึ่งอื่นใดนอกจากหลวงพ่อบุญญา จึงพากันไปขอร้องท่านให้บอกชาวบ้านช่วยหรือเสียงตอนตีหนึ่ง เพราะเชื่อว่าผู้ใหญ่บ้านต้องเกรงใจหลวงพ่อบุญญา อีกทั้งหลวงพ่อบุญญาไม่เห็นดีด้วยกับความสุขสนานที่ไม่รู้จักเวลา เวลาแถมส่งเสียงดังทำลายความสงบสัจของวัดป่า

แต่แทนที่หลวงพ่อบุญญาจะเห็นด้วยกับพระในวัด ท่านกลับบอกว่า “เสียงไม่ได้รับกวนท่าน ท่านต่างหากที่รบกวนเสียง” นี่เป็นสิ่งที่พระพรหมวังโสและเพื่อนพระไม่คาดคิด แต่คำพูดของหลวงพ่อบุญญาทำให้พระเหล่านั้นได้คิดว่า เสียงก็เป็นสักว่าเสียง จะดังแค่ไหนก็ไม่ทำให้เราทุกข์ใจได้เลย หากไม่ทะเลาะเบาะแว้งกับมัน หากวางใจเป็นกลางต่อเสียงนั้น ก็ไม่รู้สึกเป็นทุกข์แต่อย่างใด

พระอาจารย์พรหมวังโสพูดถึงประสบการณ์ครั้งนั้นว่า แม้เสียงมหรสพยังดังอยู่ในหู แต่ไม่รบกวนจิตใจของพระในวัดอีกต่อไป เพราะ

ต่างทำใจยอมรับได้กับสิ่งที่เกิดขึ้น จะว่าไปมันก็แค่ ๓ วันเท่านั้น
ไม่นานมันก็ผ่านไป

ในยามทุกข์ใจ ผู้คนมักโทษสิ่งภายนอก แต่กลับไม่ตระหนักว่า
แท้จริงแล้วสาเหตุของความทุกข์นั้นอยู่ที่ใจตนเองต่างหาก นั่นเป็น
เพราะเราชอบส่งจิตออกนอก จนลืมกลับมาดูใจของตน หลวงพ่อชา
ชี้ให้เห็นนิสัยของคนส่วนใหญ่อย่างชัดเจนเมื่อท่านกล่าวว่า “คน
ตั้งร้อยพันคน โทษว่ารู่มันลึกเพราะสว่างไปไม่ถึง ที่จะว่าแขนของตนสั้น
นั้นไม่ค่อยมี”

พระวิสุทธิสังวรเถร (พรหมวโสลิกขุ)

นามเดิม ปีเตอร์ เบ็ตส์

กำเนิด ๗ สิงหาคม ๒๔๙๔

ชาตภูมิ กรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ

ท่านได้หันมานับถือพุทธศาสนาในช่วงที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ เมื่ออายุได้ ๒๓ ปี ได้อุปสมบทที่วัดสระเกศราชวรมหาวิหาร โดยมีสมเด็จพระพุทธมาจารย์ (เกี่ยว อุปเสโณ) เป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ฉายาว่า “พรหมวโสล” จากนั้นจึงได้ฝากตัวเป็นศิษย์ของพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) แล้วได้รับอาราธนาจากคณะศิษย์ของหลวงพ่อบุญในประเทศออสเตรเลีย ให้ไปตั้งวัดโพธิญาณในประเทศไทยเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖

เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ท่านได้เป็นพระกรรมวาจาจารย์บวชภิกษุณี ๔ รูปที่ประเทศออสเตรเลีย ชัดกับความเห็นของคณะสงฆ์สายวัดหนองป่าพง เป็นเหตุให้มีภิกษุลงมติขับพระพรหมวโสลออกจากหมู่สงฆ์สายวัดหนองป่าพง อีกทั้งตัดวัดโพธิญาณออกจากความเป็นวัดสาขาของวัดหนองป่าพงอีกด้วย

สมาธิแบบหมื่นเชียง

ในยุคนี้ไม่มีศิษย์หลวงปู่มั่นท่านใดที่ผู้คนรู้จักและเคารพนับถืออย่างกว้างขวางเท่าหลวงตามหาบัว ญาณสมฺปนฺโน หรือ พระธรรม-วิสุทธิมงคล ขณะเดียวกันท่านก็เป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการทำให้สาธุชนทั้งประเทศรู้จักหลวงปู่มั่นและเลื่อมใสปฏิบัติของท่าน

หลวงตามหาบัวได้ยึดกิตติศัพท์ของหลวงปู่มั่นตั้งแต่วัยเด็ก เพราะหลวงปู่เคยมาจำพรรษาที่อำเภอบ้านฝื่อ จังหวัดอุดรธานี ไม่ไกลจากบ้านเกิดของท่าน ต่อมาเมื่อท่านอุปสมบทเพื่อทดแทนบุญคุณพ่อแม่ตามประเพณี ได้ศึกษาพุทธประวัติและประวัติพระอรหันต์แล้ว ก็เกิดความเลื่อมใสในพุทธศาสนาอย่างจริงจัง บรรณาคความพันทุกซ์

แต่ท่านเห็นว่าควรศึกษาปริยัติธรรมก่อน จะได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติ
เจ็ดพรรษาแรกของท่านจึงเป็นช่วงแห่งการเล่าเรียนปริยัติธรรม เมื่อ
สำเร็จเปรียญธรรม ๓ ประโยค ท่านก็มุ่งหน้าสู่การปฏิบัติอย่างเต็มที่
โดยบุคคลแรกและบุคคลเดียวที่ท่านปรารถนาให้เป็นครูบาอาจารย์
ก็คือ หลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต

ท่านได้จาริกข้ามจังหวัดจนได้พบหลวงปู่มั่นที่จังหวัดสกลนคร
ซึ่งตอนนั้นอยู่ในช่วงปัจฉิมวัยแล้ว เมื่อได้ศึกษากับท่านก็รู้สึกประทับใจ
และมั่นใจว่า “นี่แหละอาจารย์ของเรา” ท่านจึงตั้งสัจจะอธิษฐานว่า
จะไม่หนีจากหลวงปู่มั่นจนกระทั่งวันที่ท่านล่วงลับ หลวงปู่มั่นแนะนำ
พระหนุ่มมาให้ยกปริยัติไว้ก่อนแล้วการปฏิบัติจะประสานกลมกลืน
นับแต่นั้นท่านก็ทำความเพียรอย่างจริงจัง หักโหมทั้งร่างกายและ
จิตใจ นั่งสมาธิจนถึงรุ่งเช้าติดต่อกันหลายวันอยู่เนืองๆ เป็นเช่นนี้
ตลอดสองพรรษาแรกที่ได้อยู่กับหลวงปู่มั่น เมื่อถึงพรรษาที่สิบแห่ง
การบวช จิตของท่านก็เป็นสมาธิอย่างมั่นคง

ท่านได้พูดถึงภาวะตอนนั้นว่า “สมาธิมีความแน่นหนามั่นคง ถึง
ขนาดที่ว่าจะให้แน่วอยู่ในสมาธินั้นสักกี่ชั่วโมงก็อยู่ได้ และเป็นความสุข
อย่างยิ่งจากการที่จิตใจไม่ฟุ้งซ่าน รำคาญ ไม่อยากจะทำอะไรกับอะไร
เลย ตาก็ไม่อยากจะ หูก็ไม่อยากฟัง เพราะมันเป็นการยุ่งรบกวนจิตใจ
ให้กระเพื่อมเปล่าๆ”

ท่านเล่าว่า “เราติดสมาธิอยู่ถึง ๕ ปี จิตสงบแผ่วแผ่ ไม่หวั่นไหว
ดังภูผาหิน อยู่ที่ไหนสงบสบายหมด” ความสุขที่เกิดขึ้นจากสมาธิ
ทำให้ท่านเข้าใจว่า “นี่จะเป็นนิพพาน” ท่านจึงหยุดนิ่ง ไม่ก้าวสู่การ
เจริญปัญญา เพื่อถอดถอนกิเลสให้สิ้นซาก ไม่ว่าจะจาริกไปไหน จิตของ
ท่านก็แผ่วแผ่อยู่ในสมาธิ

อาการดังกล่าวอยู่ในความรับรู้ของหลวงปู่มั่นโดยตลอด วันหนึ่ง
ท่านจึงเรียกพระมหาบัวมาแล้วถามว่า “เป็นยังไงท่านมหา จิตสงบ
ดีอยู่หรือ?”

“สงบดีอยู่ สงบดีอยู่ครับ”

หลวงปู่มั่นนิ่งสักพัก ก็ถามอีกว่า “เป็นยังไงจิตสงบดีอยู่หรือ?”

“สงบดีอยู่ครับ”

และแล้วหลวงปู่มั่นก็พูดเสียงแข็ง สีหน้าเอาจริง “ท่านจะนอน
ตายอยู่นั้นหรือ?”

“สมาธิมันเหมือนหมูขึ้นเขียง มันถอดถอนกิเลสตัณหาที่ตรง
ไหน? สมาธิทั้งแท่งเป็นสมุทัยทั้งแท่ง ท่านรู้ไหม? สุขในสมาธิเท่ากับ
เนื้อติดฟัน เนื้อติดฟันเรามันเป็นสุขที่ไหน? ท่านรู้ไหม?”

ฝ่ายพระหนุ่มก็แย้งว่า “ถ้าว่าสมาธิเป็นสมุทัยทั้งแท้แล้ว
สัมมาสมาธิจะให้เดินที่ไหนในมรรคแปด”

หลวงปู่มั่นตอบว่า “มันก็ไม่ใช้สมาธิตายนอนตายอยู่อย่างนี้
สมาธิของพระพุทธเจ้า ไม่ได้เป็นเหมือนสมาธิแบบหมูขึ้นเขียงอย่าง
ท่านนี่นะ สมาธิของพระพุทธเจ้า สมาธิต้องรู้สมาธิ ปัญญาต้องรู้ปัญญา
อันนี้มันเอาสมาธิเป็นนิพพานเลย มันบ้าสมาธินี้ สมาธินอนตายอยู่
หรือ เป็นสัมมาสมาธินะ เอ๊ยๆ พูดออกมาซิ”

การสนทนาแบบร้อนแรงอย่างนี้ไม่ได้เกิดขึ้นบ่อยในสำนักของ
หลวงปู่มั่น หลวงตามหาบัวเล่าว่า ตอนนั้นพระทั้งวัดแตกฮือกันมา
ยืนรออยู่ใต้ถุนกุฏิ เพื่อฟังการโต้เถียงระหว่างท่านกับหลวงปู่มั่น

หลังจากที่โดนอาจารย์สั่งสอนอย่างแรง พระหนุ่มก็ได้คิด
หลวงตามหาบัวพูดถึงความรู้สึกตอนนั้นว่า “พอท่านขัดเอา เราก็
หมอบ พอลงมาจากกุฏิท่านแล้วก็มาดำหนิตัวเอง เราทำไม่จึงไปขัด
กับท่านอย่างนี้ เรามาหาท่านเพื่อหวังเป็นครูเป็นอาจารย์ มอบกาย
ถวายตัวกับท่านแล้ว แล้วทำไม่จึงต่อสู้กับท่านแบบนี้ละ ถ้าเราเก่งมา
หาท่านทำไม ถ้าไม่เก่ง ไปเถียงท่านทำไม”

นับแต่นั้นท่านก็ออกจากสมาธิ หันมาพิจารณาธาตุขันธ์ ปัญญา
ก็เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพราะมีสมาธิเป็นฐานอยู่แล้ว ทำให้

สามารถแก้กิเลสได้เป็นลำดับ ท่านได้เห็นด้วยตัวเองว่า กิเลสนั้น
แก้ไม่ได้ด้วยสมาธิ แต่ต้องแก้ด้วยปัญญาต่างหาก ข้อสรุปดังกล่าว
ทำให้การทำกรรมฐานของท่านก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง จนสามารถ
รู้ถอนกิเลสได้ในที่สุด

เมื่อย้อนระลึกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น หลวงตามหาบัวกล่าวด้วยความ
ซาบซึ้งในบุญคุณของหลวงปู่มั่นว่า “หากไม่มีท่านอาจารย์มั่น
มาจุดมาลากออกไป ก็จะติดสมาธิอยู่เช่นนี้กระทั่งวันตายเลยทีเดียว”

หลวงตามหาบัว ญาณสัมปันโน

นามเดิม บัว โลหิตดี

กำเนิด ๑๒ สิงหาคม ๒๔๕๖

ชาติภูมิ บ้านตาด อำเภอหมากแข้ง จังหวัดอุดรธานี

อุปสมบท ๑๒ พฤษภาคม ๒๔๗๗ ณ วัดโยธานิมิต อำเภอหมากแข้ง จังหวัดอุดรธานี

สมณศักดิ์ พระธรรมวิสุทธิมงคล

มรณภาพ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๔ สิริอายุได้ ๙๗ ปี พรรษา ๗๖

ท่านเป็นหนึ่งในศิษย์ผู้ใกล้ชิดของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต มีโอกาสอุปฐากรับใช้หลวงปู่มั่นในช่วงปัจฉิมวัย หลวงตามหาบัวเป็นที่รู้จักในฐานะพระนักปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานผู้มีปฏิปทาที่มั่นคง แน่วแน่ เด็ดขาด และจริงจัง บรรดาศิษยานุศิษย์ของหลวงปู่มั่นต่างนับถือกันว่าท่านเป็นลูกศิษย์องค์หนึ่งที่มีปฏิปทาที่คล้ายคลึงกับหลวงปู่มั่น ภูริทัตโต

ท่านมีผลงานการประพันธ์ที่รวบรวมเป็นหนังสือหลายเล่ม อาทิ ประวัติท่านพระอาจารย์มั่น ภูริทัตตเถระ นอกจากนี้ยังมีหนังสือเกี่ยวกับธรรมะขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มต้นปฏิบัติ อาทิ *ศาสนธรรมปลูกคนให้ดี*, *แว่นส่องธรรม*, *ธัมมะในลิขิต* หนังสือเกี่ยวกับธรรมะขั้นสูงสำหรับผู้ฝึกจิตตภาวนาเพื่อมรรคผลนิพพานโดยเฉพาะ อาทิ *ก้าวเดินตามหลักศาสนธรรม*, *รากแก้วของศาสนา*

เห็นทั้งข้างนอกและข้างใน

หลวงพ่อดี๋เซียน สุวณฺโณ ออกบวชเมื่ออายุ ๓๑ ปี จุดเปลี่ยนสำคัญเกิดขึ้นหลังจากได้ไปปฏิบัติธรรมกับหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก ที่วัดป่าพุทธยาน จังหวัดเลย ก่อนหน้านั้นท่านชอบภavanaแนวสมถะคือมุ่งความสงบ อยาکنั่งนิ่งๆ จนบ่อยครั้งรู้สึกเพลิดเพลิดในนิมิตที่เกิดขึ้น

ครั้งมาภavanaกับหลวงพ่อเทียน ท่านสอนให้หมั่นรู้สึกตัว อยู่เสมอ โดยกำหนดรู้อยู่กับกรายกมือเป็นจังหวะ ไม่ให้เข้าไปอยู่ในความสงบ ซึ่งสวนทางกับวิธีการที่ท่านฝึกมา ที่แรกก็ไม่อยากทำ นึกคัดค้านในใจ แต่หลังจากได้รับการยืนยันจากหลวงพ่อเทียนว่า

หากทำจริง ๆ จิตใจจะเปลี่ยนไปจากเดิม ท่านจึงปลงใจปฏิบัติตาม คำสอนของหลวงพ่อเถียนอย่างจริงจัง

หลังจากปฏิบัติธรรมไม่ถึงหนึ่งเดือนกับหลวงพ่อเถียน ท่านเกิดความเปลี่ยนแปลงทางจิต จึงตัดสินใจออกบวช และปฏิบัติกับหลวงพ่อเถียนอย่างต่อเนื่อง

วันหนึ่งขณะที่ท่านกำลังปฏิบัติอยู่ในกุฏิ หลวงพ่อเถียนได้เดิน มาที่หน้าประตูซึ่งปิดอยู่ แล้วถามว่า

“อยู่ที่นี่หรือ?”

“อยู่ครับหลวงพ่อ”

“ทำอะไร?”

“สร้างจิ้งหะ (เจริญสติ ทำความรู้จักตัว) ครับ”

“เห็นทั้งข้างนอกทั้งข้างในไหม”

“ไม่เห็นข้างนอกครับ เห็นแต่ข้างใน”

“ถ้าอยากเห็นข้างนอกทำอะไร?”

“เปิดประตูออกครับ”

“เฮ้ ลองเปิดประตูออกมาดู”

พอท่านลุกไปเปิดประตู หลวงพ่อเถียนก็ถามว่า “เห็นข้างนอกไหม” ท่านตอบว่า “เห็นครับ”

“เห็นข้างในไหม” ท่านตอบว่า “เห็นครับ” แล้วหลวงพ่อกุ๊ยก็นึกย้อนกลับไปว่า “ให้เห็นทั้งข้างนอกข้างในนะ อย่าให้เห็นแต่ข้างนอกและอย่าให้เห็นแต่ข้างในนะ ดูตรงกลางๆ นี่นะ”

ท่านคิดอยู่สักพัก ก็นึกไม่ออก ว่าหลวงพ่อกุ๊ยต้องการบอกอะไรท่าน ครั้นลองปฏิบัติดูก็ได้คำตอบ หลวงพ่อกุ๊ยก็นั่งท่านว่าอย่าคิดออกไปข้างนอกและอย่าเพิ่งเข้าข้างใน นี่เป็นบทเรียนที่สำคัญสำหรับท่าน ทำให้ท่านเน้นการสร้างความรู้สึกตัว รู้ทันความคิดที่เกิดขึ้นภายใน โดยไม่พลัดเข้าไปในความคิดนั้น รวมทั้งไม่พยายามบังคับจิตให้สงบ เวลาเมื่อไรภายนอกมากกระทบ ก็รู้แต่ไม่ปล่อยจิตออกไปหรือปรุงแต่งต่อ คำแนะนำดังกล่าวช่วยให้ท่านเจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติเป็นลำดับ

ภายหลังท่านได้รับมอบหมายจากหลวงพ่อกุ๊ยก็นำไปสอนธรรมตามที่ต่างๆ ก่อนจะขึ้นมาอยู่ที่วัดป่าสุคะโตซึ่งหลวงพ่อบุญธรรมอุตตมธมโม ญาติผู้พี่ ได้มาบุกเบิกเอาไว้

ระหว่างสอนธรรมตามที่ต่างๆ มีปัญหานานาชนิดเกิดกับผู้ปฏิบัติที่ต้องอาศัยท่านช่วยแก้ไข คราวหนึ่งที่วัดโมกขนิรมาราม จังหวัดขอนแก่น ท่านสังเกตว่าผู้เฒ่าคนหนึ่งไม่มาทำวัตรเช้า ครั้นถึงเวลาอาหารก็ไม่ปรากฏตัว ท่านจึงไปหาที่กุฏิ พอลถามเขาว่าเป็นอะไร เขาก็เรียกให้หลวงพ่อกุ๊ยช่วยเขาด้วย เพราะมือเขาติดอยู่ตรงหน้าท้องตั้งแต่

ดีสาม ยกมือเท่าไหร่ก็ยกไม่ออก

หลวงพ่อบ้านเขียนได้ยินเช่นนั้นก็รู้เลยว่าเขายกมือสร้างจิ้งหะ แต่วางใจไม่ถูก พยายามบังคับจิต และเพ่งมากไป จึงเกิดอาการ ดังกล่าว แต่แทนที่ท่านจะแนะนำให้เขาทำใจสบายๆ ท่านกลับชวน เขาคูยเรื่องครอบครัว ถามว่าโยมมีลูกกี่คน มีครอบครัวกันหมด แล้วยัง แล้วตอนนี้อยู่กับใคร ทำอะไรบ้าง คิดถึงหลานบ้างไหม ระหว่างที่เขาพูดคุยกับหลวงพ่อ มือของเขาก็ตกลงมา แต่เขายังไม่รู้ตัว ท่านชวนคุยต่อสักพัก เขาก็ได้รู้ว่ามือกลับมาเป็นปกติแล้ว

หลวงพ่อบ้านเขียนอธิบายว่า ปัญหาของชายผู้นี้เกิดจากการที่ “จิตมันเข้าข้างในจนติดอยู่ในนั้น” สิ่งที่ท่านทำก็คือ “ล่อจิตเขาให้ออกไปข้างนอก” การส่งจิตออกนอกไม่ใช่สิ่งที่นักปฏิบัติควรทำ แต่ถ้าจิตเพ่งเข้าในมากจนเกิดอาการวิปริตผิดเพี้ยน ทางเดียวที่จะช่วยได้คือ “ล่อ” จิตให้ออกไปสนใจสิ่งนอกตัวแทน

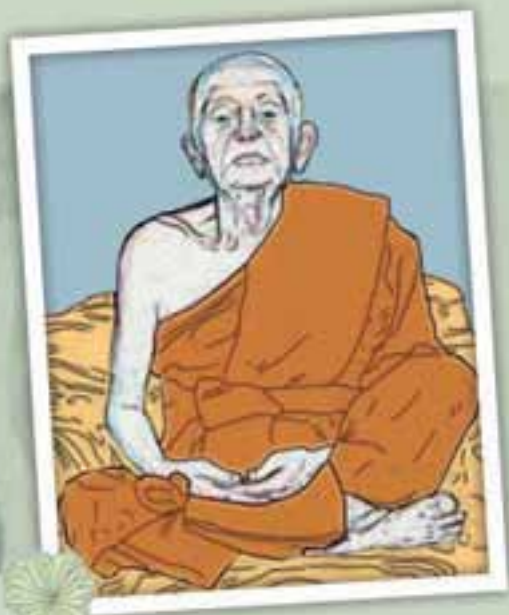
วัดสนามในเป็นอีกแห่งหนึ่งที่หลวงพ่อบ้านเคยไปสอนธรรม เป็นประจำ มีนักปฏิบัติผู้หนึ่งตั้งใจภาวนามากเกินไป จนเกิดนิมิตอย่างแรง หลงตัวว่าบรรลุธรรมแล้ว เอาแต่เดินจงกรมอยู่บนสะพานลอยตลอดคืน ตำรวจไปพูดให้กลับลงมา เขาก็ไม่ยอม สอนตำรวจว่า พระอาทิตย์จะขึ้นจะลงห้ามไม่ได้ สุดท้ายตำรวจต้องพามาส่งที่วัดสนามใน หลวงพ่อพยายามแก้กรรมแต่ทำอะไรก็ไม่หาย จึงพากลับวัดป่า

พุทธยาน แล้วชวนให้โยมผู้นั้นขุดหลุมสร้างส้วม พื้นดินบริเวณนั้นเป็น
หินลูกรังขุดยากมาก พอเขาขุดไปได้หนึ่งเมตร ท่านก็บอกเขาว่าขุด
ไม่ถูกที่ ต้องย้ายไปขุดอีกที่หนึ่ง หลังจากขุดนานนับชั่วโมงจนเหงื่อ
ไหลเต็มตัว นิमितก็จางหาย ความรู้สึกตัวกลับมา จึงเป็นปกติ

สมาธิภาวนาหรือการปฏิบัติธรรม แม้จะเป็นของดี แต่หาก
วางใจไม่เป็น ก็อาจเกิดโทษได้ นั่นคือทำให้หลงตัวลืมนจนมีอาการ
ผิดเพี้ยนได้ การสร้างความรู้สึกตัวจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักปฏิบัติ
หากละเลยการทำความรู้สึกตัวแล้ว อย่าวว่าแต่จุดมุ่งหมายสูงส่ง
ทางธรรมเลย แม้แต่การดำรงชีวิตสามัญอย่างชาวโลก ก็มีอาจ
ทำได้

ลูกน้องของหลวงพ่อดัง

เมื่อร้อยปีที่แล้วจะเชิงเทราทั้งจังหวัดเต็มไปด้วยป่ารกทึบ มีสัตว์ใหญ่มากมาย รวมทั้งช้างและเสือ แ่นอนย่อมเต็มไปด้วย ภัยอันตราย แต่มีวัดเล็กๆ วัดหนึ่งในอำเภอสนามชัยเขต ทุ่งๆ ที่อยู่ในป่าลึก กระนั้นผู้คนมากมายก็พากันตั้งต้นเข้าไปโดยไม่กลัวอันตรายใดๆ วัดนั้นคือ วัดชำป่างาม ส่วนเจ้าอาวาสคือ หลวงพ่อคง สุวณฺณ

หลวงพ่อคง เป็นพระกรรมฐานที่ขบความสงบสัจ แต่ผู้คนทั่วทุกสารทิศรู้จักท่านในฐานะพระเกจิอาจารย์ ที่ปรีชาสามารถทั้งด้านพุทธศาสตร์และไสยเวทย์ มีชื่อเสียงเลื่องลือด้านอิทธิปาฏิหาริย์ และคาถาอาคม วัตถุมงคลของท่าน ไม่ว่าจะเหรียญ แหวน ตะกรุด ผ้ายันต์ ล้วนเป็นที่ต้องการของผู้คนตั้งแต่สมัยท่านยังมีชีวิตอยู่ และ มีผู้ปรารถนาครอบครองและหวงแหนจวบจนทุกวันนี้

แต่ท่านยังมีคุณวิเศษอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ค่อยเป็นที่กล่าวขานกันมากนัก โดยเฉพาะสมัยนี้ นั่นคือความเมตตากรุณา

เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๓ หรือ ๗๖ ปีก่อน ณรงค์ เทวานฤมิตรกุล เป็นเด็กอายุ ๘ ขวบ วันหนึ่งพ่อชวนไปร่วมงานทำบุญอายุครบ ๑๐๖ ปี ของหลวงพ่อคง สมัยนั้นไม่มีรถ ต้องขี่ม้าเข้าไป จากพนมสารคาม ไปสนามชัยเขต ระยะทางแค่ ๔๐ กิโลเมตร แต่ต้องเดินทางเป็นวัน เพราะเป็นป่าทึบ มีแต่ทางเส้นเล็กๆ ตัดผ่าน

ตอนออกจากบ้าน ณรงค์เล่าว่า นอกจากข้าวของที่ จะเอาไป ทำบุญแล้ว พ่อยังเอาหอมหัวแดงพวงใหญ่ ๓-๔ พวงใส่ย่ามไปด้วย เด็กน้อยแปลกใจว่าเอาไปทำไม แถมยังเก็บไว้กับตัว ราวกับของมีค่า แต่ก็ไม่ได้ถาม

เมื่อขี่ม้าไปได้ไม่นาน ก็เข้าสู่เขตป่าดงดิบ ต้นไม้แน่นชนิด แสงแดดส่องลงมาไม่ถึง มองขึ้นไปไม่เห็นฟ้า ตอนบ่ายแก่ๆ จู่ๆ ม้าซึ่ง กำลังวิ่งอยู่ดีๆ ก็หยุดชะงัก ยกขาหน้า พร้อมกับส่งเสียงร้องตกใจ จนเด็กตกลงมาจากหลังม้า ส่วนม้าก็ล้มลงไปนอน ไม่ยอมลุก พ่อรีบ ล้วงเอาหอมหัวแดงออกมาจากย่าม เรียกให้ลูกเอามือขยี้หอม แล้ว ป้ายที่จุ่มก้ม่า เพียงเท่านั้นม้าก็ตกใจ รีบลุกขึ้นยืน ทั้งพ่อทั้งลูกก็ กระโดดขึ้นม้าทันที พ่อขึ้นม้าเรียบร้อย ม้าก็วิ่งอย่างรวดเร็วแบบ ไม่คิดชีวิตเอาเลย

เด็กน้อยสงสัย ถามพ่อว่าม้าเป็นอะไร คำตอบคือ “เสื่อ”

“ม้ามันได้กลิ่นเสีย มันเลยหมดแรง นอนรอให้เสียมากขึ้น” แล้วพ่ออธิบายต่อว่าที่เอาหอมแดงมาทุบแล้วป้ายจมูกเสือกก็เพื่อดับกลิ่นเสื่อนั่นเอง หอมหัวแดงยังทำให้ม้าแสบจมูก จึงวิ่งแบบไม่คิดชีวิต

พ่อยังเล่าให้เด็กน้อยฟังว่า หลังจากม้าลุกขึ้นแล้ว เห็นเสื่อตัวหนึ่ง ใหญ่มาก อยู่ด้านหลังห่างประมาณ ๒๐ เมตรเท่านั้นเอง

พอม้าวิ่งควบไปได้อีกชั่วโหม่งกว่า มันก็ทำท่าจะหยุด พ่อต้องเอาหอมแดงป้ายจมูกม้าเพื่อให้ม้าวิ่งต่อ ทำอย่างนี้ ๓-๔ ครั้ง ในที่สุดก็ถึงวัดชำป่างาม หลังจากที่จะลอม้าลง หลวงพ่อคงก็มาปรากฏตัวอยู่หน้าวัด ประโยคแรกที่หลวงพ่อคงทักคือ

“เป็นไง รู้ว่าจะมาเลยให้ลูกน้องไปรับ”

พ่อก้มลงกราบ แล้วบอกว่า “ลูกน้องหลวงพ่อกำลังทำอะไรกับไอ้หนูเกือบแยะ”

ลูกน้องหลวงพ่อก็คือเสื่อโครงนั้นเอง

หลวงพ่อกิ่งที่เด็กน้อยเห็นนั้น เดินเห็นคล่องแคล่ว ราวกับอายุ ๕๐-๖๐ ปี ถ้าไม่บอกก็ไม่รู้ว่าท่านอายุ ๑๐๖ ปี

คิมนั้นทั้งพ่อและลูกพักในโบสถ์ ซึ่งก่อสร้างด้วยชุงตันใหญ่ๆ เนื่องจากเป็นคิมนัดหมายจึงมองเห็นรอบโบสถ์ได้ชัดเจน ตกตึกเด็กน้อยปวดศีรษะ จึงลุกขึ้นมาจะเดินออกไปซื้อ แต่ทันทีที่มองออกไปทาง

หน้าต่างโบสท์ ก็ชะงักและตกใจ เพราะที่เห็นก็คือ เลือดตัวใหญ่ ๗-๘ ตัว กำลังเดินไปมารอบโบสท์ เด็กน้อยหายปวดฉี่ทันที รีบกลับไปนอนข้างพ่อ เงยหน้าที่ไร้ก็เห็นเลือดเดินไปเดินมาตลอดทั้งคืน รุ่งเช้าจึงหายไป

เรื่องราวข้างต้นดูเหมือนเชื่อ แม้แต่ณรงค์ก็ยอมรับว่า “เล่าให้คนสมัยนี้ฟัง ก็มีแต่คนหาว่าไม่ แต่เรื่องนี้จริงที่สุด ๗๐ กว่าปีผ่านไปยังไม่เคยลืมเลย”

เรื่องนี้คงจะสูญหายไปตลอดกาลหากลูกชายของณรงค์ คือ ปริญญา เทวานฤมิตรกุล ไม่ได้สอบถามและบันทึกเอาไว้เมื่อไม่นานมานี้

เลือดนั้นเป็นสัตว์ดุร้าย แต่ก็กลายเป็นสัตว์เชื่อง เมื่ออยู่ใกล้หลวงพ่อดคง จนกลายเป็น “ลูกน้อง” ของท่าน นั่นคงไม่ใช่เพราะคาถาอาคมของท่านเท่านั้น หากยังเป็นเพราะเมตตาอันไม่มีประมาณของท่าน ท่านจึงอยู่ท่ามกลางสิ่งสาราสัตว์น้อยใหญ่โดยไม่เป็นอันตราย แถมบาร์มีของท่านยังปกแผ่ไปยังสาธุศิษย์ทั้งหลาย จะว่าไปแล้วที่คนกับเลือดอยู่ด้วยกันได้ฉันมิตรเพราะต่างเป็นศิษย์ของหลวงพ่อดคงนั่นเอง

หลวงพ่อดง สุวณฺณ

กำเนิด ประมาณ ปีพ.ศ. ๒๓๗๗
ชาติภูมิ แขวงเมืองพระตะบอง
มรณภาพ พ.ศ. ๒๔๘๕ สิริอายุ ๑๐๘ ปี

ท่านบรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๕ ปี จนอายุครบบวชจึงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ และเริ่มศึกษาพุทธาคมและไสยเวทย์จากพระคณาจารย์ชาวเขมรที่มีชื่อเสียงด้านเวทมนตร์ ภายหลังท่านย้ายมาอยู่วัดชำป่างาม จังหวัดฉะเชิงเทรา

หลวงพ่อดงเป็นพระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังและเป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะชาวเมืองฉะเชิงเทรา และใกล้เคียง วัดอุ้มงคลที่ท่านสร้างล้วนเป็นที่นิยมและแสวงหาในแวดวงนักนิยมสะสมพระเครื่องและเหรียญคณาจารย์ โดดเด่นที่สุดคือ “เหรียญรูปอาร์ม เนื้อเงินลงยา” ปี พ.ศ. ๒๔๘๓

.....
หน้าที่สำคัญของสองสังฆราช
.....

สมเด็จพระสังฆราชที่ครองวัดบวรนิเวศวิหารนับแต่อดีตถึงปัจจุบันมี ๔ พระองค์ สององค์สุดท้ายได้แก่ สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ และสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช องค์แรกนั้นเป็นราชสกุล กล่าวคือเป็นพระราชนัดดาในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนองค์หลังนั้นเป็นสามัญชนอุปนิสัยก็แตกต่างกันมาก องค์แรกพูดตรง โผงผาง มีอารมณ์ขันเป็นกันเอง ส่วนองค์หลังนั้นพูดจาสุภาพเรียบร้อยและไม่ค่อยพูดเล่น แต่สิ่งหนึ่งที่ทั้งสององค์มีเหมือนกันคือ เคยมีความคิดที่จะสึก จนถึงขั้นเตรียมการไว้พร้อมแล้ว

สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ สมัยยังหนุ่ม เป็นพระมหาชิน วัดบวรนิเวศวิหารสมัยนั้นเจ้าอาวาสคือ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงกวดขันในเรื่องระเบียบวินัยมาก พระรูปโตทำผิดแม้เพียงเล็กน้อย บางครั้งพระองค์ก็ถึงกับเกรี้ยวกราด พระมหาชินคงเจอพีโรธของสมเด็จพระมหาสมณเจ้าอยู่หลายครั้ง จึงเบื่อหน่ายในเพศบรรพชิต วันหนึ่งได้ไปกราบทูลพระองค์ว่า จะขอลาสิกขา สมเด็จพระมหาสมณเจ้าทรงฟังแล้วก็มีได้ตรัสว่ากระไร

พระมหาชินจึงไปหาฤกษ์สิก แล้วให้โยมไปเตรียมผ้าห่มมาไว้ให้พร้อม หนึ่งวันก่อนจะถึงฤกษ์สิก บังเอิญพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาที่วัดบวรฯ เพื่อทรงเยี่ยมสมเด็จพระมหาสมณเจ้า จากนั้นได้เสด็จฯ ตรงมาที่กุฏิของท่าน โดยทรงยืนอยู่ที่หน้าประตูกุฏิ ครั้นพระมหาชินเห็นพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาที่กุฏิก็ตกใจแทบสิ้นสติ เพราะพระองค์ไม่เคยเสด็จฯ เช่นนี้มาก่อน พระมหาชินทำตัวไม่ถูก จึงนั่งรับเสด็จอยู่ในกุฏิ ครั้นจะเชิญเสด็จฯ เข้ามาก็พูดไม่ถูก

พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า “ได้ยินว่าคุณจะสิกหรือ?”

พระมหาชินก็ถวายพระพรรับว่าจริง

พระองค์รับสั่งต่อไปว่า “ฉันก็ไม่ว่าอะไรหรอก แต่อยากจะบอกให้รู้ว่า คนอย่างคุณนั้นบวชเป็นพระแล้วหายาก ถ้าสึกออกมาเป็นฆราวาสก็หาง่าย”

ได้ยินเช่นนั้นพระมหาชื่นก็เลยตัดสินใจไม่สึก ส่วนผ้าที่เตรียมไว้ก็ให้โยมน้องชายไป

นับแต่นั้นท่านก็ไม่คิดสึกอีกเลย มั่นคงในเพศบรรพชิต และเจริญในสมณศักดิ์เป็นลำดับ จนได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า และสิ้นพระชนม์ด้วยพระชนมายุ ๘๖ พรรษา

ส่วนสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช นั้น เมื่อครั้งที่ยังเป็นพระมหาเจริญ เปรียญเจ็ดประโยค อายุ ๒๔ ปี ท่านตั้งใจจะลาสิกขา จึงได้กราบทูลสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสและพระอุปัชฌาย์ พระองค์ได้รับสั่งว่า “คุณเจริญไปคิดใหม่อีกที บวชเป็นพระนั้นยาก สึกง่าย ก็นึกเคยคิดจะสึกมาเหมือนกัน”

อย่างไรก็ตามดูเหมือนท่านจะไม่เปลี่ยนใจ ได้ทำหนังสือขอพระราชทานพระบรมราชานุญาตลาสิกขา ผ่านกระทรวงธรรมการ (ศึกษาธิการ) ตามแบบแผนประเพณีในฐานะที่เป็นพระมหาเปรียญ แต่ระหว่างที่เดินเรื่องอยู่นั้น โยมมารดาของท่านทราบข่าวว่าพระ

ลูกชายจะลี้ก จึงได้รีบเดินทางจากเมืองกาญจนมาหาที่วัดบวรนิเวศ
ทันที ครั้นมาถึงก็ได้บอกกับพระลูกชายด้วยน้ำเสียงจริงจังว่า “ถ้าคุณ
มหาจะลี้ก ดิฉันก็จะผูกคอตาย”

เพียงเท่านี้พระมหาเจริญก็รีบทำเรื่องถอนหนังสือขอลาลิกขา
และเลิกล้มความตั้งใจที่จะลี้ก นับแต่นั้นท่านก็พากเพียรในการศึกษา
และปฏิบัติ จนสำเร็จเป็นมหาเปรียญ ๙ ประโยค อีกทั้งเจริญใน
สมณศักดิ์เป็นลำดับ จนได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช และ
สิ้นพระชนม์ด้วยพระชนมายุ ๑๐๐ พรรษา

สองเหตุการณ์ที่กล่าวมา ดูเหมือนเป็นเหตุการณ์เล็กๆ ที่
กินเวลาไม่กี่นาที มีคำพูดแค่ไม่กี่คำ แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิต
ของสมเด็จพระสังฆราชทั้งสองพระองค์ รวมทั้งต่อพุทธศาสนาไทย
และเมืองไทย เพราะหากไม่มีเหตุการณ์ดังกล่าวชีวิตของทั้งสอง
พระองค์จะต้องหักเหไปอีกทางหนึ่ง ซึ่งหมายความว่าเมืองไทยจะไม่มี
สมเด็จพระสังฆราชที่เปี่ยมด้วยพระปรีชาสามารถและเป็นแบบอย่าง
แห่งคุณธรรมดังสองพระองค์

หลวงปู่ดีเหมายะ

เมื่อ ๕๐ ปีก่อน หากไปถามคนอุดรว่า รู้จักพระเทพวิสุทธาจารย์
ใหม่ ส่วนใหญ่คงได้แต่ส่ายหน้า แต่ถ้าถามถึง “หลวงปู่ดีเนาะ”
ทุกคนจะรู้จักเป็นอย่างดี เพราะท่านเป็นพระที่ชาวอุดรให้ความเคารพ
นับถือเป็นอย่างยิ่ง

หลวงปู่ดีเนาะ มีนามเดิมว่า บุ ปลัดกอง เกิดที่จังหวัดนคร-
ราชสีมา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ ต่อมาครอบครัวของท่านได้อพยพมาอยู่
ที่อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ท่านอุปสมบทเมื่ออายุ ๒๓ ปี บวช
ได้ ๓ พรรษา ก็ได้ไปจำพรรษาที่วัดมัชฌิมาวาส และอยู่ประจำที่วัดนี้
โดยตลอด จนได้เป็นเจ้าอาวาส และได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นลำดับ
จนเป็นพระราชาคณะชั้นเทพ

เหตุที่ท่านมีฉายาว่า “หลวงปู่ติเนาะ” ก็เพราะว่าเวลาท่านพูดคุยกับใครก็ตาม ท่านชอบกล่าวคำว่า “ติเนาะ” อยู่เป็นนิจ ไม่ว่าเรื่องที่ท่านได้รับฟังนั้นจะเป็นเรื่องร้ายเพียงใดก็ตาม

มิใช่แต่เรื่องที่ท่านได้ยินเท่านั้น เวลาเกิดเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นกับท่าน แม้เป็นเรื่องไม่ดีหรือเรื่องร้าย ท่านก็กล่าวคำว่า “ติเนาะ” และไม่ได้มีทีท่าเป็นทุกข์ร้อนแต่อย่างใด ท่านมีอารมณ์ดีอยู่เสมอเพราะมองทุกอย่างเป็นเรื่องดีไปหมด

มีเรื่องเล่าว่าวันหนึ่ง ท่านได้รับนิมนต์ไปเทศน์ที่บ้านโยม เจ้าภาพแจ้งว่าจะมารับแต่เช้า แต่หลวงปู่นั่งรอจนสายโยมก็ไม่มาสักที ท่านจึงว่า “ไม่มา ก็ดีเหมือนกันเนาะ เราฉันข้าวของเราดีกว่า”

ฉันได้สักพัก โยมก็มารับ พร้อมกับขอโทษหลวงปู่ที่มาช้าเนื่องจากรถเสีย ท่านหยุดฉันกลางคัน พูดกับโยมว่า “อ้อ ก็ดีเนาะ ไปฉันที่งานเนาะ”

นั่งรถไปได้สักพัก ปรากฏว่าเครื่องดับ คนขับแจ้งว่ารถเสีย หลวงปู่ก็ว่า “ติเนาะ ได้หยุดพักขมิ้ว เนาะ”

หลังจากคนขับซ่อมรถพักใหญ่ ก็เอ่ยปากขอให้หลวงปู่ช่วยเข็นรถ ท่านยิ้มแล้วบอกว่า “อ้อ ติเนาะ ได้ออกกำลังเนาะ” ว่าแล้วก็ออกแรงช่วยเข็นรถจนวิ่งได้

กว่ารถจะไปถึงบ้านงาน ก็เลยเที่ยงแล้ว เป็นอันว่าวันนั้นหลวงปู่
แทบไม่ได้ฉันข้าวเลย แต่ท่านก็ยังยิ้มได้ ท่านนั่งพักสักครู่ เจ้าภาพก็
นิมนต์ท่านขึ้นเทศน์

“ดีเมาะ มาถึงก็ได้ทำงานเลยเมาะ” ว่าแล้วท่านก็ขึ้นธรรมมาสน์
เทศน์จนจบ มีคนชงกาแพถวาย แต่เพลอดักเกลือใส่แทนน้ำตาล
หลวงปู่จิบกาแพไปหนึ่งคำ แล้วก็บอกโยมว่า “ไว้ดีเมาะ ดีๆ” แล้วก็
วาง

ลูกศิษย์เห็นหลวงปู่ไม่ฉันกาแพแล้ว จึงอยากดื่มต่อเพื่อเป็น
สิริมงคล ครั้นดื่มกาแพไม่ทันจะกลืนก็ฟ่นพรวดออกมา “เค็มปีเลย
หลวงปู่ ฉันเข้าไปได้ยังไง”

“ก็ดีเมาะ ฉันกาแพหวานๆ มาทาน” หลวงปู่ว่า “ฉันเค็มๆ บ้าง
ก็ดีเหมือนกัน”

อีกเรื่องหนึ่งซึ่งเป็นที่กล่าวขานกัน คราวหนึ่งโจรได้ขึ้นกุฏิ
หลวงปู่ พร้อมกับเอาปืนจี้ท่าน แล้วประกาศว่า “นี่คือการปล้น อย่า
ขัดขืนนะหลวงปู่”

หลวงปู่แทนที่จะสะทกสะท้าน กลับยิ้มให้โจร แล้วกล่าวว่า
“ปล้นก็ดีเมาะ”

โจรสระงักด้วยควมแปลกใจ ถมหลวงปู้ว่า ถุกปล้นทำมถึง ว่าดี หลวงปู้ตอบว่า “ทำมจะไม่ดีสละ ก็ช้ต้องทนทุกข์ทรมานเฝ้ไอสมบัตบ้บ้ นีตั้งนานแล้ว เอ็งเอาไปเสียให้หมดช้จะได้ไม่ต้อง เฝ้ม้นอิก”

โจรสู้ว่า นีไม่ใช่แค่ปล้นนะ แต่เขาดังใจจะฆ่าหลวงปู้ด้วย เพื่อ ปิดปากเจ้าทรัพย์ “ฆ่าก็ดีเินะ” หลวงปู้ตอบ

โจรสแปลกใจจึงถามว่า ถุกฆ่ามันดีตรงไหน หลวงปู้ตอบว่า “ช้ มันแก่แล้ว ตายเสียได้ก็ดี จะได้ไม่ทุกข์ร้อนอะไร”

โจรสรู้สึกอ่อนใจเลยบอกว่า “ถ้าอย่างนั้นฉันไม่ฆ่าหรอก” “ไม่ฆ่า ก็ดีเินะ”

โจรสงสัยถามหลวงปู้ว่า “ทำไมฆ่าก็ดี ไม่ฆ่าก็ดีอิก”

หลวงปู้ตอบว่า “การฆ่ามันเป็นบาบ เอ็งจะต้องชดใช้เวรทั้งชาตินี้ และชาติหน้า อย่างน้อยตำรวจเขาจะต้องตามจับเอ็งเข้าคุก เข้าตะราง หรือไม่ก็ถูกฆ่าตาย ตายแล้วก็ยังคงตกนรกอิก”

ในที่สุดโจรสก็เปลี่ยนใจ บอกหลวงปู้ “ถ้าอย่างนั้นฉันไม่ปล้น หลวงปู้แล้ว” หลวงปู้ตอบเหมือนเดิมว่า “ไม่ปล้นก็ดีเินะ”

โจรสลัดที่ภายหลังได้สำนึกบาป มอบตัวกับตำรวจ เมื่อพ้นโทษออกมา ก็ขอบวชกับหลวงปู่

เป็นเพราะหลวงปู่มองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ ขณะเดียวกับคำว่า “ดีเนาะ” ของท่านก็เตือนใจให้ผู้คนรู้จักหาประโยชน์จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะดีหรือร้าย เป็นเสมือนการสอนธรรมที่กระชับสั้น แต่มีความหมายลึกซึ้ง ดังนั้นเมื่อท่านได้รับพระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ จึงมีราชทินนามว่า “สาธุกุทานธรรมาที” ซึ่งแปลว่า “ผู้สอนธรรมโดยกล่าวคำว่าดีเนาะ”

ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดมัชฌิมาวาสเป็นเวลานานถึง ๖๒ ปี จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๓ จึงได้ถึงแก่มรณภาพลง สิริอายุ ๘๘ ปี

พระเทพวิสุทธาจารย์ (หลวงปู่ดีเนาะ)

นามเดิม บุ ปลัดกอง

กำเนิด พ.ศ. ๒๔๑๕

ชาติภูมิ บ้านคู ตำบลบ้านดอน อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๓๘ ณ วัดบ้านบ่อน้อย ตำบลเชียงยืน อำเภอเมืองจังหวัดอุดรธานี
มรณภาพ ๑๐ มีนาคม ๒๕๑๓ สิริอายุ ๙๘ ปี

เมื่ออุปสมบทท่านได้รับฉายาว่า “บุญญสิริ” จำพรรษา อยู่ที่วัดบ้านโนนสว่าง บ้านทุ่งแร่ เมื่ออยู่ครบ ๓ พรรษาท่านได้ย้ายไปจำพรรษาอยู่ที่วัดมัชฌิมาวาส เมื่อ พ.ศ. ๒๔๔๐

“หลวงปู่ดีเนาะ” ตามปกติวิสัย ท่านชอบอุทานหรือกล่าวคำว่า “ดีเนาะ” และคำว่า “สำคัญเนาะ” ไม่ว่าเรื่องที่ท่านได้รับฟังนั้น จะเป็นดีหรือเรื่องร้ายเพียงใดก็ตาม ก็จะเอ่ยปากอุทานว่า ดีเนาะ หรือ สำคัญเนาะ และท่านจะเรียกคนทั่วไปรวมทั้งพระภิกษุและสามเณร หรือคฤหัสถ์ ว่า “หลวง” จากคำอุทานหรือคำพูดที่ท่านหลวงปู่ดีเนาะนี้เอง ประชาชนและลูกศิษย์ของท่านหลวงปู่จึงตั้งฉายา หรือสมานาม ท่านหลวงปู่ว่า “หลวงปู่ดีเนาะ” แม้กระทั่งในการได้รับ พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์ของท่านนั้น ราชทินนามของท่านก็ยังมีคำว่า “สาธุอุทานธรรมวาที” ซึ่งแปลว่า “ดีเนาะ” อยู่ในราชทินนามของท่านด้วย

ท่านเป็นเจ้าอาวาสวัดมัชฌิมาวาสนาน ๖๓ ปี ก่อนจะมรณภาพด้วยโรคชรา

แก้วกล้าเพราะเป็นศิษย์มีครู

ลูกศิษย์ของหลวงปู่มั่น ภูริทัตโตที่มีชื่อเสียง ส่วนใหญ่เป็นพระ
ธรรมยุต แต่ที่เป็นพระมหานิกายก็มีไม่น้อย ที่โดดเด่นก็คือ หลวงพ่อ
ทองรัตน์ กนฺตสีโล หลวงปู่กินรี จนฺทโย และหลวงพ่อบุชา สุภทฺโท
ทั้งสามมองค้นนอกจากเป็นศิษย์ของอาจารย์ท่านเดียวกันแล้ว ยังมีความ
สัมพันธ์ในฐานะอาจารย์และศิษย์ด้วย กล่าวคือหลวงพ่อบุชาทองรัตน์เป็น
อาจารย์ของหลวงปู่กินรี ส่วนหลวงปู่กินรีเป็นอาจารย์ของหลวงพ่อบุชา

หลวงพ่อบุชาทองรัตน์เมื่อครั้งยังเป็นเด็ก มีนิสัยไปทางนักเลง
หัวรั้น ครั้นเป็นหนุ่มก็ชอบพูดจาตึกคะนอง โผงผาง และเป็นนักเลง
สุรา แต่ขยันขันแข็งในการทำงาน เมื่อบวชก็ยังไม่ทิ้งนิสัยโผงผาง
แต่ถ้าเป็นการปฏิบัติธรรมแล้ว ท่านเอาจริงเอาจังมาก

เมื่อบวชได้ ๖ พรรษา ท่านได้ขอฝากตัวเป็นศิษย์ของหลวงปู่เสาร์ กนฺตสีโล และหลวงปู่มั่น ฐริทตฺโต หลังจากได้รับการฝึกฝนอบรมอย่างหนักแล้ว ท่านได้รับมอบหมายจากหลวงปู่มั่นให้ไปจำพรรษาที่ถ้ำแห่งหนึ่ง โดยพระอาจารย์ใหญ่กำชับว่าถ้ำไม่ครบ ๓ พรรษาก็ไม่ต้องลงมา

ในพรรษาแรกที่ถ้ำแห่งนั้น คือนิ่งขณะที่ท่านกำลังนั่งสมาธิอยู่ ได้ยินเสียงก๊กก้องราวฟ้าจะทลาย ภูเขาทั้งลูกสั่นสะเทือนราวกับแผ่นดินไหว ท่านรู้สึกกลัวจับใจ ขนและผมลุกชูชัน เหงื่อออกท่วมตัว เมื่อความกลัวถึงขีดสุด ก็ได้ยินเสียงกระซิบที่หูว่า “ในสากลพิภพนี้สรรพสัตว์ตลอดทั้งเทพ พรหม ยม ยักษ์ทั้งหลายทั้งปวง ล้วนเคารพและยำเกรงต่อพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น เราเป็นลูกศิษย์พระตถาคตจะไปกลัวอะไร”

เมื่อได้ยินเช่นนั้นสติของท่านก็กลับคืนมา ความกลัวหายไป ความแกล้วกล้ามาแทนที่ นับแต่นั้นความกลัวไม่เคยเกิดขึ้นกับท่านอีกเลย ท่านเล่าถึงเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า “อาการหายกลัวครั้งนี้มีอานุภาพมากกว่าครั้งที่ผ่านมามากหลายร้อยพันเท่า เติบจนกรม นั่งสมาธิมีแต่ความเอือกเย็น สบาย ข้าวปลาอาหารไม่หิว เป็นอยู่ ๗ วัน ๗ คืน นอนก็ไม่นอน”

ว่ากันว่าถ้าฉันมีพระธุดงค์ไปมรณภาพหลายรูปแล้ว ถ้าไม่
เข้มแข็ง อดทนต่อความยากลำบาก อีกทั้งมีภูมิจิตภูมิธรรมที่กล้าแข็ง
ก็อยู่ยาก แต่ท่านก็สามารถภาวนาแต่ผู้เดียวในถ้ำนั้นตลอด ๓ พรรษา
เมื่อครบกำหนด ท่านได้ลงมาราบหลวงปู่มั่น และเล่าเรื่องต่างๆ ให้
ฟัง หลวงปู่มั่นออกปากว่า “ทองรัตน เดี่ยวนี้จิตของท่านเท่ากับ
จิตของผมแล้ว ต่อไปนี้ท่านจะเทศน์จะสอนคนอื่นก็จงสอนเถิด”

ท่านยังเล่าถึงประสบการณ์การภาวนาที่ภูเขาลูกหนึ่งว่า ขณะที่
เดินจงกรม มีใบไม้ร่วงลงมาตรงทางเดินมากมาย แล้วมีลมหมุนอย่าง
แรง จู่ๆ อากาศก็กลายเป็นน้ำ ใบไม้กลายเป็นปลาหลดมากมาย
แหวกว่ายอยู่ ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอยู่นาน

ท่านรู้ทันทีว่านี่เป็นนิมิต จึงตะโกนว่า “ใบไม้ผีบ้า หน้าหมา
โคตรพ่อโคตรแม่มีง มึงหลอกกู ใบไม้ก็เข็นใบไม้ อากาศก็เป็นอากาศ
มีงอย่ามาหลอกกู สิ่งใดเกิด สิ่งนั้นก็ดับ”

ประโยคหลังท่านพูดซ้ำๆ “สิ่งใดเกิด สิ่งนั้นก็ดับ” ในที่สุด
นิมิตนั้นก็หายไป ทุกอย่างกลับคืนเหมือนเดิม

หลวงปู่ทองรัตนชอบธุดงค์เป็นวัตร บางครั้งก็ไปอยู่ช่วยครูบา
อาจารย์ คอยดูแลพระเณรไม่ให้ประพฤติด่วนอกล่วนอกทาง ซึ่ง
ก็ได้ผลเพราะพระเณรกลัวท่านมาก เนื่องจากท่านใช้วิธีถึงลูกถึงคน

นอกจากพูดตำหนิตรงๆ ไม่อ้อมค้อมแล้ว บางครั้งก็ใช้วิธีแรงๆ

คราวหนึ่งมีพระรูปหนึ่งภาวณาผิตทาง เกิดหลงขึ้นมา คิดว่าตนเองเหาะได้ จึงส่งเสียงอะอะโวยวายด้วยความดีใจ จึงขอให้หลวงปู่เสาร์จัดการ ท่านเดินตรงไปยังพระรูปนั้นทันที แล้วใช้กำปั้นอัดที่กอกหูเต็มแรง จนพระรูปนั้นถึงกับล้มกองกับพื้น ลักพักก็ได้สติ กลับคืนมา

นี่เป็นวิธีแก้กรรมของหลวงพ่อทองรัตน์ ที่ไม่เหมือนใครและไม่มีใครเหมือน

ในช่วงปัจฉิมวัย ท่านได้มาพำนักที่ป่าช้าบ้านคุ่ม อำเภวาริน-
ข่าราบ จังหวัดอุบลราชธานี และอยู่อย่างต่อเนื่องนานกว่า ๑๐ ปี
จนกลายเป็นวัดป่าบ้านคุ่ม

ท่านเข้มงวดในการสอนพระเณรมาก ท่านเคยกล่าวว่า “ใครมา
บวชปฏิบัติในสำนักนี้ ให้มีความพากเพียรนั่งสมาธิ เติมนัจกรม อย่า
ให้น้อยกว่า ๓ ชั่วโมง วันหนึ่งกับคืนหนึ่งให้กิเลสเอาไป ๒๑ ชั่วโมง
ถ้าทำความเพียร ทำจิตให้สงบจากกิเลสได้ไม่ถึง ๓ ชั่วโมงต่อวัน
เป็นอย่างน้อย ออกพรรษาให้สึกออกไปช่วยพ่อแม่ทำไร่ทำนา ช่วย
พ่อแม่ประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัว ดีกว่ามาบวชไม่มีความเพียร”

ท่านยังย้ำอีกว่า “ทำความเพียรน้อยกว่า ๓ ชั่วโมง เอาชนะกิเลสไม่ได้หรอก มรรคผลนิพพานโน้น อยู่ปากตายโน้น ต้องกินน้อย นอนน้อย ขยันมาก อุตทนมาก ไม่กลัวลำบาก ไม่กลัวกิเลส เอาชนะกิเลสให้ได้ จึงจะเห็นมรรคผลนิพพาน”

ในปีที่ท่านจะมรณภาพ ท่านบอกให้ชาวบ้านหาฟืนมาไว้ให้เต็มโรงครัว ท่านให้เหตุผลว่า “ปีนี้จะมีการใช้ฟืนมาก” นอกจากนั้นยังทำให้ทำซุ้มโค้งประตูทางเข้าวัด เพราะ “จะมีรถยนต์มามาก” ชาวบ้านได้ยินแล้วก็แปลกใจมากเพราะแต่ไหนแต่ไรมาไม่เคยมีรถยนต์เข้าถึงหมู่บ้านเลย

หลังจากนั้นไม่นาน ท่านก็ปวดท้องอย่างกะทันหัน อาพาธได้เพียง ๒ วันก็มรณภาพในวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ สิริอายุ ๖๘ ปี

คำสอนของหลวงตา

เอ่ยชื่อ หลวงพ่อคุณ ปริสุทฺโธ ไม่มีชาวอีสานคนใดที่ไม่รู้จัก ส่วนใหญ่รู้จักกิตติศัพท์ของท่านในทางคาถาอาคม และเครื่องรางของขลัง ยังมีข่าวลือว่าคนนั้นคนนี้รอดตายจากอุบัติเหตุ เช่น ตึกถล่ม รถคว่ำ เพราะมีพระเครื่องของท่านห้อยคอ ผู้คนก็ยิ่งศรัทธาและนับถือท่านมากขึ้น ต่างพากันมาหาท่านจากทุกสารทิศ เพื่อหวังบารมีของท่านคุ้มหัวหรืออำนาจโยชคลาภ

แม้มีหลายคนที่สมหวัง แต่ก็มีไม่น้อยที่ผิดหวัง วันหนึ่งมีหญิงผู้หนึ่งมาต่อว่าท่านว่า “ลูกชายได้เอาโฉนดที่ดินมาให้หลวงพ่อบุญแล้ว ทำไมยังขายที่ไม่ได้” ท่านตอบว่า “ก็มึงเอาแต่ใจมึงเอง มึงไม่เอาใจคนซื้อเขา ให้กูเหี้ยมจนดินบวมมึงก็ขายไม่ได้ตอก ถ้ามึงเอาใจคนซื้อ มึงก็ขายได้”

อีกคราวหนึ่งมีคนมาต่อว่าท่านว่า “ลูกชายฉันก็ห้อยเหรียญของหลวงพ่อ แล้วทำไมมันขี่มอเตอร์ไซด์ไปชนกับรถสิบล้อตายได้” หลวงพ่อตอบว่า “ก็ลูกรับมันขี่เร็วตั้ง ๑๒๐ กิโลเมตร ตอนมันขี่ถึง ๘๐ กิโลเมตรแล้ว”

เคยมีลูกศิษย์ทักท้วงท่านว่า หลวงพ่อมอบวัตถุมงคลให้แก่ทุกคน ไม่เว้นแม้กระทั่งโจรผู้ร้าย อย่างนี้ไม่บาปหรือ ท่านตอบว่า “ใครขอกูก็ให้ ไม่เลือกยากดีมีจน กูจะไปรู้หรือว่ามันเป็นใคร ถ้ามันเป็นโจร เมื่อมันได้รับประโยชน์จากของที่กูแจก มันคงคิดได้ว่าเป็นเพราะพระศาสนา มันจะได้เข้ามาสนใจปฏิบัติธรรม”

หลวงพ่อกุณเป็นคนที่เมตตาสูง ท่านอยากช่วยเหลือชาวบ้าน โดยเฉพาะคนที่ตกทุกข์ได้ยาก ท่านจึงไม่ค่อยขัดศรัทธาญาติโยม ใครขออะไร หากไม่เกินเลยท่านก็มักให้ แต่ในเวลาเดียวกันท่านก็พยายามเตือนผู้คนว่าอย่ามัวแต่พึ่งท่านหรือเครื่องรางของขลังของท่านจนประมาทหรือละเลยการทำกิจของตน วัตถุมงคลของท่านจะดีวิเศษแค่ไหน หากเจ้าของตั้งอยู่ในความประมาท หรือไม่มีความเพียรพยายาม ก็มีโอกาสประสบความสำเร็จ หรือมีโชคลาภได้

สมัยที่ท่านยังไม่มีชื่อเสียงโด่งดัง ท่านเคยไปจำพรรษาที่วัดแห่งหนึ่ง พระที่วัดนั้นประหลาดใจที่ท่านรู้อนาคตได้แม่นยำ เป็นที่เลื่องลือจนมีญาติโยมมาหาท่านไม่ขาด พระรูปหนึ่งอดสงสัยไม่ได้จึง

ไปถามท่านว่าท่านทำได้อย่างไร หลวงพ่อชี้ไปที่นกตัวหนึ่ง แล้วบอกว่า “นกมันบอกกระมัง” ไม่ว่าพระรูปนั้นจะชักใช้อย่างไร ท่านก็ไม่พูดหนักเข้าท่านก็บอกว่า “กูก็เดาส่งไปอย่างนั้นแหละ อย่าถือเป็นการมฉลเลย”

เคยมีคนถามหลวงพ่อกว่า ถ้าเรียกหลวงพ่อกว่าพระอริยเจ้าจะไดใหม่ ท่านมองหน้าผู้พูดและกล่าวว่า “กูหรืออริยเจ้า ตัวกูเองยังเอาไม่รอดเลย จะเป็นอริยเจ้าได้อย่างไร อย่างดีก็เป็นได้แค่หลวงตาแก่ๆ ขอชาวบ้านเขากินไปวันๆ เท่านั้น”

นอกจากการสงเคราะห์ญาติโยมด้วยธรรมะและการเป็นที่พึ่งทางใจแล้ว การช่วยเหลือด้วยวัตถุท่านก็ใส่ใจอย่างมาก เงินที่ผู้คนนำมาถวายท่าน รวมทั้งเงินจากการเช่าวัตถุมงคลทั้งหลาย ท่านนำไปบริจาคเพื่อสาธารณประโยชน์เป็นประจำ เช่น สร้างโรงเรียน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย ถนนหนทาง รวมแล้วน่าจะเป็นจำนวนนับพันล้านบาท มีคราวหนึ่งหลวงพ่อกถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา เป็นเงิน ๗๒ ล้านบาท มีคนมาทักว่าท่านควรถวาย ๗๓ ล้านบาท จึงจะถูก ท่านตอบว่า “ดีแล้ว ถูกแล้ว มีงเอามาส้านหนึ่ง รวมกับของกู จะได้เป็น ๗๓ ล้าน” ปรากฏว่าผู้ที่พูดทักนั้นถึงพูดไม่ออก

แม้หลวงพ่อกุณจะปรารถนาด้วยความถ่อมตนเสมอว่า ท่านเป็นหลวงตาแก่ๆ ความรู้น้อย แต่ท่านเป็นผู้ที่มีปฏิภาณ และฉลาดในการเปรียบเปรย สุทธิชัย หยุ่น นักหนังสือพิมพ์ชื่อดัง เคยถามท่านว่า “หลวงพ่อ วัดอุดมคณของวัดเป็นที่นิยมมากมาย หลวงพ่อไม่กลัวจะมีริ้วไหลบ้างหรือ หลวงพ่อทำอะไร” หลวงพ่อเอาไม้เคาะที่ศีรษะทีละคน แล้วตอบว่า “ไอ้หัวล้าน มึงจะให้กูสับหมูไม่มีเศษติดเขียงเลยหรือ”

หลวงพ่อกุณได้รับสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญเมื่ออายุ ๖๙ ปี หลังจากนั้น ๑๒ ปีก็ได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นเทพ แต่ท่านก็ยังปฏิบัติตนเหมือนเดิมไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม สมัยเป็นพระบ้านนอก หนึ่งในนั้นคือ การเรียกตนเองว่า ‘กู’ เรียกญาติโยมว่า ‘มึง’ รวมทั้งนั่งยองๆ จนกลายเป็นเอกลักษณ์ของท่าน เคยมีคนถามท่านเรื่องนี้ ท่านตอบว่า

“เพราะสัญชาตญาณกษัตริย์อย่างนี้ กูก็นั่งตามกษัตริย์ กูพูดกับใคร มั่นก็มีแต่กูกับมึง พวกข้าราชการทุกระดับ จะเป็นชั้นไหน กูก็ไม่ไปเจริญพรคุณท่านกับมั่น...กูไม่เป็น มีแต่กูกับมึง ทุกตัวคนภายในแผ่นดินไทยนี้ จะเป็นผู้บัญชาการตำรวจ ผู้บังคับบัญชาการทหารอะไรก็แล้วแต่ กูไม่เคยพูดคุณกับมั่น”

พ.ศ. ๒๕๓๕ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ ทรงยกช่อฟ้าอุโบสถ เททองหล่อพระประธานวัดบ้านไร่ ก่อนถึงวันเสด็จฯ ข้าราชการหลายคนได้กำชับหลวงพ่อกับพระภรรยาให้ระมัดระวังสำนวนที่ใช้อยู่ประจำ รวมทั้งแนะนำการใช้คำราชาศัพท์ที่ถูกต้อง ว่ากันว่าเมื่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จฯ มาทำพิธีเสร็จแล้ว ตรัสถามอะไรก็มีแต่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่คอยถวญ คำอธิบาย ส่วนหลวงพ่อกุณนึ่งเงียบ ข้ามีท่าทางอึดอัดจนผิดปกติ ในที่สุดจึงตรัสถามหลวงพ่อกุณนึ่งว่า “ทำไมหลวงพ่อกุณนึ่งไม่พูดกับหนูล่ะคะ” หลวงพ่อกุณนึ่งตอบว่า “ก็ไอ้ที่มีมันไม่ให้พูดกับมึง” ว่าแล้วก็ชี้นิ้วไปที่นายอำเภอตำบลขุนทด

สามปีต่อมาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จฯ มายังวัดบ้านไร่ เพื่อทรงประกอบพิธีบรรจุพระบรมสารีริกธาตุที่บุษบกเหนือพระอุโบสถวัดบ้านไร่ หลังจากเสด็จฯ กลับ ลูกศิษย์ถามหลวงพ่อกุณนึ่งว่า “ในหลวงตรัสอะไรกับหลวงพ่อบ้าง” หลวงพ่อกุณนึ่งตอบมาว่า “มึงรู้ไหม มีพระองค์เป็นมือคนทำงานอย่างกะชาวไร่ชาวนา แข็งกระด้างมาก” เมื่อถูกถามว่า หลวงพ่อกุณนึ่งใช้คำเรียกพระองค์ว่าอะไร หลวงพ่อกุณนึ่งตอบว่า ประโยคแรกที่พระองค์รับสั่งก็คือ “หลวงพ่อกุณนึ่ง พุดตามปกตินะครั้น ผมเป็นคนไทย”

หลวงพ่อกุณ ปริสุทฺโธ

วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา

นามเดิม คุณ ฉัตรพลกรัง

กำเนิด ๔ ตุลาคม ๒๔๖๖

ชาติภูมิ บ้านไร่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

อุปสมบท พ.ศ. ๒๔๘๗ ณ วัดถนนหักใหญ่ อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

สมณศักดิ์ พระเทพวิทยาคม

มรณภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ สิริอายุ ๙๑ ปี พรรษา ๗๑

เนื่องจากโยมบิดามารดา เสียชีวิตตั้งแต่ยังเด็ก ท่านจึงอยู่ในความอุปการะของน้าสาว เมื่ออายุราว ๖-๗ ขวบ ได้เข้าเรียนหนังสือ ทั้งภาษาไทยและภาษาขอม ได้รับการสอนคาถาอาคม เพื่อป้องกันอันตรายต่างๆ เด็กชายคุณจึงมีความรู้ในวิชาไสยศาสตร์มาแต่บัดนั้น

เมื่ออุปสมบทแล้ว ท่านได้ฝากตัวเป็นศิษย์หลวงพ่อด่าง วัดบ้านหนองโพธิ์ หลวงพ่อด่าง พาไปฝากตัวเป็น ลูกศิษย์หลวงพ่อดง พุทธสร ซึ่งได้แนะนำให้ออกธุดงค์จาริกไปตามป่าเขาลำเนาไพร ฝึกปฏิบัติธรรมเบื้องสูงต่อไป ท่านเคยธุดงค์ไปถึงประเทศลาวและประเทศกัมพูชา บำเพ็ญกรรมฐานอย่างเข้มข้น หลังจากนั้นจึงได้กลับสู่ถิ่นเกิดที่บ้านไร่ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๖

หลวงพ่อกุณเป็นพระที่เปี่ยมด้วยเมตตากรุณามาก สงเคราะห์หูกัญญาติโยมโดยไม่เลือกหน้า อีกทั้งยังมอบเงินบริจาคจำนวนมากมายับไม่ถ้วนเพื่อสร้าง

โรงพยาบาลและโรงเรียนหลายแห่ง

พินัยกรรมที่หลวงพ่อดูณทำไว้ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ มีใจความสำคัญ ระบุให้มอบสังฆารแก่มหาวิทยาลัยขอนแก่น ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมงนับแต่มรณภาพ เพื่อให้นักศึกษาแพทย์นำไปศึกษาค้นคว้า ส่วนการประกอบพิธีบำเพ็ญกุศล เมื่อสิ้นสุดการศึกษาค้นคว้า ของภาควิชากาย-วิภาคศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยขอนแก่นแล้ว ให้จัดอย่างเรียบง่าย ละเว้นการพิธีสมโภชใดๆ ทั้งห้ามขอพระราชทานเพลิงศพ โศก และพระราชพิธี อื่นๆ เป็นกรณีพิเศษหรือเป็นการเฉพาะ โดยให้คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ประกอบพิธี เช่นเดียวกับที่จัดให้แก่อาจารย์ใหญ่ของนักศึกษาแพทย์ประจำปี ร่วมกับอาจารย์ใหญ่ท่านอื่น

วันสุดท้ายของหลวงปู่ดุลย์

หลวงปู่ดูลย์ อตุโล ถือกำเนิดเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๔๓๑
ตั้งนั้นเมื่อถึงเดือนตุลาคม ๒๕๒๖ คณะศิษย์จึงจัดงานฉลองในโอกาส
ที่ท่านมีอายุครบ ๘ รอบ หรือ ๙๖ ปีบริบูรณ์ โดยกำหนดจัดงาน
วันที่ ๒๙ ตุลาคม

หนึ่งวันก่อนเริ่มงานหลวงปู่มีอาการผิดปกติตั้งแต่เช้ามีด คือ
อ่อนเพลีย ปวดเมื่อยตามร่างกาย กระสับกระส่าย ตัวร้อนคล้ายจะ
เป็นไข้ หลังจากหมอมาตรวจร่างกายแล้วถวายยาให้ฉัน ร่างกายของ
ท่านก็ดูเป็นปกติแต่ยังเพลียอยู่

ตลอดทั้งวันท่านได้สนทนาธรรมกับลูกศิษย์ น้ำเสียงชัดเจน สดใสมีปรัชญะสมบัติ สมบูรณ์ ตอบคำถามเกี่ยวกับปฏิบัติขั้นปรมาตถ์ได้เป็นอย่างดี คณะศิษย์จึงคิดว่าหลวงปู่คงไม่เป็นอะไร

มีช่วงหนึ่งท่านปรารภว่า “ในทางโลกเขามีสิ่งที่มี แต่ในทางธรรมมีสิ่งที่ไม่มี” เมื่อมีผู้ถามถึงความหมาย ท่านก็ขยายความว่า “คนในโลกนี้ต้องมีสิ่งที่มี เพื่ออาศัยสิ่งนั้นเป็นอยู่ ส่วนผู้ปฏิบัติธรรมต้องปฏิบัติจนถึงสิ่งที่ไม่มี และอยู่กับสิ่งที่ไม่มี”

วันรุ่งขึ้นซึ่งเป็นวันเริ่มงานฉลองอายุหลวงปู่ แต่เช้าท่านมีอาการ กระสับกระส่ายเล็กน้อย และปวดเท้าซ้ายขึ้นมาถึงขั้วนอเว อีกทั้งมีไข้ขึ้นเล็กน้อย ชีพจรมีอาการเต้นผิดปกติ อาการเปลี่ยนไปมาแบบ ทรงๆ ทรงๆ เมื่อหมอมาตรวจอาการ พบว่าความดันอยู่ในระดับปกติ ครั้นหมอจะถวายน้ำเกลือเข้าเส้น หลวงปู่ปฏิเสธ สั่งให้เอาสายออก ท่านบอกว่าขอยู่เฉยๆ ดีกว่า

ครั้งพระครูหนันทปัญญาภรณ์ผู้เป็นศิษย์กราบเรียนว่า จะพาหลวงปู่ไปรักษาที่โรงพยาบาลในกรุงเทพฯ ท่านรีบตอบปฏิเสธ โดยให้เหตุผลว่า “ถึงไปก็ไม่หาย” ท่านพระครูฯ เรียนว่า “ครั้งก่อนหลวงปู่หนักกว่านี้ยังหายได้ ครั้งนี้ไม่หนักเหมือนแต่ก่อน ต้องหายแน่ๆ” ท่านตอบว่า “นั่นมันครั้งก่อน นี่ไม่ใช่ครั้งก่อน”

ตอนบ่ายหลวงปู่หลับตาอยู่ในอาการสงบ หายใจเป็นปกติแต่
แผ่วเบามาก เมื่อลืมตาขึ้นมา มีอาการฟองใสสดขึ้นมา ท่านพระครูฯ
เรียนถามท่านว่า “หลวงปู่หลับหรือเข้าสมาธิหรือรับ” หลวงปู่ตอบว่า
“พิจารณาลำดับมานอยู่”

สี่โมงเย็นหลวงปู่ออกมานั่งรับแขกข้างนอก หลังจากนั้นได้กลับ
เข้าห้อง นอนนิ่งเฉย คิษย์สังเกตเห็นว่า ผิวของท่านเปล่งปลั่งผิวดมมา
ประมาณหนึ่งทุ่ม หลวงปู่ลืมตาขึ้น จากนั้นได้สั่งให้พระที่คอยดูแล
รับใช้ท่านซึ่งมีประมาณ ๘-๙ รูปสวดมนต์ให้ท่านฟัง พระเหล่านั้นเริ่ม
ฉงนสงสัย แต่ก็พร้อมใจกันสวดมนต์เจ็ดตำนานจนจบ

จากนั้นหลวงปู่บอกให้สวดเฉพาะโพชฌงคสูตร รวม ๓ จบ แล้ว
สวดปฎิจจนุสุมปาบท อีก ๓ จบ คิษย์นับทูลสุดท้ายที่ท่านให้สวดคือ
มหาสติปัฏฐานสูตร เมื่อสวดจบหลวงปู่ยังอยู่ในอาการปกติ มีช่วงหนึ่ง
ท่านให้พาออกไปนอกกุฏิเพื่อสูดอากาศบริสุทธิ์ หลวงปู่เพ่งมองไปที่
ศาลาหน้ากุฏิของท่าน ซึ่งมีพระเณรและฆราวาสจำนวนมาก ชุมชุม
ปฏิบัติธรรมอยู่ จากนั้นท่านได้กวาดสายตามองไปรอบๆ วัด ราวกับ
จะให้ศิลาให้พรและอำลาลูกศิษย์ของท่าน

ตีสองของวันที่ ๓๐ ตุลาคม หลวงปู่แสดงธรรมให้แก่ลูกศิษย์
ในห้องเรื่อง “ลักษณะการแห่งพุทธปรินิพพาน” โดยอยู่ในอิริยาบถ
นอนหงาย น้ำเสียงปกติธรรมดา

ท่านได้บรรยายอย่างเป็นขั้นตอน สุดท้ายได้กล่าวว่า

“พระองค์ไม่ได้เข้าสู่พระนิพพานในฉนวนสมบัติอะไรที่ไหนหรอก
เมื่อพระองค์ออกจากจตุตถฉนวนแล้ว จิตขั้นธหรือนามขั้นธก็ดับ
พร้อมไม่มีอะไรเหลือ ไม่ถูกภาวะอื่นใดมาครอบงำอำพรางให้หลงใหล
ใดๆ ทั้งสิ้น เป็นภาวะแห่งตนเองอย่างบริบูรณ์ ภาวะอันนั้นจะเรียกว่า
“มหาสุญญตา” หรือ “จักรวาลเดิม” หรือเรียกว่า “พระนิพพาน”
อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้”

แล้วท่านก็สรุปว่า “เราปฏิบัติมาก็เพื่อถึงภาวะอันนี้”

หลังจากนั้นท่านก็ไม่พูดอะไรอีกเลย

ประมาณตีสามหลวงปู่นอนสงบนิ่ง หายใจเบาๆ คล้ายนอนหลับ
ปกติ ศิษย์ทุกคนรู้ว่าท่านใกล้จะละสังขารแล้ว จึงไม่รบกวนท่าน เพื่อ
ให้ท่านปล่อยวางสังขารตามสบาย

ไม่มีใครทราบว่าหลวงปู่ละสังขารตอนไหน ผู้ที่พยาบาลด้านซ้าย
เชื่อว่าหลวงปู่หยุดหายใจเวลา ๐๔.๑๓ น. ส่วนผู้ที่เฝ้าด้านขวา เข้าใจ
ว่าลมหายใจของหลวงปู่สิ้นสุดเวลา ๐๔.๔๓ น. นับเป็นการละสังขาร
ที่นุ่มนวลแผ่วเบามาก รวากับใบไม้แห้งที่ค่อยๆ ร่อนสู่พื้น

“นับเป็นลักษณะการมรณภาพที่ไม่ปรากฏร่องรอย เป็นความ
งดงาม บริสุทธิ์ และสงบเย็นอย่างสิ้นเชิง” พระครูหนันปัญญารัตน์
ตั้งข้อสังเกต

หลายปีก่อนหน้านั้นหลวงปู่ได้เคยไปเยี่ยมศิษย์รูปหนึ่งซึ่งใกล้
จะมรณภาพ ท่านได้กล่าวแนะนำสั้นๆ ว่า “การปฏิบัติทั้งหลายที่เรา
พยายามปฏิบัติมา ก็เพื่อจะใช้ในเวลานี้เท่านั้น เมื่อถึงเวลาที่จะตาย
ให้ทำจิตเป็นหนึ่ง แล้วหยุดฟัง ปล่อยวางทั้งหมด” เมื่อถึงวาระของ
หลวงปู่ ท่านได้ปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างอันงดงามแก่ลูกศิษย์ ที่ยาก
จะลืมเลือนได้

บางเสี้ยวในวัยหนุ่ม

ครูบาอาจารย์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบทั้งหลาย ชีวิตของท่านไม่ได้
นำศึกษาเรียนรู้เมื่อครองผ้ากาสาวพัสตร์แล้วเท่านั้น ประสบการณ์ใน
วัยหนุ่มของท่านขณะเป็นคฤหัสถ์ก็มักมีเรื่องน่าสนใจ เพราะบ่งบอก
ถึงอุปนิสัยบางอย่างของท่าน ที่ส่งผลให้ดำรงเพศพรหมจรรย์ได้อย่าง
มั่นคง หาไม่ก็สะท้อนถึงจุดหักเหที่นำไปสู่ชีวิตที่ตั้งดงาม

หลวงพ่อชา สุภทัต เคารบวชเณรเมื่ออายุ ๑๓ ปี หลังจากนั้น
๓ ปีก็ลาสิกขากลับมาอยู่บ้าน ใช้ชีวิตไม่ต่างจากคนหนุ่มทั้งหลาย
คือเมื่อว่างจากการทำไร่นาก็เที่ยวเตร่สนุกสนาน

ช่วงนั้นหนุ่มซาได้ไปมาหาสู่กับรุ่นพี่คนหนึ่งซึ่งนับถือกันเหมือนพี่น้อง รุ่นพี่คนนี้เคยบวชพระแต่ต่อมาได้สึกมาแต่งงาน มีลูกได้ไม่นาน เขาก็ล้มป่วยและเสียชีวิต หนุ่มซาได้ไปอยู่ช่วยงานศพตลอดงาน ครั้นเผาศพแล้วก็ยังพักค้างคืนที่บ้านของผู้ตาย เพื่อเป็นเพื่อนภรรยา และลูกๆ ของเขา

ตกตึกคืนที่สอง แม่มายซึ่งยังสาวได้ลุกจากห้องมานอนอยู่ข้างหนุ่มซาตรงชานบ้าน แล้วคว้ามือเด็กหนุ่มลูบไล้ไปตามร่างกายของเธอ เจตนาเพื่อปลุกเร้าความรู้สึกของเขา จะเป็นเพราะแรงปรารถนาชั่ววูบ หรือเพราะอยากได้เด็กหนุ่มมาเป็นคู่ชีวิตเพื่อช่วยทำมาหากิน ก็มีอาจทราบได้ แต่หนุ่มซาหาได้ตอบสนองไม่ กลับแก้งหลังสนิทจนหญิงสาวต้องเลิกราและลุกกลับไปเอง

ต่อมาหนุ่มซาได้พบรักกับหญิงสาวคนหนึ่ง เธอรับปากว่าจะรอชายหนุ่มบวชทดแทนคุณพ่อแม่สักหนึ่งพรรษา จากนั้นค่อยแต่งงานกัน ตอนนั้นหนุ่มซาตั้งใจมั่นจะใช้ชีวิตร่วมกับเธอ “ผมฝันว่าจะมีเขามาอยู่เคียงข้างช่วยกันทำไร่ทำนา หากินกันไปตามประสาโลก” หลวงพ่อซาเล่าถึงความฝันของท่านในวัยหนุ่มให้แก่ลูกศิษย์หลายปีต่อมา

แต่ยังไม่ทันที่หนุ่มซาจะได้บวช เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น “อยู่มาวันหนึ่งผมกลับจากนา สวนทางกับเพื่อนรัก เขาบอกผมว่า ซา อีนางเราเอาแล้วนะ ผมฟังแล้วตัวชาไปหมด ซึมไปหลายชั่วโมง”

แม้จะเจ็บปวดกับความผิดหวัง แต่หนุ่มซาก็ไม่ลืมที่จะทำตามสัญญาที่ได้ให้ไว้กับพ่อแม่ นั่นคืออุปสมบทให้ท่านได้เกาะชายผ้าเหลือง แต่แทนที่จะบวชแค่หนึ่งพรรษา ท่านได้บวชตลอดชีวิต ไม่เพียงมรณภาพในผ้าเหลือง หากยังกลายเป็นพระสุปฏิปันในที่นำความสว่างไสวสู่จิตใจของผู้คนมากมาย ทั้งในไทยและต่างประเทศ

อีกท่านหนึ่งที่มีชีวิตวัยหนุ่มค่อนข้างโลดโผน คือ **หลวงปู่ชอบ ฐานสโม**

ท่านเล่าว่าตอนเป็นหนุ่ม ชอบตามเพื่อน ๆ ไปจีบสาว สมัยนั้นโอกาสที่ชายหนุ่มจะสนทนากับหญิงสาวเป็นเรื่องยาก เพราะพ่อแม่ฝ่ายหญิงกีดกัน ผู้หญิงก็ต้องรักนวลสงวนนาง ดังนั้นหากหนุ่มชอบสาว ก็ต้องเป็นฝ่าย “รุก” เอาเอง วิธีหนึ่งก็คือ “แอบจกสาว” ในตอนกลางคืน นั่นคือ เจาะรูฝาบ้าน (ซึ่งเป็นใบตองกุง) แล้วเอามือล้วงเข้าไปจับตามตัวของผู้หญิง หากหญิงสาวรู้ตัว ร้องโวยวาย จนพ่อแม่ตื่นขึ้น ชายหนุ่มก็ต้องรีบวิ่งหนีให้เร็วที่สุด

หนุ่มชอบเห็นเพื่อนทำอย่างนั้น ก็อยากจะทำบ้าง ตกกลางคืนก็ไปซุ่มใกล้บ้านหญิงสาวที่หมายปอง แต่คืนนั้นคนในบ้านของหญิงสาวนอนดึก หนุ่มชอบบรอแล้วรอเล่า ไฟชี่ได้ในบ้านของสาวก็ไม่ดับสักที ในที่สุดชายหนุ่มก็เพลอหลับ มารู้สึกตัวอีกทีก็เมื่อพ่อของสาวมาปลุกให้ตื่น เพราะเข้าแล้ว เป็นอันว่าแผนการจกสาวไม่สำเร็จ

ต่อมาหนุ่มชอบได้ชอบพอกับสาวนางหนึ่งชื่อพา เธอก็มีใจให้เขา พ่อแม่ของเธอก็เห็นด้วย จึงปลงใจว่าจะแต่งงานกัน แต่แล้วมีวันหนึ่ง ขณะที่ได้อยู่ใกล้กัน หนุ่มชอบถือโอกาสถูกรื้อต้องตัวหญิงสาว ด้วยการยื่นมือไปสัมผัสหน้าอกของเธอ บังเอิญเพื่อนของเธอเห็นเข้า จึงพูดทักท้วง สาวพาจึงร้องไวยวายเป็นคำทอชายหนุ่ม เพื่อเป็นการแก้เขิน

หนุ่มชอบทั้งอายุผู้คนและโอรสหญิงสาว แต่ต้องยอมทน เพราะตัวเองเป็นฝ่ายผิด ตอนนั้นเองที่หนุ่มชอบตัดสินใจว่าไม่ขอเอาเธอมาเป็นเมีย “ขนาดนี้ยังดำเราได้ถึงปานนี้ ถ้าแต่งงานไปแล้วไม่ดำเราเข้าเข็นเข้าไปหรือ?” นับแต่วันนั้นเขาก็ไม่มีใจให้เธออีกเลย

ตามประเพณีอีสานเมื่อเกิดเหตุการณ์ดังกล่าว ฝ่ายชายต้องชดใช้ค่าเสียหาย พ่อแม่ของฝ่ายหญิงยื่นข้อเสนอ ๓ ทาง คือ หนึ่ง แต่งงานกัน โดยเรียกค่าสินสอด ๕ บาท สอง ถ้าไม่แต่งงานกับลูกสาวของเขา ฝ่ายชายจะต้องถูกปรับ ๑๒ บาท สาม ถ้าไม่ยอมรับทั้งสองข้อ ก็จะต้องติดคุกติดตะราง

แม่ของหนุ่มชอบอยากให้ลูกแต่งงานกับหญิงสาว จะได้เสียเงินแค่ ๕ บาท แต่หนุ่มชอบยังโอรสที่ถูกผู้สาวดำ จึงปฏิเสธที่จะแต่งงานและยอมเสียค่าปรับ ๑๒ บาท

สุดท้ายพ่อแม่ของหนุ่มชอบต้องขายควายไป ๕ ตัว ได้เงินมา ๑๒ บาท จ่ายเป็นค่าปรับ หากเทียบเป็นเงินสมัยนี้ก็เป็นจำนวนหลายหมื่นบาท

แม้ต้องสูญเสียเงินเป็นจำนวนมาก แต่ผลดีที่ตามมาคือ ทำให้หนุ่มชอบมีโอกาสบวชและบวชได้นาน จนกลายเป็นครูบาอาจารย์ที่มีลูกศิษย์มากมาย

“ถ้าบ่มีเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นมาเป็นเรื่องเตือนใจให้คิด เราจะบ่ได้บวชง่าย ๆ เรื่องร้ายแต่กลายเป็นดีกับเจ้าของ” คือบทสรุปของหลวงปู่ชอบ ฐานสโม

ผ้ากราบของสมเด็จพระเจ้า

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช เป็นพระสังฆราชองค์เดียวแห่งวัดบวรนิเวศวิหารที่เป็นสามัญชน ทรงเป็นชาวเมืองกาญจนบุรีโดยกำเนิด ครั้งทรงพระเยาว์มีชื่อว่า ดช.เจริญ คชวัตร หลังจากโยมบิดาถึงแก่กรรม ครอบครัวลำบากมาก โยมบิดาจึงขอไปอุปการะเลี้ยงดูและส่งเสียจนเรียนจบประถม ๕

เด็กชายเจริญมีสุขภาพไม่แข็งแรงตั้งแต่เล็ก เจ็บไข้มาตลอด เคยป่วยหนัก จนญาติผู้ใหญ่ถึงกับบ่นว่าถ้าหายดีเป็นปกติ จะให้บวชแก้บนตั้งนั้นเมื่อเด็กชายเจริญหายเป็นปกติ จึงบรรพชาเป็นสามเณร ท่านเป็นผู้ใฝ่ในการศึกษา จึงได้ไปเรียนที่สำนักวัดบวรนิเวศ และได้อุปสมบทที่นั่น ได้ฉายา สุวฑฺฒโน

พระมหาเจริญมีความพากเพียรในการศึกษาพระปริยัติธรรม สอบได้เปรียญ ๙ ประโยค ซึ่งเป็นประโยคสูงสุดเมื่ออายุ ๒๙ ปี ตลอดเวลาที่ครองเพศบรรพชิต ท่านได้รับการสนับสนุนจากโยมแม่ คือโยมกิมน้อย เป็นอย่างยิ่ง ตอนที่ท่านสอบได้เปรียญ ๗ ประโยค โยมแม่ได้ถวายเป็นผ้าอาสนะซึ่งเย็บกับมือ แต่ด้วยความเคารพนับถือ โยมแม่มาก ท่านจึงมิได้ใช้นั่ง แต่ใช้เป็นผ้ากราบพระ ดังนั้นนอกจาก การบูชาคุณคุณพระรัตนตรัยแล้ว ท่านยังได้กราบระลึกถึงโยมแม่ ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในชีวิตของท่าน กระทั่งโยมมารดาเสียชีวิตแล้ว ท่านก็ยังใช้เป็นผ้ากราบอยู่เสมอ

เหตุการณ์ผ่านพ้นไปหลายสิบปี พระมหาเจริญได้เจริญใน สมณศักดิ์ จนได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช พระองค์ก็ยังคงทรง บำเพ็ญพระองค์ไม่ต่างจากเดิม คือเคร่งครัด เรียบง่าย และมีธำมรงค์ ยังทรงใช้กระบอกกรองน้ำแบบโบราณ ออกจากวัดไม่สวมรองเท้า ฉันทนเดียวในบาตร

วันหนึ่งพระองค์เรียกพระอนิลมาน ศากยะ ผู้ช่วยเลขานุการ ของพระองค์เข้าพบ แล้วตรัสถามหาผ้าอาสนะผืนหนึ่งว่าหายไปไหน ท่านอนิลมานจำได้ว่าเคยเห็น แต่คิดว่าเป็นเศษผ้าขี้ริ้ว พระองค์ถึงกับ กริ้ว ตรัสว่า “ผ้านี้เป็นของสำคัญของที่นี่ เป็นผ้าที่โยมแม่ทำให้ ที่นี้ คิดถึงโยมแม่ก็ได้กราบผ้าผืนนี้เป็นประจำ” คำว่า ‘ที่นี่’ เป็นสรรพนาม

ที่ใช้แทนพระองค์เวลาตรัสกับผู้ใกล้ชิด

ท่านอนิลมานรีกลับไปหาทันที แต่ไม่พบ จึงไปรื้อถึงขยะกลาง
ของวัด แต่ก็ไม่พบอีก ในที่สุดก็พบว่าผ้าผืนนั้นซุกอยู่ในกองเศษผ้าตรง
ซอกใต้ที่ประทับของพระองค์นั่นเอง

ผ้าผืนนี้แม้ดูไร้ค่าแต่มีความหมายอย่างยิ่ง สะท้อนถึงความ
กตัญญูและความผูกพันอันลึกซึ้งที่สมเด็จพระสังฆราชทรงมีต่อโยมแม่
ที่แม่เป็นคนธรรมดาสามัญ แต่มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อความเจริญงอกงาม
ในทางธรรมของพระองค์

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน)

วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร

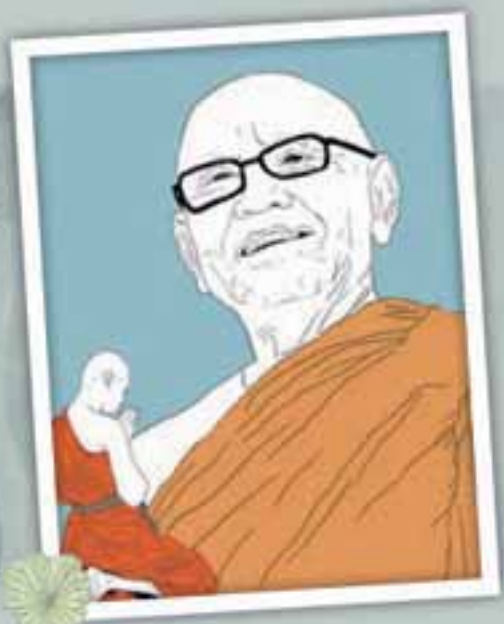
สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ ๑๙ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สถิต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงได้รับสถาปนาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๖ ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

พระองค์มีพระนามเดิมว่า เจริญ คชวัตร ประสูติเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๔๕๖ ทรงบรรพชาเป็นสามเณรเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๙ ที่วัดเทวสังฆาราม จังหวัดกาญจนบุรี ต่อมาได้ไปศึกษาต่อ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงมีอุตสาหะในการศึกษาพระปริยัติธรรมจนสำเร็จประโยค ๙ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ทรงได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ชั้นสามัญที่พระโศภณคณาณรณ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๐ ขณะมีพระชนมายุ ๓๕ พรรษา นับแต่นั้นก็ทรงเจริญก้าวหน้าในสมณศักดิ์เรื่อยมา ในปี ๒๔๙๙ ขณะทรงเป็นพระราชาคณะชั้นเทพ ทรงได้รับมอบหมายจากสมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ ให้เป็นพระอภิบาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขณะทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ณ วัดบวรนิเวศวิหาร

พ.ศ. ๒๕๑๕ ท่านได้รับเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสมเด็จพระสังฆราชที่สมเด็จพระญาณสังวร และได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราชเมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๒

ทรงดำรงตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราช ๒๔ พรรษา สิ้นพระชนม์ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ พระชนมายุ ๑๐๐ พรรษา

ไม่เป็นอะไรกับอะไร

หลวงพ่อกำเขียน สุวณฺโณ อดีตเจ้าอาวาสวัดป่าสุคะโต จังหวัดชัยภูมิ ป่วยด้วยโรคมะเร็งต่อมน้ำเหลืองครั้งแรกเมื่ออายุ ๗๐ ปี ก่อนเนื้อไม่เพียงบีบหลอดลมและทำให้คอบวม หากยังลามแพร่กระจายไปถึงข้อปอด ท่านต้องเข้ารับการรักษาตัวในห้องไอซียู และเมื่ออาการทุเลาแล้ว ก็ต้องรับการบำบัดด้วยเคมีและการฉายแสง ตลอดเวลาหลายเดือนที่รักษาตัวนั้นท่านได้รับทุกขเวทนามาก แต่ท่านแทบไม่แสดงอาการเจ็บปวดเลย แม้บางครั้งหายใจไม่สะดวก ท่านก็ไม่มีอาการกระสับกระส่าย

ท่านเล่าให้ลูกศิษย์ฟังในเวลาต่อมาว่า “การปวดจี๊ดมันก็ไม่ได้ลงโทษเรา ไม่ทำไหร่หรอก แต่ (ถ้า) เราเป็นผู้ปวด จี๊ดมันลงโทษเราก็เห็นมันปวด ไปลงโทษอะไรมัน (ทำไม)”

ท่านยังเล่าอีกว่าตอนนอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลนั้น “มันแสนสบายหนอ เพราะมีคนทำให้ทุกอย่าง” ท่านกล่าวเสริมอีกว่า “ตอนนั้นไม่ต้องทำอะไรหรอก เห็นไตรลักษณ์อย่างเดียวพอแล้ว มันโชว์ให้เราเอง”

แปดปีต่อมามะเร็งต่อมน้ำเหลืองกลับมาใหม่ ที่แรกก็อดหลุดอาหาร ต่อมาก็อดหลุดลม ท่านจึงต้องรับอาหารทางสายยางและหายใจทางท่อ ไม่สามารถพูดได้ ต้องสื่อสารกับผู้อื่นด้วยการเขียนหรือใช้มือ

ความเจ็บป่วยครั้งนี้ก่อทุกข์เวทนาให้แก่ท่านมาก อีกทั้งยังทำให้ท่านอ่อนเพลียอย่างยิ่ง ท่านตระหนักดีว่าคราวนี้เห็นจะไม่รอด แต่ท่านก็ไม่รู้สึกทุกข์ร้อนแต่อย่างใด เพราะ “เวลานี้มีแต่ปล่อยวางไม่เป็นอะไรกับอะไร”

กายป่วย แต่ใจไม่ป่วยนั้น เป็นสิ่งที่ทำได้ เมื่อกายป่วย ก็ต้องรักษาหรือบรรเทาด้วยยา หลวงพ่อไม่อยู่ในวิสัยที่จะช่วยตัวเองได้ในเรื่องนี้ จึงต้องพึ่งหมอ พยาบาล และลูกศิษย์ ส่วนจิตใจนั้น ท่านดูแลด้วยตนเองอย่างดีจนไม่รู้สึกเจ็บป่วยไปกับกาย ท่านอธิบายว่า “ธาตุขันธ์ยังเป็นภาระต่อผู้อื่น ส่วนจิตใจ ไม่ต้องมีใครช่วย มีสติ มีจิตดูจิตเอง ไม่มีอะไรที่จะต้องไปเป็น เลยไม่ต้องเป็นอะไร”

หลังจากอาหารได้ ๗ เดือน วาระสุดท้ายของท่านก็มาถึง อาการบวมของต่อมน้ำเหลืองได้ลุกลามขยายตัว ดันหลอดลมตอนล่างจนเกือบปิด ทำให้ท่านหายใจลำบากมาก ไม่ว่าจะเหยียวยาวเพียงใด ก้อนเนื้อก็ไม่ยุบ ทำให้ท่านหายใจติดขัด แต่ท่านไม่มีอาการทึบร้อน มีช่วงหนึ่งท่านขอเข้าห้องน้ำเพื่อถ่ายอุจจาระ จากนั้นก็ล้างมือล้างหน้า แล้วขึ้นมาบนเตียงด้วยตนเอง ทั้งๆ ที่อาการนำวิตกมาก

ไม่นานหลังจากนั้นการหายใจของท่านก็ติดขัดมากขึ้น ลูกศิษย์พยายามแก้ไขสถานการณ์แต่ไม่มีทีท่าว่าจะได้ผล ระหว่างนั้นหลวงพ่อก็มีสติตลอด ได้ขอกระดาษและดินสอ เขียนข้อความว่า “พวกเราขอให้หลวงพ่อตาย” เมื่อเขียนแผ่นกระดาษให้เสร็จ ท่านก็ประนมมือไหว้เพื่อขอบคุณลูกศิษย์ที่ดูแลท่าน และเป็นการอำลาไปพร้อมๆ กัน จากนั้นท่านก็นอนนิ่ง สักพักก็หลับตา ครูใหญ่ลมหายใจของหลวงพ่อก็ขาดหายไป แล้วสัญญาธรรม์ทั้งหมดของหลวงพ่อก็หมดสิ้น

หลวงพ่อดำเขียนจากไปอย่างสงบ ไม่แสดงความทุกข์ใดๆ ให้เห็น ในวาระสุดท้ายของท่าน ทั้งๆ ที่กายนั้นถูกทุกขเวทนาบีบคั้นอย่างแรง ท่านทำเช่นนี้ได้ไม่ใช่เพราะท่านเพิ่งเตรียมตัวเตรียมใจเมื่อรู้ว่าความตายจะมาถึง ที่จริงท่านไม่ได้เตรียมใจใดๆ เลยก็ได้ มีแต่เตรียมตัวด้วยการชำระกายให้สะอาดสำหรับวาระสุดท้ายเท่านั้น ทั้งนี้เพราะท่านได้ฝึกฝนบ่มเพาะจิตใจด้วยวิปัสสนากรรมฐานมานานแล้ว จนเห็น

ความจริงของรูปและนามหรือกายกับใจอย่างแจ่มแจ้งว่า ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ และไม่ใช่นั่น จึงรู้ว่าไม่มีอะไรที่ยึดติดถือมั่นได้เลย เมื่อมีอะไรเกิดขึ้น ก็สักว่าเห็น สักว่ารู้เฉยๆ ไม่สำคัญมั่นหมายในสิ่งนั้นว่าเป็น “ตัวกู ของกู” กล่าวอีกอย่างหนึ่งก็คือ ไม่ปรุงแต่ง “ตัวกู” ขึ้นมา เป็นนั่นเป็นนี่เมื่อมีอะไรมากระทบ

เมื่อมีความปวดเกิดขึ้นกับท่าน ก็เพียงแค่เห็น แต่ไม่เข้าไปเป็นผู้ปวด จิตจึงเป็นปกติ อิสระ และสงบเย็น ด้วยเหตุนี้ตลอดเวลาที่ป่วย ท่านจึงเขียนเล่าอย่างมั่นใจว่า “เวลานี้อยู่กับความไม่เป็นอะไรกับอะไร”

ตายอย่างสงบนั้นเป็นไปได้ แต่ไม่ใช่เพราะโชค ความบังเอิญ หรือเทคโนโลยี หากเกิดจากการฝึกฝนตน มีใช้ด้วยทานและศีล หรือการทำความดีเท่านั้น ที่สำคัญอันเป็นหลักประกันอย่างแท้จริง ก็คือการภาวนาหรืออบรมจิตจนเห็นความจริงของกายและใจอย่างแจ่มแจ้ง กระทั่งปล่อยวางทุกสิ่ง แม้กระทั่งความยึดถือในตัวตน ถึงตอนนั้นเมื่อความตายมาถึง ก็ไม่มีผู้ตายอีกต่อไป มีแต่สังขารที่เสื่อมสลายและคืนสู่ธรรมชาติ

ประวัติ พระไพศาล วิสาโล

พระไพศาล วิสาโล นามเดิม ไพศาล วงศ์วรวิสิทธิ์ เป็นชาวกรุงเทพฯ เกิดเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๐๐ สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จากโรงเรียนอัสสัมชัญ และ สำเร็จการศึกษาชั้นอุดมศึกษา จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สมัยเป็นนักเรียน เริ่มสนใจปัญหาสังคม จึงเข้าร่วมกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนา ชนบทและกิจกรรมอาสาสมัครต่างๆ เมื่ออายุ ๑๕ ปี ท่านได้อ่านงานเขียนของท่าน อาจารย์พุทธทาสภิกขุ จึงได้ปลูกฝังความเป็นพุทธแต่เนิ่นๆ ทั้งยังสนใจงานหนังสือ โดยเริ่มจากการเขียนบทความตั้งแต่สมัยเรียนชั้นมัธยม ทั้งในระหว่างที่ศึกษาอยู่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เคยเป็นสาราณียกรวารสารปาจารย์สารอยู่ถึง ๑ ปีเต็ม

มีความสนใจด้านการเมือง ได้เข้าร่วมประท้วงในเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาฯ ๒๕๑๖ ต่อมาช่วง ๖ ตุลาฯ ๒๕๑๙ เคยไปร่วมอดอาหารประท้วงในแนวทางอหิงสา จนกระทั่ง ถูกล้อมปราบภายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และถูกคุมขังเป็นเวลา ๓ วัน เมื่อออกจากคุกแล้วได้มาทำงานเป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มประสานงานศาสนาเพื่อสังคม ตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๑๙ ถึง พุทธศักราช ๒๕๒๖ เน้นงานด้านสิทธิมนุษยชน ช่วยเหลือผู้ถูก คุมขังด้วยสาเหตุทางการเมือง ซึ่งสามารถดำเนินการประสบผลสำเร็จ เมื่อรัฐบาลออก กฎหมายนิรโทษกรรมผู้ต้องหา กรณี ๖ ตุลาฯ ๒๕๑๙ ประมาณ ๓,๐๐๐ กว่าคน

พระไพศาล วิสาโล อุปสมบทเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๖ ณ วัดทองนพคุณ กรุงเทพมหานคร เรียนกรรมฐานจากหลวงพ่อเทียน จิตตสุโภ วัดสนามใน ก่อนไป จำพรรษาแรก ณ วัดป่าสุคะโต อำเภอแก่งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ โดยศึกษาธรรมกับ หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ แต่แรกท่านตั้งใจจะบวชเพียง ๓ เดือน แต่เมื่อการปฏิบัติ ธรรมเกิดความก้าวหน้า จึงบวชต่อเรื่อยมา

ปัจจุบันท่านเป็นเจ้าของาวาสวัดป่าสุคะโต แต่ส่วนใหญ่จะจำพรรษาอยู่ที่วัดป่ามหาวัน (ภูหลง) เพื่อรักษาธรรมชาตินะและอนุรักษ์ป่า นอกจากการจัดการจัดอบรมปฏิบัติธรรม พัฒนาจริยธรรมและอบรมโครงการเผชิญความตายอย่างสงบต่อเนื่องตลอดมาแล้ว ท่านยังเป็นประธานเครือข่ายพุทธิกา กรรมการมูลนิธิโกมลคีมทอง กรรมการสถาบันสันติศึกษา กรรมการมูลนิธิสันติวิถี เป็นกำลังสำคัญในเครือข่ายสันติวิถี และยังคงเป็นหนึ่งในคณะกรรมการปฏิรูป และคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ

พระไพศาล วิสาโล ได้ชื่อว่าเป็นพระสงฆ์นักกิจกรรม นักคิด นักเขียน และนักธรรมดั่งหัวก้าวหน้าที่น่าธรรมะมาสร้างสันติ เชื่อมโยงความรู้ทางด้านพุทธธรรมมาอธิบายปรากฏการณ์ของชีวิตและสังคมในบริบทของสังคมสมัยใหม่อย่างเข้าใจง่าย ชัดเจนเป็นรูปธรรม มีทักษะในการอธิบายหลักธรรมที่ยากและลึกซึ้งให้เห็นเป็นเรื่องง่าย นอกจากเผยแพร่ธรรมผ่านการเทศนาแล้ว ท่านยังมีงานเขียนต่อเนื่องสม่ำเสมอทั้งหนังสือ งานแปลและบทความ ปัจจุบันมีผลงานหนังสือของท่านมากกว่าร้อยเล่ม นอกจากนี้ยังเป็นบรรณาธิการหนังสือหลายฉบับ ผลงานเขียนเรื่องล่าสุด คือ “ยิ้มได้แม้พ่ายแพ้”

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๘ ท่านได้รับรางวัลชูเกียรติ อุทกะพันธ์ ในสาขาศาสนาและปรัชญา จากผลงานหนังสือ “พุทธศาสนาไทยในอนาคต: แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต” อีกเกียรติประวัติสำคัญคือ ท่านเป็นพระสงฆ์องค์แรกที่ได้รับรางวัลศรีบูรพาประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์ และในเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ท่านได้รับรางวัลนักเขียนยอดเยี่ยมประจำปี ๒๕๕๓ โดยมติเอกฉันท์จากมูลนิธิอมตะ ซึ่งท่านได้มอบเงินรางวัลทั้งหมดจำนวน ๑ ล้านบาท ให้แก่มูลนิธิโกมลคีมทอง

แม้จะมีผลงานช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการปฏิบัติภาวนาหลากหลายรูปแบบจนแทบไม่มีเวลาพัก แต่ทั้งหมดทั้งปวงที่กล่าวมาแล้ว พระไพศาล วิสาโล ยังคงยืนยันว่า “ชีวิตอาตมา เป็นแค่พระอย่างเดียว ก็เป็นเกียรติ และประเสริฐสุดในชีวิตแล้ว ไม่มีอะไรสูงส่งสูงกว่าการเป็นพระ ที่เหลือเป็นส่วนเกิน”

ที่มาของเกร็ดชีวิต

๑. ธรรมเกียรติ กั่นอริ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สำนักรพิมพ์มติชน (๒๕๓๗)
๒. มหาอำมาตย์ตรีพระยาทิพโกษา (สอน โลหพันธ์) *ชีวประวัติสมเด็จพระพุทธมหาราชย์ (โต พรหมรังสี)* กลุ่มলেখิยธรรม (๒๕๕๗)
๓. ปฐม-ภัทรา นิคมานนท์ หลวงปู่ขาว อนาลโย โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต) (๒๕๕๐)
๔. ปฐม-ภัทรา นิคมานนท์ หลวงปู่ฝั้น อาจาโร โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต) (๒๕๔๙)
๕. ปฐม-ภัทรา นิคมานนท์ พระครูวิเวกพุทธกิจ หลวงปู่ใหญ่เสาร์ กนดสีเลี พระปรมาจารย์ใหญ่ฝ่ายพระกรรมฐาน โครงการหนังสือบูรพาจารย์
๖. วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต) (๒๕๔๖)
๗. ปฐม-ภัทรา นิคมานนท์ หลวงปู่ชอ ฐานสโม โครงการหนังสือบูรพาจารย์ วัดป่าอาจารย์มั่น (ภูริทัตโต) (๒๕๕๓)
๘. ท่านพ่อเพ็อง โชติโก ยาใจ วัดเมตตาวนาราม
๙. ส.ศิริรักษ์ *ค้นคว้าสองพระ* สมาคมเผยแผ่คุณธรรม “เต็กก่า” จิจินเกาะ (๒๕๕๘)
๑๐. คณะศิษย์ปาร์ตวัน *ธรรมปรากฏ : ชีวประวัติพระราชสุเมธาจารย์ (หลวงพ่อสุเมโธ)* วัดปาร์ตวัน (๒๕๕๗)
๑๑. ปฐม นิคมานนท์ และคณะ *อดโล ไม่มีใดเทียม อมรินทร์พรินตั้ง* (๒๕๕๒)
๑๒. วีระศักดิ์ จันทร์ส่งแสง *พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต อริยสงฆ์แห่งยุคสมัย* สารคดี (๒๕๕๓)
๑๓. พระมหาบัว ญาณสัมปันโน *พุทธโศหาย พิมพ์ดี* (๒๕๕๐)

๑๔. ญาณสัมพันธ์มหารัชมานุสรณ์ วัดป่าบ้านตาด (๒๕๕๔)
๑๕. ฐานียศเดรวตฤ ชิวประวัติพระราชสังวรญาณ (พุทธ ฐานियो) วัดป่าสาละวัน (๒๕๔๓)
๑๖. พระราชพรหมยาน ประวัติหลวงพ่อบาน (พระครูวิหารกิจจานุการ) วัดบาง-นมโค (๒๕๑๘)
๑๗. รักพงศ์ เปี่ยมเพิ่มพูล คุยกันฉันท์ธรรม (๒๕๕๓)
๑๘. กมลลา ตียะวนิช พุทธในไพร่ Silkworm Books (๒๕๕๓)
๑๙. บุรพาจารย์ มูลนิธิพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต (๒๕๔๕)
๒๐. กลุ่มเพื่อนธรรมเพื่อนทำ ตามรอยธรรม ย้ารอยครู หลวงปู่คู่ พรหมปัญโญ คิว ปรีนทร์ แมเนจเม้นท์ (๒๕๕๒)
๒๑. เขมานันทะ ทางทรายใกล้ทะเลสาบ สำนักพิมพ์ชื่นใจ (๒๕๕๑)
๒๒. ศูนย์เผยแผ่มรดกพระโพธิญาณเถร (ชา สุภทฺโท) อุบลมณี กลางป่าพง (๒๕๕๕)
๒๓. หลวงพ่อคำเขียน สุวณฺโณ ตถตา จะตายก็เป็นเช่นนั้นเอง วัดป่าสุคะโต (๒๕๕๗)

ธรรมะมีได้มีอยู่ในคัมภีร์หนังสือ หรือคำสอน
เท่านั้น หากยังมีอยู่ในชีวิตของผู้คน ดังนั้นนอกจาก
การสืบทอดด้วยถ้อยคำและตัวอักษรแล้ว ธรรมะยังสามารถ
ถ่ายทอดผ่านวิถีชีวิตและการกระทำของบุคคลได้ด้วย
การสืบทอดด้วยวิธีการอย่างหลังนั้น ทำให้ธรรมะกลายเป็น
สิ่งมีชีวิตชีวาที่แลเห็นได้และสัมผัสได้ง่ายอีกทั้งยัง
สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการดำเนินชีวิตที่ดียิ่ง

พระไพศาล วิสาโล

www.visalo.org

Facebook : พระไพศาล วิสาโล

Facebook : Phra Paisal Visalo

Facebook : วัดป่าสุคะโต ธรรมชาติ ที่พักใจ

www.kanlayanatam.com

Facebook : kanlayanatam